

YENİ YOL'DAN

TBKP Merkez Komitesi'nin 31 Temmuz tarihli açıklanmış yer alan yurtdışındaki TBKP yöneticilerinin ülkeye dönüşleri ile ilgili ilk gelişme, 4 TBKP yöneticisinin Türkiye'ye dönüş kararı oldu. Buna göre, Politika Büro üyesi Erdal Balı, Merkez Komite üyesi Şeref Yıldız ve Mehmet Bozısıkin yurtdışına, Yeni Yol'un sorumlu redaktörü Ahmet Karaman da 22 Eylül günü ülkeye dönüşen, Barış, yasallık, demokrasi si amaçlı bu girişimlerinde yoldaşlarının destekleriyle tüm demokratik güçleri dayanışmaya çağırıyor.

TBKP yöneticilerinin ülkeye dönüşleri, aynı zamanda yeni bir dönemin de işaretidir. Yeni dönem, yaklaşıp bir yoldaş ~~parti~~ parti yaşamı içtelli ci kuakda olan Yeni Yol'un yaygın durumunu da etkiliyor. Yeni Yol'un yaygın politikasının konularının, belli ölçüde Türkiye'de çıkan yaygın taraflardan içtelli ciyle birlikte, B. Avrupa TBKP örgütlerinin Konferansı'na ardından, esbı anlamıyla Yeni Yol'un gelişti söniyor.

Ancak, Yeni Yol'un, ağırlıklı olarak Batı Avrupa parti örgütleriyle birlikte ağırlıklı ve parti içi demokrasi yönü de aldığı yol da var. Diğer yandan, B. Avrupa'daki TBKP örgüt, iye ve yoldaşlarının Yeni Yol üzeri bir yaygın organ na bugünkü durumu gerektirenleri hangi düzeydedir sorusu da yanıt beklenmektedir. Tüm bunları, B. Avrupa'daki konferanslar sürecinde de alıp tartışarak yarımlı olacak. İler,

Notelam. B. Avrupa Konferansı Komitesi'nin aldığı karara göre, B. Avrupa'da parti basını ve Yeni Yol konusu konferansların

gündeminde yer alacak, B. Avrupa Konferansının belirleneceği
güne göre, B. Avrupa'da nasıl bir yayın organı sorusu yanıtla-
rılacaktır.

^{B. Avrupa'da}
Yeni Yel ya da başka renkli bir yayın organının ge-
reklisi olup olmadığı, yayın politikasının, içeriğinin ne ol-
acağı türünde bir tartışma, kuşkusuz Yeni Yel sayfa-
larında da olacaktır. Önemli olduğu kadar ilham veren bu
borda elimize ulaşan yarı ve mektupları yayınlamayı
başlayacağız.

x
Bu sayımızda, Veyis Sarıören yanısında T.B.K.P. M.K.'nin
11 Ağustos açıklamasına dikkatleri çekerek ulusalist
hareketin birliği sorununu ele alıyor.

Körmü, insanlığın varlığını tehdit eden global
sorunlar karşısında devrimci bir tutumla
duruyor.

~~R. B. Sarıören~~ A. Aksoy ile Y. Makin'in birlik-
te yanıtı ise, Stalin dönemi uygulamalarını tar-
tıyor.

Geçen sayısında D. Öne, R. Doğan ve A. Kardan'ın
yardımlarıyla yayınlanan Bilik-Yasallık-Meritler
üzere tartışma, bu sayımızda da, bir sıra okuyucu-
mizin mektuplarının yanısıra M. Özner ve İ. Yılmaz'
ın yorumuyla sürüyor.

'Sorumlu ve Gözleri' sayısında, M. Kalender'in ideo-
lojik salıya üzerine, H. Aköz'ün örgütsel sorunlar üzeri-
ne, M. Anar'ın 'Emel Ruhu' tartışmasıyla ilgili kat-
kıları yer alıyor.

x

Kimi okuyucularımızdan, bazı yazarların geçen dönemlerde kullandıkları isimlerle ilgili notlar üzerine sorularla karşılaşlık. Mektup ve yarı sahifelerin kimlikleri ile ilgili açıklamaları ancak onların isteği üzerine yapılmıştır. Yeni Hal redaksiyonu elbette herkes için olanaklı en geniş açıklığı yapmıştır. Ama koşulların bu alanda her birimizi farklı ölçü ve nitelikte engelle karşı karşıya bulunduğunu da biliyoruz. Bu nedenle, bu konuda her türlü açıklama yapılmayı yarı ve mektubun yazarının kendi kararına bırakıyoruz.

x

Bu sayı elimize B. Avrupa'da politik faaliyet üzerine derinle ilgili tartışmaya pek az katkı ulaştı. Bu yüzden bu kez ayrı bir ek çıkarmak yerine gelen katkılar mektupların arasında değerlendirildi.

Öte yandan, B. Avrupa'da bir çok yerde tartışma toplantıları ve yerel konferanslar devam ediyor. Okuyucuları bu konuları genişletmek, haber katkılarını da bekliyoruz.

LIKİDASYONUN HANGİ BİÇİMİNİ TERCİH EDİYORUZ?

Genellikle söylenmek istenen ana düşünce yazının sonunda söylenir. Bu geleneği bozarak söylemek istediğim temel fikri en başta söylemek istiyorum: TBKP, başlangıç noktası öncelere uzanan bir oto-likidasyon süreci yaşıyor. Parti üyelerinin bugün gözlerinin önünde olan olgulardan yola çıkmayı daha doğru bulduğumdan geçmiş süreç üzerine spekülatif tarzda konuşmak istemiyorum. Çünkü bir zaman sonra tüm süreci belgelere, kanıtlara dayanarak baştan itibaren değerlendirmek daha sağlıklı olacaktır.

İncelemek istediğim dönemi, Kutlu ve Sargın yoldaşların Türkiye'ye dönüşlerinden itibaren başlatıyorum. Sürecin tüm yönlerini ele alacak değilim. Bu kararın nasıl alındığını, Parti üyelerine kurulmak istenen Komünist partisi üzerine, onun bilimsel sosyalizmin ilkelerinden ödün vermeyeceği üzerine neler söylendiğini, Türkiye gibi bir ülkede komünist partisinin güvencesi olacak örgütsel yapıların gerekliliği üzerinde ne kadar titizce sözler edildiğini ilerde değerlendirmek istiyorum. Tüm kamuoyunun, parti üyelerinin bildiği bir noktadan başlıyorum. İki sekreter ne amaçla ülkeye döndü? Bu sorunun yanıtı birçok parti belgesinde var. Ben sadece bir örneğini aktarıyorum:

"Nihat Sargın ve Haydar Kutlu, iki partinin birleşmesiyle kurulacak olan TBKP'nin çalışmalarını legal olarak başlatmak amacıyla ülkeye dönmüşlerdir." (21 Kasım 1987 TİP MK, TKP MK ortak açıklaması)

Görüldüğü gibi iki yoldaşın gidişinin amacı TBKP'yi legal olarak kurmaktır. O dönemde sol güçlerden bize yöneltilen "neden tek başınıza böyle bir girişimde bulundunuz?" eleştirisine karşı da bizim savunmamız bu eylemin "iki partinin kendilerinin karar verebileceği, bağımsız bir eylemi olduğu" yönündeydi. Aradaki gelişmeleri atlayarak 27 Ocak 1989 tarihli TBKP duruşmasında Haydar Kutlu yoldaşın konuşmasına geliyorum:

"Üstelik bay savcı gereksiz bir telaşa kapılmıştı. Biz geldiğimiz ertesi günü tabela asacak değildik. Marksist sol ve daha da geniş demokrasi çevreleriyle görüşüp, görüş ve amaçlarımızı anlattıktan sonra, Marksist sol içinde olabilenen geniş çevre ile birlikte girişimde bulunmayı hedefliyorduk."

Buradan öğreniyoruzki, iki sekreterin amacı, TBKP'yi yasal olarak kurmak değil, diğer en geniş marksist sol ile birlikte yeni bir komünist partisi kurmaktır. Yine biliniyorki Kutlu yoldaşın bu açıklamasın- çok önce, parti ya. yınlarında bu düşünce işlenmişti.

İlginçtir, Kutlu yoldaş sorgusunda amaçlarını TBKP'yi kurmak olarak belirtmişti.

"TBKP'yi yasal olarak kurmak istiyorduk, bunda kararlı idik. Sonuçta bilinen ülkeye dönüş adımını attık." (Sorgu, sy. 55)

Bu basit bir taktik değişiklik yada diğer sol güçleri nötralize etmeye yönelik bir manevra mı? Hiç de öyle olduğunu sanmıyorum. Bu değişiklik TBKP nin örgütsel varlığına son verip, yeni bir oluşuma adım atmanın stratejik olarak başlangıç noktasıdır. Burada bir parantez açıp şunları da söylemeliyim: Parti üyelerine, sol güçlere karşı TBKP yönetimi açık, dürüst bir özeleştiri yapmak zorundadır. Artık "politika" adına bu türlü yol değiştirmeleri sessizce geçiştirmeyelim. Bu noktadaki değişiklik Kutlu-Sargın yoldaşların gidiş eylemini yeni baştan değerlendirmeyi gerekli kılıyor. Amaç değiştiğine göre, sol güçler ile birlikte bir komünist partisi kurulmak isteniyorsa, sürecinin başından itibaren buna uygun davranmak gerekiyordu. Geline bugünkü noktada ise parti üyeleri açısından nasıl bir program temelinde, nasıl bir komünist partisi kurulmak isteniyor sorusu daha büyük bir önem kazanmış oluyor. Bu noktalar bilinmeden, bilinmeyen birşey desteklenmiş oluyor. Parantezi kanıyorum.

Bugün partimiz TBKP bir partiden çok bir hareket görünümündedir. Yeni Yol'un 29. sayısında yayınlanan Reşat Doğan yoldaşın şu tespitine katılmamak olanaksızdır:

"TBKP nesnel koşulların da gereği dağınık ve iki parti olarak bütünleşmesini henüz tamamlamamış bir oluşumdur. Fiilen monolitik bir yapıdan çok örgüt, grup, çevre ve kişilerden oluşan bir partileşme hareketine daha yakındır."

Partimizin durumu ile ilgili söylenenler, bir gerçek olmasına rağmen, bu olguyu ortaya çıkarantemel neden, yanlış bir birlik

anlatımı, savunulan yanlış ideolojik-politik hat ve bu politikayı bile uygulayamayan parti yönetiminin tutumudur.

Bir yıldan beri parti yönetiminin kararsız, otoriteden yoksun tutumuna bakmak yeterlidir. Parti kadroları bu süreç boyunca ideolojik, örgütsel likidasyonun etkisi altında demoralize olmaya başlamıştır. Tüm yaşamına partiye adanmış, şimdiye kadar herşeyi ile özveride bulunmuş kadroların önemli bölümü bu politika ve yönetim sayesinde kenara çekilmiştir. Bu likidasyon sürecinin "başarısıdır."

İki sekreter yoldaş ülkeye dönerken, partinin geleceğinin güvence altına alındığı parti yönetimi tarafından söylenmişti. Hassas bir nokta olduğu içinde parti üyeleri bunun üstünde konuşmadılar. Ancak daha sonradan, kard arda MK'nın aldığı kimi kararlarla görüldüyorki bu boş bir sözmüş. Bilen yoldaşlar biliyor, bugün artık partinin gelecekteki güvencesi bir iki yönetici yoldaşın Avrupa'da kalmasına indirgenmiştir.

Parti yönetimi, örgütsel likidasyonu yavaş yavaş ve burjuvaziye de bu tutumunu gösterip onu ikna edencesine tamamlamaya çalışıyor. Sanılıyorki böyle yapışkla legal çalışma hakkı burjuvazi tarafından daha kolay tanınacak. Evet burjuvazinin bir komunist partisine ihtiyacı var. Ama nasıl bir komunist partisine? Demokrasinin süs çiçeği olan, Leninizmi inkar eden, ideolojik politik söylem ve buna uygun pratik açısından rejime eklenmiş, iktidar düşüncesini kafdağının arkasına atmış, bir anlamıyla uslu bir komunist partisine gereksinim duyuyor burjuvazi. AET'ye giriş açısından. Ülkedeki sol güçleri bölmek açısından böyle bir komunist parti si olumlu bir işlev görebilir diye düşünüyor. Özal hükümetinin I4I-I42 yi "şiddet" unsuru ekliyerek değiştirmek istemesi bu plana uygun olarak işliyor. Özal açısından sorun zamanlama ve daha fazla taviz koparma sorunudur. Şu nokta hiç unutulmamalı . diye düşünüyorum: Aşağıdan yığınların kavgasıyla kazanılmamış "çarpık" reformlar bile nasıl verildiyse o biçimde de geri alınabilir.

Parti yönetimi, likidasyonu ağır bir tempoyla sürdürürken, Reşat Doğan gibi yoldaşlar bugün sürmekte olan likidasyon sürecininkararlarla çabuklaştırılmasını istiyorlar. Öneri çok net Reşat Doğan yoldaştan aktarıyorum:

"TBKP-nesnel koşulların da gereği - dağınık ve iki parti olarak bütünleşmesini henüz tamalamamış bir oluşumdur. Fiilen monolitik bir yapıdan çok örgüt, grup, çevre ve kişilerden oluşan bir partileşme hareketine daha yakındır." (Yen. Yol, sayı 29)

TBKP'nin likidasyonu somut bir olgudur. Partinin savunduğu politikayı mantıklı son sınırına kadar götürüp, bu likidasyonu resmileştirmek isteyen Reşat Doğan yoldaş sadece aceleci olmakla eleştirilebilir. Parti yönetimi kendi konumunu koruyarak bu likidasyonu parti üyelerinin çoğunluğunun benimseyebileceği biçimlere sokup, yavaş yavaş gerçekleştiriyor. Bu nedenle Sezar'ın hakkını Sezar'a vereceksek gerek Doğan Dinç yoldaş gerekse Reşat Doğan yoldaş tarafından dile getirilen "TBKP geçicidir" fikrine parti yönetiminin neden kızdığını, Ahmet Kardam yoldaşın neden olumsuz tutum aldığını, hatta daha henüz partinin içinde olduğu likidasyon sürecini göremiyen dürüst parti üyelerinin neden bu konuda Doğan Dinç ve Reşat Doğan gibi düşünen yoldaşlara "karşı çıkartılmak" istendiğini anlamıyorum. Haydar Kutlu yoldaşın konuyla ilgili açıklamalarında "TBKP geçicidir" fikri zaten var. Likidasyon, likidasyondur. İster bunu yavaş yavaş yapın, isterseniz resmi bir kararla bunu yapın aynı kapağa çıkıyor. Kanımca bugün partinin savunduğu politikanın sonuçlarını şimdiden gören ve bu konuda daha açık tutum alan Reşat Doğan yoldaş daha inandırıcı konumdadır. Ayrıca düşüncesini çok net ifade ettiği için bu düşüncenin tam karşı ucunda olmama karşın onu daha samimi buluyorum.

Partinin içinde bulunduğu ideolojik-örgütsel-psikolojik likidasyon sürecini gören komünistler açısından, likidasyonun biçimi önemli olmamalıdır. Önerilen veya gerçekleştirilen likidasyonun her iki biçimi de aynı ideolojik-politik söylemden yola çıkması için, bu temele karşı olmak gerekiyor. Bu temel değiştirilmeden, ülkemizin gereksinim duyduğu, kapitalizmi yıkarak, sosyalizmi kurmak isteyen, bilimsel Marksist Leninist teoriye sahip, tüm umudunu legal çalışmaya bağlamamış savaşmak isteyen komünistlerin örgütün ortaya çıkarılmasına katkı sağlamak olanaksızdır. Komünistlerin birliğini sağlama görevi, reformizmin her biçimine karşı savaşarak yerine getirilebilir. Devrimci-reformcu ayrımı dünden daha önemli olarak bugün artık Türkiye sorununa gündemine girmiştir. Komünistlerin birliğinin bu tartışmanın sonuçları üzerinde yeniden, daha geniş, devrimci siyasi eğilimleri toplayarak gerçekleştirileceğine umutla bakmak için yeterli sebepler vardır. Bu sonuç da herhalde likidasyonun diğer yüzünün başarısı olacaktır.

20 Ağustos 1989

yeni yol için
A. Kardan'a it.

Ahmet Akarsu - Yaşar Yalın

1

Emsaline ender rastlanan bir canı

Büyük kilitli çelik dolaplar açılıyor, partinin zamanında afaroz ettiği sararmış yayınlar artık gün ışığına kavuşuyor. Sansürcülerin rutubetli mahzenlere sürgün ettiği filmler on yıllar sonra seyircileriyle yüzyüze geliyor. Gazeteciler peşpeşe toplu mezarları ortaya çıkarıyor. Tozlanmış arşifler açılıyor. Parti yönetimi eski yönetimin ipe gönderdiği insanları yarım yüzyıl sonra aklıyor. Altmış yıllık koca bir tarih dilimini 1985'ten bu yana Gorbacov'un Glasnost ve Perestroyka politikası sayesinde insanlar yeniden yaşıyor.

"1937'den itibaren NKVD'ye (İçişleri Bakanlığı - y.n.) pratik faaliyetlerinde fiziksel etkilme yöntemleri uygulamak yetkisi SBKP tarafından tanınmıştır...SBKP MK fiziksel etkilme yöntemlerinin gelecekte de özel durumlarda halkın yeminli düşmanlarına karşı kullanılabileceği görüşündedir. Bu durumlarda bu yöntemler izin verilen ve doğru yöntemler olarak değerlendirilmelidir."(1)

20 Ocak 1939'da parti ve NKVD yöneticilerine gönderilen ve yukarıda alıntılادیğimiz gizli telgraf kimin tarafından kaleme alınmıştır biliyor musunuz? Stalin tarafından.

1934'toplanan SBKP 17.Kongre'sine katılan 1956 delegeden 1108'i tutuklanmış ve aynı kongrede seçilen 139 Merkez Komitesi üyesinden 98'i kursuna dizilmiştir. Hangi yıllarda biliyor musunuz? 1937-1938 yıllarında.(2)

Sovyet tarihçileri 1927-1952 yılları arasında Stalinist teröre kurban gidenlerin sayısını on milyonlarla ifade etmektedirler.(3)

Yazıya giriş olarak şimdilik bu kadarla yetinip, gelelim Naci Akın'ın 15 Haziran 1989 tarihli yeni yol'da yazdıklarına. Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı gibi mesele sadece "bazı sorunları aşmakta geç kalınması" değildir, Stalin ve Stalinizmi incelediğimizde karşımıza "hataları olan bir sosyalizm" değil, terörcü bir rejim çıkmaktadır. N.Akın'ın "komünist önderlik bakımından emsaline ender rastlanan" diye nitelendirdiği kişi, örneğin 12 Aralık 1933'te bizzat kendi imzasıyla 3187 insanı ölüme yollayıp, sanki yaptığı işin keyfiyle Molotof'la birlikte sinemada film seyreden bir katıldır.(4) "Stalin'in yanlış yönlerinin olması" değil, kitlesel katliamlara "yanlışlık" denmesi hiç de anlaşılır birşey değildir. Hele Stalin'i Nazim'la karşılaştırmak, bu büyük ozanımıza yapılabilecek en büyük hakarettir.

N.Akın, "Hitler faşizminin dünyaya meydan okuduğu, uzlaşma yöntemlerinin olanaksız olduğu dönemler unutulmamalıdır", diyor. Bu söz üzerinde biraz durmak gerekecek.

Birincisi; Stalinizmin ilk terör dalgası 1927/28'de birleşik sol muhalefet "yenildikten" sonra - yani üstelik "tehlike" de kalmamışken - başlar.(5) Ortada ne Hitler faşizmi var, ne de 2.Dünya Savaşı.

ikincisi; "uzlaşma yöntemlerinin olanaksız olması", ne anlama geliyor? Kiminle uzlaşma? Eger muhalefetle uzlaşma söz konusuysa, Lenin içsavaş yıllarında uzlaşabiliyor da, neden Stalin için içsavaş olmayan koşullarda uzlaşma olanaksız olsun?

Üçüncüsü; "Hitler faşizminin dünyaya meydan okuduğu" sıralarda muhalefetle uzlaşamayan Stalin, Hitler'le pekala uzlaşmayı beceriyor.(6) Hatta uzlaşmayla da kalmıyor, faşist Almanya ile bir de dostluk anlaşması yapıyor ve Hitler faşizminden kaçmış olan kimi Alman komünistlerini Hitler'e iade edebiliyor.(7)

N.Akın yazısında, "asıl yanlış olan, bütün kötülüklerin sorumlusu diye böylesi önderleri suçlu ilan etme yöntemidir" diyor. Tarihte olumsuz kişiliklerin uğursuz rolü yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenle bütün kötülüklerin baş sorumlusu Stalin'dir. Ama Stalin'in suç ortakları yok muydu? "Bunlar yalnız Beria, Molotof, Şdanof ve Lissenko gibi bir kaç parti ve devlet yöneticileriyle sınırlı mıydı? Taa 1923'te Lenin'un vasiyetnamesini niye Politik Büro'daki en 'yakın' mücadele arkadaşlarına değil de, Merkez Komitesi'ne değil de, partinin en yüksek organı olan Kongre'ye hitaben kaleme alma gereğini duydu? Kongre tarafından, Lenin'in Stalin'i 1.Sekreterlik görevinden alma önerisi neden dikkate alınmadı? Neden bu önemli belge komisyona gönderildi ve açıklanması yasaklandı? Dahası, milyonlarca anılan kurbanlar hakkında idam cezalarını kimler kesti? Kimler bunları kurşuna dizdi? Bunların mezarlarını kimler kazdı? Kimler tutuklulara işkence yaptı? Kimler zindanlar ve çalışma kampları önünde nöbet tuttu? Toplu sürgünleri kimler örgütledi? Kimler muhbirlik yaptı ve parti toplantılarını kimler idam cezaları kesen mahkemelere dönüştürdü?" (8)

İşte tüm bu sorulara mantıksal yanıtlar arayan bir kişi kaçınılmazlıkla sorunun kaynağını Stalinizmde ve Stalin'in damgasını vurduğu Sovyet sisteminde arama zorunluluğunu duyacaktır.

"Stalin hakkında onun partisi SBKP, görüşünü açıklamış, söylemek istediğini söylemiştir", diyor N.Akın. 1. Stalin insanlık suçu işlediğinden, onun hakkında söz söylemek yalnız SBKP'nin, komünistlerin değil, çağımızda her humanistin görevidir. 2. Stalin gerek Komintern'in varlığında, gerekse daha sonra diğer komünist partilerin içişlerine karıştığından ve Stalinizm komünist partilerin hemen hemen hepsinde kalıcı ve derin izler bıraktığından, bundan bizim de nasibimizi aldığımızdan, Stalinizmle hesaplaşmak ve gerekli dersleri çıkarmak uluslararası bir görevidir.

Kaldı ki, bu sorunu daha önceki paragrafta sıralanan sorularla ilintili şekilde ele alırsak, Palmiro Togliatti'nin Nikita Hruşçov'a yaptığı önerinin önemini daha iyi anlamış oluruz. "Togliatti, Hruşçov'a kişiyi putlaştırmanın koklerini varolan sistemde aramanın gerekliliğine işaret etmiş; bununla hiç de sosyalizmin yerini kapitalizme terketmesini değil, aksine bir kişide fazla gücün toplandığı rejimi kastettiğini söylemiştir. Hruşçov ise bu görüşe karşı çıkmıştır." (9)

"Hruşçov, SBKP'nin 22.Kongresinde Molotov ve Kaganoviç'in kadroların katledilmesindeki paylarını ortaya çıkardığında, zamanla yakın müttefiki olan Mikoyan'a dokunmadı. Halbu ki Mikoyan da bu suça aynı derecede bulaşmıştı. Übur yandan Hruşçov 30'lu yıllar üzerine konuştuğu zaman, kolektifleştirme sürecini özenle atlardı; çünkü bu dönemin kabahatlerinde kendisinin de parmağı vardı." (10)

Bu nedenlerden dolayı Hruşçov döneminde Stalin ve Stalinizmin yargılanması yüzeysel olmuş, yarım kalmıştır. Zaten 20.Kongreden sonra bu konu hakkında son söz söylenmiş olsaydı, daha sonra, Brejnev döneminde Stalinizmin yeniden güç kazanması mümkün olabilir miydi ve bugün bu sorunun kökten yokedilmesine niye gerek duyulurdu?

N.Akın, "saldırıya geçmekten", "aşırı suçlama yöntemlerinden" bahsediyor. Oysa yapılan, hakikatin açıklanmasından ibarettir, hatta hakikatin daha çok az bir bölümü ortaya çıkmıştır. Şayet bugün yeni kuşak komünistler, dünya komünist hareketinin bu en karanlık dönemini her yanıyla ama'sız, ancak'sız sorguluyorlarsa, daha önceki nesillere, 30'lu, 40'lu, 50'li yılları yaşamış komünistlere, "bütün bunlar olurken siz neredeydiniz, ne yaptınız?" diye sorular yöneltiyorlarsa, bunu böylesine korkunç bir dönemin bir kez daha yaşanmaması için yapıyorlar. Bunu, Stalinizmin yarınlarında her ne koşulda ve her ne kılıkta olursa olsun bir daha hortlamaması için yapıyorlar.

İşte bu tarihi hesaplaşma ülkemizin komünistlerinin, devrimci solunun önünde de savsaklanamaz ortak bir hedef olarak duruyor, hem de daha fazla gecikmeye tahammülü olmaksızın.

N.Akın soruyor: "Stalin'e yöneltilen ağır eleştirilerde TBKP'nin kazancı nedir?" ve kendi yanıtını ekliyor: "Bana göre hiçbir şey." Sonra da herkesi "Stalin konusunda biraz daha vicdanlı olmaya" çağırıyor. Bu çağırıya biz şöyle yanıt vermek istiyoruz: "Stalin'e faşist diye bilimsel olmayan bir suçlama yapmayacağız, ama barbarlık açısından Hitler'le Stalin arasında bir fark görmediğimizi söylüyoruz. Bunu bize Stalinizmin milyonlarca kurbanı karşısında ve insanlık namına vicdanımız söyletiyor. Stalin konusunda vicdanlı olmak, onu aklamaya kalkışmak, kurbanlarına karşı, Sovyet halkına karşı, insanlığa karşı vicdansızlık olur."

TBKP'nin kazancına gelince. Daha Stalinizm tartışması TBKP içinde yeni başlıyor ve daha çok basit bir düzeyde. Fakat tartışma geliştikçe biz de çok kazançlı çıkacağız. Yeni kimlikli bir komünist partisi, antistalinist olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu yenilenmenin temel şartıdır. İktidara geldiğimizde aynı şeyleri yapmayacağımıza halkı inandırabilmek için, Stalinizmi lanetlemek zorundayız. "Stalinizmin barbarlığı tekrarlanmaz, bu günümüzde artık mümkün değil" demeyin. Bulgaristan'da Türk azınlığa yapılanlar, Gürcistan'da içişleri Bakanlığına bağlı özel timlerin halka karşı terörü ve Çin yönetiminin Tienanmen meydanındaki binlerce gence hunharca saldırısı bunun aksini ispatlıyor.

Dönüp elbette kendi tarihimize de bakmak zorunda kalacağız. TKP uyeleri arasında da Stalinizmin kurbanı olanların bulunduğu ve i.Bilen'in bu konuda uğursuz bir işlevi olduğu söyleniyor. (11) Partimiz hakkında "Stalin'le Stalinci, Hruşçov'la Hruşçovcu, Brejnev'le Brejnevci ve Gorbaçov'la Gorbaçovcu, yani kişiliksiz" olduğu yönünde geçmiş açısından hiç te o kadar haksız olmayan izlenimin bugün artık yersiz olduğunu ispatlayabildik mi? Mustafa Suphi ile i.Bilen arasındaki parti liderlerini inkar eden Stalinci mantığı (12) terk ettiğimize göre bütün bu sorulara yanıt vermek zorundayız.

Ahmet Akarsu - Yaşar Yakın
7 Ağustos 1989

1 N.Hruşçov, SBKP 20.Kongresi kapalı oturumunda okuduğu rapor, Türkçesi: Tarık Demirkan, Bitirilmemiş Devrim, s.116

2 Bkz.: age. s.98

3 Bkz.: Roy Medvedyev, "Kurbanları kim tanır, sayılarını kim açıklar?", Moskau News, Sayı 1/1989, s.11-12

4 Bkz.: D.Volkogonov, Moskau News, 3/1989, s.14-15

5 Bkz.: Roy Medvedyev, age.

6 Bkz.: Hitler-Stalin Anlaşması, 24 Ağustos 1939

7 Bkz.: Hermann Weber, "Weiße Flecken" in der Geschichte. Die KPD-Opfer der Stalinschen Säuberungen und ihre Rehabilitierung, Frankfurt 1989

8 Reiner Butt, "Sie werden die letzten sein", Konkret 4/1989, s.32-35

9 Fyodor Burlazki, "Nikita Chruschtschow, Skizzen zu einer politischen Biographie", Sowjetunion Heute 5/1988, s.58-63

10 Fyodor Burlazki, age.

11 Bkz.: Vartan İhmalyan, Bir Yaşam Öyküsü, İstanbul 1989

12 Stalin'de Lenin ve kendisinden başka tüm parti liderlerini yok saymıştır.

Dizildi

Sevgili Yoldaşlar
Değerli Arkadaşlar,

Bir 10 Eylül kutlamasında daha aranızda bulunmaktayız. Böyle bir günü kutlamanın sevincini sizlerin arasında duyarak, sizlerle kucaklaşmak, özlemlerimizi gidermek içimizde yoğunlaşmış en büyük istegimiz, en yakıcı duygumuzdur. Herşeyden önce bu özlemlerle sizleri yoldaşlık kardeşlik dostluk duygularımızla selamlarız.

Evet aranızda değiliz, ama ne gam? 10 Eylül'leri artık büyümesine yığinsal ve açık kutlayabiliyorsak her sıkıntı buna değer. Bu sonuç, herkesten önce bu amaç uğruna en umutsuz gibi görünen anlarda bile inancını bir bayrak gibi dışı tutan, bize daha iyi mücadele koşulları bırakan eski kuşak komünistlerinin eseridir! Şimdi aramızda olmayanların anıları önünde eğilir, aramızda olanları saygıyla selamlarız.

X 10 Eylül'ü yığinsal ve açık bir toplantıyla kutlayabilme olanağını elde etmek 1920'lerden günümüze dek mücadelenin kesintisiz sürmesini sağlayan tüm marksistlerin eseridir. Aynı zamanda bu sonuç ülkemizde demokrasinin üstün gelmesi için kavga veren demokratların eseridir. Heysine sonsuz saygı borcunuz vardır.

Nihayet bu sonuç TKP ve TIP'in birleşme, birlik-yasallık kitlesellik kavramının ve TKP'nin mücadelesinin somut bir ürünüdür. Bu sonuçtan dolayı kıvanç duyduğumuzu söylersek sanırsanızki bu sözlerimiz çok görülmez.

Kuşkunuz, henüz hedefe varmadık, önümüzde aşılması gereken zorlu engeller bulunuyor. Vaktinden önce bir iyimserliğin tehlikeli olacağını da çok iyi biliyoruz. Esasen demokrasi mücadelemizin şu an içinden geçmekte olduğu koşullar boş iyimserliklere olanak tanımıyor. Işığa yaklaştıkça . . . daralacak ve belkide geçici sertleşmelerle de karşılaşabileceğiz. Aka tüm bunları bilerek elde edilen kazanımları da farkında olmalıyız. Zira hep söylediğimiz gibi demokrasi, birlik ve yasallık mücadelemiz taş üstüne taş koyarak ilerleyecektir. Öyleyse Öyle ise kazanılan taşları da görebilmeliyiz ki üzerine yeni taşlar da koyabilmeliyiz.

Kazanımımız böyle bir toplantıyı yapabilmekle sınırlı da değildir. Yavaş yavaş bile bu sonuç halkımızın yüreğinde, komünizmin bilincinde kazandığımız meşruiyetimizin gölgeleyemezdi. İşte asıl olan budur. Ve ikincisi, elde edilen bu sonuç tepeden gelen bir lütf olarak bize sunulmamıştır. Tersine kazanımlarımız birlikte mücadelemizin, emeğimizin, kavgamızın ürünüdür. Bu nedenle kazanımlarımız kazanacaklarımızın bir yalnızca bir işareti sayılmalıdır.

10 Eylül gibi törihsel bir günü kutlarken, öte yandan TEKP üzerindeki yasağın hala sürüyor olması açık ki çelişkili bir durumdur. Bu çelişki bugünkü Türkiye'nin bir aynasıdır. Ülkemiz çelişkili bir süreç içinde önemli kararların alınacağı günlere doğru hızla gidiyor.

Dün farklı düşünen çevreler, politikacılar bile bugün bu durumu demokrasinin olmadığı Ülkemizin bir numaralı sorununun demokrasiyi kazanmak olduğu gerçeğini görüyor ve daha önemlisi bunu açıkça ifade ediyorlar. Ülkenin gittikçe ağırlaşan sorunlarının çözümünün demokratik bir rejimin kurulmasından geçtiğini görmeyen kalmamıştır. Düşünceleri ve politik görüşlerinden dolayı insanlar hala tutuklanıyor, kitaplar yakılıyor, işkengeller sürüyor, cezaları da kanayan yara durumundayken, doğu ve güneydoğuda savaş hali varken, kürt halkı tarifsiz acılar içindeyken hala yurt dışında binlerce politik göçmen yaşıyor, 12 Eylül'den günümüze işçi ve emekçiliklerin utanç verici biçimde ezilmesi, sömürülmesi yetmemişçesine, ekonomik bunalmış, fatürası hala onlara çıkarılıyor, Türkiye'de göstermelik bir demokrasinin bile yürümeyeceğinin artık egemen güçler bile görmeye başlamış bulunuyor.

Bu nedenle Ülkemiz önemli kararların arifesindedir. Ya çağdaş, gerçekten çoğulcu, katılımcı bir demokrasinin ya da sivil görünümülü baskıcı militarist polis rejiminin. Türkiye artık bu iki ucun ortasında duramaz.

Önemli olan, halkımızın gelecek onyıllar için yazgısının belirleneceği bu kararın kapalı kapılar ardında alınmasına izin vermemektir. Zira o durumda çıkacak sonuç demokrasi yönünde olmayacaktır. Komünistlerin, kürt yurtseverlerinin, kararlı demokratların işçi sınıfının aydınların gençlerin kadınların aktif ve kararlı tutumlarına dayalı rolleri olmaksızın demokrasi kağanılamayacaktır. Oysa bu yönde önemli bir güç birliğine ve olanaklara sahibiz.

Yeterki gücümüzü tek bir noktada demokrasiyi kazanma noktasında toplayalım. Yeterki hiçbir sorunun, ayrılığın ve görevin bu birincil görevin üstüne çıkmasına izin vermeyelim. Yeterki gerçek olmayan ikilemler yaratmayalım. Önce yeterli güce vararak sonra politik gelişmelere müdahale etmek, önce en geniş birlik sonra demokrasi gibi. Güçlenmenin ancak mücadele içinde olacağını unutmayalım. Demokrasinin olmadığı yerde sosyalizm için de sağlam zeminlerin varılamayacağını görelim. Komünist partisinin yasal çalışma özgürlüğü elde edilmeden, yurt içinde ve dışında binlerce marksistin ülkede açık politik faaliyet özgürlüğü yokken en geniş birliğin gerçekleştirilmesinin olanaksız ve açık lığı açıktır.

Bu nedenle TİKP'nin yasal çalışma hakkının elde etme mücadelesi herkes içindir, en geniş birliğin koşullarını yaratmak içindir.

Birlik sürecini güçlendirmek için bugünden ve yalnız sözde kalmayan adımlar atmaksızın elde edilecek her kazanımın eksik ve yetersiz kalacağını unutmayalım. Türkiye'nin gereksinimi çağdaş, modern, güçlü bir komünist partisinedir. Böyle bir parti ancak hepimizin gücünü yüreğini aklını ve becerilerini birleştirmekle kurulabilir.

Markсист sol çizimix içinde örgütlü güçlerimizi birbirimize karşıymış gibi birliğe engelmış gibi algılamayalım. Gücümüz demokrasi ve halk düşmanlarına karşıdır. Bu nedenle demokrasi ve yasallık mücadelesinde örgütlü gücümüzü seferber etmekten geri dörmek, birlik adına henüz bu hedefe varmadan örgütlü gücümüzü kullanmaktan vaz geçmek yalnızca demokrasi düşmanlarının işine yarar. Zira politik gelişmeler bizi beklemiyor.

Birlik güç ölçeğine göre değil, karşılıklı güvence dayanacaktır. Her güç ve tek tek her markсист birlik sürecine esit haklı olarak katılacaktır.

Birbirimize yalnız sözlerimizde değil, ortak amaçlar için mücadelede bismikçi davranmakla göstereceğiz.

Bu çerçevede demokrasi, birlik, yasallık birbirininle ayrılmaz bir bütündür.

Herşey için bugün körünün tam orta yerindeyiz. Yalnız yoldaşlar, değerli arkadaşlar, dostlarımız,

Dünya ve ülkemizin yeni koşullarında hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağına, değişmekte olduğuna ve küklü biçimde değişeceğine inanıyoruz. Pütün içtenliliğimizle, markсист solun ve tüm demokrasi güçlerinin ülkemizin, halkımızın yazgısına barış, demokrasi, sosyalizm yönünde değiştirme de son derece önemli olanaklara ve potansiyele sahip olduğuna inanıyoruz. Her birlikte, kararlı biçimde ayınlığa doğru yürümek yeterli olacaktır.

Sevgi ve saygılarımızla.

DEV R İ M C İ L E R V E G L O B A L S O R U N L A R

Kemal Kervan

Dr. Z. Leli

Köln radyosu yabancı dil pazar yayını döne döne her dilde anlatıyor: 2000 yılına kadar havanın ve denizlerin sıcaklığı dünyanın her yerinde 1,5 ile 4,5 derece arasında ısınacakmış: Bunun sonucu, karada ve denizde pek çok canlı türü bu iklim değişikliğine kendini uyarlaması olanaksız olduğundan ortadan kalkacak; bir yandan suyun ısınıp genişlemesi, bir yandan kutuplardaki buzların erimesiyle deniz düzeyi yükselecek... Spiker sakın bir sesle, Hollandanın haritadan silineceğini, Londra ve Venedik'in tümüyle sulara gömüleceğini; Köln'ün "liman kenti" olacağını anlatıyor. Bir biliminsanı ile konuşuyorlar, "Dünyayı bir iklim felaketi tehdit ediyor" sözlerini reddediyor: "Tehdit değil, sinsice gelen bir felaketin ta içindeyiz zaten" diyor...

Yeryüzünde hayvanlarla bitkiler arasında sürekli değişen dengenin belli bir aşamaya varmasından bu yana atmosferin yükseklerinde yavaş yavaş, binlerce yılı kapsayan bir süreç içinde bir karbondioksit gazı tabakası oluşuyor ve büyüyor. Bu tabaka, yerküreyi kuşatan camdan bir sera gibi, güneşin sıcaklığını içeri geçiriyor, ama dışarı salmıyor. Böylece yeryüzünde son derece ağır bir hızla yükselen ısı, önce olumlu etkilemiş yaşamın gelişmesini - geçen yüzyıllara kadar... Ama son yüzyılımızda fabrika bacalarından çıkan, dünyadaki tüm canlıların bin katının bile soluyamayacağı kadar çok karbondioksit, durumu değiştiriyor: Olağanüstü bir hızla büyüyen karbondioksit tabakası... Yeryüzündeki türlerin değişip kendilerini yeni koşullara uyarlamasına fırsat vermeyecek kadar hızla yükselen ısı...

Dostlarımla konuşuyorum. Anlatılanlara inanmayan kimse yok. Yine de hepimiz sanki "uçan daireler görüldü" türü bir haber dinlemiş gibiyiz. "2000 yılı" sözcüğü nedense hala sanki "20 000 yılı" gibi çıkıyor ağızımızdan - dilimizde buruk bir kurgu-bilim lezzeti bırakarak... Oysa şu

önümüzdeki on-buçuk yıl sözkonusu.

*

Bir başka sorun: Atmosferdeki güneşten gelen öldürücü ışınları süzen ozon tabakasının delinmesi karşısında hemen hemen bütün devletler biraraya geldiler geçen yıl.Uzun pazarlıklardan sonra ozon'un delinmesine yol açan, endüstrideki "klor-fluor-hidrokarbon" gazının üretimini 2000 yılından sonra yarıya (!) indirmeye karar verdiler. Ama hava içinde çok yavaş yükselen klor-fluor-hidrokarbon çok yükseklerdeki ozon tabakasına ancak on yılda vardığından, devletlerarası anlaşma gerçekten hayata geçer de havaya karışan klor-fluor-hidrokarbon miktarında ciddi bir azalma olursa bile, ozon'un bundan ancak 2010 yılında haberi olacak! O zamana kadar da (daha şimdiden Amerika kıtasının yüzölçümü kadar olan) "ozon deliği", bugünkü hızıyla devam edecek büyümeğe...

Eskiden böylesi güçlü değildi kullanmayı henüz öğrenemediği parmakları insanlığın. Kendi yarattığımız bilim ve teknik, kendi kollektif zekâ-mızdan daha hızlı gelişti: Daha toplumsal sorunlarımızı çözmeye, sınıfları kaldırmaya, ulusal düşmanlıklara son vermeye kalmadan, tüm insanlığı birkaç kez yok etmeye yetecek güç biriki-verdi bilinçsiz ellerimizde: Yiğinsal imha silahları; radyoaktif zehirler saçan "barışçıl" atom enerji santral-eri; asitli yağmurlarla hızla yok olan orman ve bitki örtüsü; tekniğin günden güne daha cömertçe harcadığı doğal kaynaklar; havanın, suyun, toprağın kirlenmesi, zehirlenmesi; bozulan doğal dengeler, kesintiye uğrayan doğal döngüler; yaralarını onaracak, kendini koşullara uyarlayacak zamanı gitgide bulamaz olan canlı doğa...

Yalnız fizik varlığımıza yönelik tehlikeler değil insanlığın karşı-sındaki varlık-yokluk sorunları. İnsanı insan yapan herşeyden önce onbin-lerce yıllık kültür ve uygarlık birikimidir. İnsanın mutluluğuna hizmet etmesi gereken bilimin, teknik gelişmenin ona yabancılaşması, aynı zaman-da insanın insan olarak varlığını tehdit edecek boyutlara varan bir moral bunalıma da, kültür ve uygarlık bunalımına da yol açıyor. Halklar arasın-

da dev ölçülerde toplumsal adaletsizlik, kimi yerlerde yiğinsal açlık, insan haklarının ayaklar altına alındığı ülkeler çağımızın gittikçe küçülen dünyasında ülkelerin, bölgelerin sınırlarını aşan, tüm insanlığı, çağımız uygarlığının temellerini tehdit eden global tehlikelere dönüşüyor.

*

Insanlığı dört bir yandan kuşatan felâketler durdurulabilecek mi? Bu sorunun yanıtını tüm insanlık vereceğiz: patronu ve işçisiyle; biliminsanı, politikacısı, sanatçisiyle; tutucusu, reformcusu, devrimcisiyle... Bu soruya yanıt bulma sorumluluğu, herhalde herkesten önce, insanlığın yarınlarına umutla bakanlara düşmüyor mu? Dünyayı değiştirmek isteyen, bu gücü kendinde görenlere, devrimcilere...

Yaşama yeni bir bakış tarzı gerekli, insanlığın yeni bir var oluş biçimi gerekli bunun için. En geniş anlamıyla, yeni bir kültür gerekli insanlara:

En günlük alışkanlıklarımıza varıncaya dek, yaşamımızı değiştirmek. İnsanın doğadan bir parça olduğunun, "yaşadığının" bilinci içinde yaşamak. Kendi kişiliğimize karşı sorumluluğumuzun, kendi yargılamamız karşısında bu sorumluluktan bizi hiçbir mazeretin kurtaramayacağını bilinci içinde yaşamak. Tüm soruları yeniden sorma cesaretini göstermek...

Yeni bir politika anlayışı gerekli: medeni cesaret dolu, sorumluluk dolu, toleranslı... Hele dünyayı değiştirme kararlılığında olanlara: Yeni bir sınıf mücadelesi anlayışı gerekli bize. Yeni bir devrim anlayışı. Görevlerinin başına böylesi bir kültür yaratmayı yazacak yeni bir parti ve örgütlenme anlayışı.

*

İşin bir yanı, devrimcilerin yüklendikleri yeni sorumluluklar. Sorunun bir de öbür yüzü var: Tarih insanlığa yanıtlayabileceği sorular sorar, demiş diyalektiğin eski ustaları. Yeni sorumluluklarla karşı karşıya isek, tarih bu sorumluluğun üstesinden gelmenin araç ve olanaklarını da getiriyor olsa gerek...

Global sorunlar -adı üstünde- yalnız işçi sınıfını, yalnız devrimcileri düşündürmüyor. Yeni bir kültür yaratmak ya da yokolmak amaçlığı ile tüm insanlık karşı karşıya. Değişik çevrelerden insanlar, farklı çıkış noktalarından hareket ederek özünde aynı sonuca varabiliyorlar bu yüzden de: işçi sınıfının, devrimci mücadelenin en geniş anlamdaki çıkarlarından, dünyamız koşullarının bilimsel analizinden; ya da moral, ve kimi zaman dinsel kaygılardan; ya da sağduyulu, gerçekçi bir pragmatizmden... Teknolojik devrimin sonuçlarıyla ilk tanışan batı Avrupadaki demokratik yığın hareketlerinde, halk girişimlerinde, çevreci ve alternatif hareketlerin yığın etkisindeki görece artışta yansıyor bu. Dünyada olsun, Türkiye'de olsun aydınların politik etkinliklerinin artışında yansıyor.

Sınıf karşıtlarımız da karşı karşıya aynı yaşamsal sorunlarla. Nesnel olarak bu onları da ödünler vermeye, uzlaşmalara razı olmaya zorluyor. Şiddet ve terör yöntemlerine başvurma olanaklarını sınırlandırıyor. Sınıf mücadelesinin "barışçıl oyun kuralları" üzerine işçi sınıfı için de kabul edilebilir mutabakatları olanaklı kılıyor...

Ama gerek sorunların gerekse olanakların asıl en önemli kaynağı çağımız insanının kendisi: Teknolojik devrimin yarattığı korkunç tehlikelerle hayatı alabildiğine yaşanması kılabilen dev olanaklar arasındaki gerilim alanında yaşıyor çağımız insanı. Hayata eskiden olduğundan daha fazla değer veriyor. Aynı zamanda kişisel sorumluluk bilinci, kişinin irade özgürlüğüne verilen değer de artıyor. Bu eğilimleri "pasifliğin, dayanışmadan kaçan bir bireyciliğin" kaynağı olarak görüp yığınlardan yakınmak da mümkün devrimciler için, onları hayatı savunmanın, kişisel yaratıcılığı artırmanın, yeni bir kolektif yaşam anlayışı, yeni bir kültür yaratmanın kaldıraçlarına dönüştürmek de...

*

Günümüzde sınıf mücadelesinin hiç bir temel görevi yok ki, global bir boyutu da olmasın. Mücadelenin her alanında onun tüm boyutlarını bulup çıkarmak, bunların getirdiği yeni zorlukları ve olanakları somut olarak kav-

ramak, bu bilgiyi eylemde hayata geçirmek gerekiyor. Başarının vazgeçilmez bir koşulu bu bugün. Bunu üçüncü dünya ülkelerinin yakıcı sorunu olan "dış borçlar sorunu" ile örneklemek istiyorum:

Örneği, üçüncü dünya ülkelerinin dış borçları sorunu;

Bu sorunu çözecek temel güç, kuşkusuz bu borçların yükünü asıl omuzlarında taşıyanlardır: Üçüncü dünyanın emekçi yığınları. Demek bu sorun en başta emperyalist sömürü karşısında emekçi halkın sorunudur. "Sınıfsal" bir sorundur...

Aynı zamanda dış borçlar ülke ekonomisini yıkıma uğrattırlar. Tüm ulusal güçleri, bu arada sınıf karşıtlarımızın da önemli bir kesimini tehdit ederler. Demek bu sorun aynı zamanda "ulusal" bir sorundur...

Bu sorunun çözümü için borçlandırılmış üçüncü dünya ülkelerinin, devletlerinin en geniş hareket birliği vazgeçilmez bir önkoşuldur. Öyleyse aynı zamanda bu sorun bir "uluslararası dayanışma" sorunudur...

Nihayet, dış borçlar, bugün eristikleri boyutlarla yalnız üçüncü dünya ülkelerinin ekonomisini değil, aynı zamanda kontrolden çıkmış bir halde hangi sistemden olursa olsun tüm ülkeler arasındaki para ilişkilerinin temellerini tehdit eden, hatta emperyalist tefecilik merkezlerini bile dehşete düşüren "global" bir sorun olmuştur...

Borçlar sorununun çözümü elbette halkların sorunun çözümüne aktif katılması ve borçlandırılmış ülkelerin birlikte kararlı mücadelesi temelinde mümkün olacaktır. Ama sorunun global boyutlara varması, emperyalist para kurumlarını da -elbette kendi sınıfsal sınırlılıkları içinde- "çareler" aramaya zorluyor. Mutabakat temelinde çözümleri -bugün henüz yalnızca potansiyel olarak da olsa, giderek- olanaklı kılıyor.

Sorunun bu dört boyutu: Ulusal ve uluslararası, sınıfsal ve global boyutlar, özdeş olmayan, farklı düzeylerdedir. Ama aynı zamanda bunlar içiçe geçmiş ve bileşken bir bütün oluşturmuşlardır. Bu çetin sorunun çözümünde tüm bu boyutları hesaba katmak zorundadır devrimciler: Hem ulusal ölçüde

geniş bağlaşıklıklar kurma yeteneği, hem de uluslararası dayanışma; hem emekçilerin yüksek bir mücadele gücü, hem de ödün verobilme cesareti, uzlaşma yeteneği - olmazsa olmaz ön koşuludur bunlar bu mücadelenin.

*

Devrimcilerin dili acılı. Görüşlerimiz farklıysa, birbirimize içtenlikle saygı duymakta zorluk çekiyoruz. Ağır sözlerle tartışıyoruz birbirimizle: "Komünist ahlakı çiğnemek", "devrimci geleneklere ihanet", "likidasyon"... Bunlar, biraz "demokratik merkezîyetçiliğin" askersel "stilinden" kaynaklanıyor belki; kuşkusuz biraz da bilimsel sosyalizm gibi hayat dolu bir dünya görüşünü hakettiği başarılarla iletememiş, yüklendiğimiz görevi yerine getirememiş olmamızın yürek acısından. Bilmem bu acılıkta dünyayı değiştirip daha yaşanabilir kılmak isteyenlerin, insanlığın içine düştüğü sinsi felaketler karşısındaki bilince çıkarılmamış katmerli acısı da var mı?..

Sanırım artık devrimciler arasında "devrim mi önemli, barış mı?", "ozon tabakasının delinmesi mi önemli, sınıf mücadelesi mi?" türü sorular yaygın şekilde sorulmuyor eskisi kadar. Yine de, kafalarda bu tür soru işaretleri yaşadığı sürece "Bir atom savaşı çıkarsa, bu, tüm devrimlerin de sonu olur... Yeryüzünde hayatın kendisi tehdit altındaysa, bu, sınıf mücadelesi denen şeyin de yok olma tehlikesiyle yüz yüze olması demektir" türünden en basit gerçekleri yinelemek, son derece büyük önem taşıyor hala.

Ama bu kez de tuhaf bir yanlış anlamaya yol açıyor bu: "insanlığın yüz yüze olduğu tehlikelere karşı elbette komünistler mücadele etmeli. Ama bu devrimden vazgeçmeye götürmemeli onları..." Ya da, "Banyodaki suyu dökerken, yıkadığımız çocuğu da dökmemeliyiz. Yeni düşünce iyi ama, sınıf mücadelesinden vazgeçmemek şartıyla..." Ya da, "insanlığın genel çıkarları işçi sınıfının çıkarlarından önce gelir, pekala - Ama bu, işçi sınıfının tarihsel misyonunun kapitalizme son vermek olduğunu unutturmamalı bize..." v.b.

Duyan sanır ki, elimizde büyük devrimci olanaklar, konumlar var da, bu konumlardan "insaniyet namına feragat etmemiz" isteniyor bizden! Oysa

yalnız "insanlığın genel çıkarları" için değil, en geniş - ya da en dar anlamıyla "sınıf mücadelesinin" başarısı için de üzerinde yaşadığımız şu yer kürenin varlık-yokluk sorunlarını en başa yazmak gerekli değil mi?

*

Devrimcilerin çoğunluğu insan soyunun yarınlarına olan sorumluluklarını belirtiyorlar - peki ama, biri de çıkıp dese ki, "Atom savaşı tehlikesiymiş, ısı felaketiymiş, asitli yağmurlarmış, bunlar hepsi önemsiz. Benim için tek önemli olan sınıf mücadelesidir, devrimdir!" (Sanki başka bir gezegende yaşıyormuş, oranın devrimini hazırlıyormuşçasına!..) Atom savaşı tehlikesinin, global tehlikelerin, insanlığın yeni bir kültüre olan ihtiyacının tüm mücadele koşullarını belirlediğini hesaba katmadan, en dar anlamda da olsa, başarılı bir sınıf mücadelesi verebilir mi bu devrimci?

insanlığın karşı karşıya olduğu bu yaşamsal tehlikeler, bizim en dar anlamdaki kendi mücadelemizin koşullarını ne şekilde etkiliyor? Bilimsel teknik devrimin toplumsal sonuçları, işçi sınıfının yapısında, emekçi insanların yaşam biçiminde, hayata bakışında, en gündelik alışkanlıklarında, çalışma koşullarında ortaya çıkan yenilikler neler? Bunların sınıf mücadelesine etkileri neler? Fikir ve bilgi üretiminin artıdeğer oranı olağanüstü yüksek bir meta üretimine dönüşmesiyle aydınların, kültür yaratıcılarının mücadelemizdeki rolü ne şekilde değişiyor? Başlı başına kültürün rolü nasıl değişiyor?.. Tüm bu soruları sormadan, Bu yeni sorunları, sorumlulukları görmeden - ama aynı zamanda yeni koşulların getirdiği, eskiden hiç tanımadığımız, bilmediğimiz, yeni olanakları, yeni araç ve yöntemleri, ve de bunlara uygun yeni örgütlenme biçimlerini keşfedip hayata geçirmeden yığınların güvenini kazanabilir miyiz? Hele onları devrimci yönde bilinçlendirebilir miyiz?

Ve de: Dünya komünist hareketinin bugüne kadarki devrim ve sınıf mücadelesindeki başarısızlıklarında, insanlığın karşı karşıya olduğu yaşamsal sorunları zamanında görmemiş, yeterince o sorunlara yönelmemiş, dünya değişirken kendisini yenilememiş olmasının okkalı bir payı yok mu?..

TARİHİN MANİN ÖZÜNÜ KAVRAMAK

Ne Batı Avrupa yürütme komitesininininde Federal Almanya
tez komisyonunun sunduğu tezlerde, Kürt göçmenlerimizin so-
runları üzerine duruldu. Görüşlerde dile gelmedi. Batı Avru-
pada Kürt göçmenlerimi yok? yada Batı Avrupada sayıları ya-
rım milyonu aşan Kürt göçmenlerinin sorunlarını yok? gibi
çağ dışı sorularla karşı karşıya bırakılıyor. Gerçek dost
acı söyler mantığıyla tez komisyonlarına onu oluşturan teker
teker yoldaşlara "Red ve İnkâr" politikasını izliyorsunuz?
sorusunu soruyorum. Yukarda yönelttiğim sorularda benim tavrım
tutumum tartışılır, tartışılmalıdır. Ama bu konuda her eleş-
tiriye açığım, yapıcı ve iyi niyetle bu soruyu yöneltiyorum.
Daha açık bir şekilde, bu konuda samimiyim, iyi niyetliyim.

~~Öte yandan ise dört~~ Kürt yoldaşın bin bir türlü zorluklar-
labir araya gelerek ve kişisel çabalarıyla Kürt göçmenleri ü-
zerine hazırladıkları tartışma metni ile bizleri, bu konuda
duyarlı olan herkesi tartışmaya davet ediyorlar. Bir çok parti
örgütü konferanslarının sonuçlandığı dönemde geç oldu düşünüle-
bilir ve bu düşüncenin haklılık payı vardır ama partimiz
genelinde tartışılması kaçınılmaz, zorunlu olan konudur, Kürt
göçmenlerimizin sorunları.

Tartışmayı yüksek boyutlara ulaştırmak için ilk söz hakkını
tez komisyonlarına, komisyonları oluşturan tek tek yoldaşlara
ve bu konuda işleri yetersiz bulan ama yeterince çaba sarfet-
mek gibi bir görüşü, düşünceside bulunmayan yoldaşlara düşüyor.

"Tarihden kasa bir kesit" başlıklı bölümünde Türkiye komünist
hareketi ile Kürt ulusal hareketi arasında güvensizliğin temel
nedenini tarihdeki Kürt isyanlarına karşı komünist hareketin
takındığı olumsuz tavır gösteriliyor. Bu tespit yapıldıktan son-
ra ise günümüzde ortaya çıkan bilgi ve belgeler üzerinde yeni-
den değerlendirilmeli demekle ikilimci bir görüş benimseniyor.
Ortaya çıkan bilgi ve belgelerden yararlanmak lazım ama ne olur-
sa olsun kanla bastırılan Kürt isyanlarına karşı tutulan tavır
olumsuzdur. Altınında önemle çizilmesi gereklidir. Kürt ulusal
hareketinin komünist harekete karşı güvensizliğin nedenini sa-
dece tarihdeki Kürt isyanlarına karşı olan olumsuz tavır ile
sınırlı olamaz, değildir.

Ülkemize özgü, Kamalist düşünceden olumsuz etkilenen komünist partisi vardır. Ulusal kurtuluş savaşının başlangıcında ilerici tavır takınan, savaşın sonlarına doğru gericileşen Kamalist düşüncenin temsilcisi olduk. Yani komünistler Kürt ulusal hareketine karşı Kamalist düşünceyi savundular. Birde buna genelde dünya komünist hareketinin ulusal hareketlere karşı açık olmayan olumsuz tavrını eklersek, güvensizliğin özünü yakalayabiliriz.

Yeni politik düşüncenin getirdiği yenilikler doğrultusunda ve kimi Kürt ulusal örgütlerinin yapıcı eleştirileri doğrultusunda partimizin genel politikası gelişti. Bunun göstergesinde Kürt göçmenleri üzerine hazırlanan tartışma metnidir. İşin diğer yüzünü ise tez komisyonları tarafından hazırlanan tezlerin içeriği bize gösteriyor. Dahada önemlisi Kürt sorununa, Kürt göçmenlerinin sorunlarına karşı parti içinde duyarsızlığın, bilgisizliğin aşılması, belli kimi tabuların yıkılmasının göstergesidir. Tartışma metninde bu sorunun var olduğunu yoldaşlar bize gösterdiler ama bu yeterli değildir. Tabular yıkılamazsa Kürt göçmenleri üzerine yapacağımız çalışma soyut olur ve başarısızlığa mahkumdur. Bu nedenle Kürt göçmenleri adına, ülkemizdeki demokrasi mücadelesi adına parti kamuoyuna yönelik istemler, düşünceler ayrı bir başlık adı altında sıralanmalı.

Tartışma metnini hazırlayan yoldaşların bu görüş doğrultusu üzerine, ayrı bir başlık altında şunları eklemek isterim.

- 1) Kürt göçmenlerinin ülkedeki politik gelişmeleri çok yakından izlemeleri ve politik aktif olma istemine ancak Kürt göçmenleri karşısına açık parti kimliği ve çalışması ile çıkmakla olanaklıdır.
- 2) Kürt göçmenleri ve Kürt sorunu üzerine her düzeyde yönetici sorunu dile getirebilmeli ve görüş geliştirebilmelidir yoksa yönetici konumu tartışılmalıdır. Sorunu dile getiremeyen, görüş geliştiremeyen yönetici olmamalı.
- 3) Kamalist düşüncenin savunucusu değiliz. Bizler marksist düşüncenin savunucusu olduğumuz için Kürt göçmenlerine örgütlerine karşı marksizmin savunucusu olmalıyız. İdeolojik ve teorik yetersizliklerin üstüne gidilmeli.
- 4) Kürt örgütleriyle dialog içerisine girerken, bize bu örgüt programı ile yakın diye ayırım yapılmamalı. Yönetimlerde Sol örgütlerle dialog yürütem yoldaşlar arasında Kürt yoldaşlar bulunmalı...

"Kürtlerin göçmenliği ve Batı Avrupa ülkelerine gelişleri" başlık altında Kürt göçmenlerinin gün geçtikçe çoğalmalarının tespiti Kürt göçmenlerinin sorunlarına yaklaşım tarzımızda ben- ce belirleyici nitelik kazanıyor. Batı Avrupada gün geçtikçe çoğalan Kürt göçmenleri Kürdistanın dört parçasındaki baskının red ve inkar politikasının göstergesidir. Türkiye ve FAC ara- sında 1961 yılında imzalanan işçi göçünün özü ekonomik neden- ler olduğu halde göçün sorunu gün geçtikçede politikleşmektedir. Bu nedenle Kürt göçmenlerine politik göçmenler topluluğu di- yebiliriz. Her gün Kürt göçmenlerinin çoğalmasında politik göç olayının bize iç yüzünü göstermektedir.

Batı Avrupada güç kazanan sağcı örgütler, partiler bir çok ülkelerde olduğu gibi yönetimde bulunan partileride özellikle göçmenler ve bu kavram içindede politik göçmenler politikalarını ve yasaları gericileştirmekte. (FAC bu görüş üzerine somut ör- nektir.) Bu sorundan en olumsuz ~~et~~ bir şekilde etkilenecek olan en büyük göçmenler topluluğuda Kürt göçmenleridir. Kürt göçmen- lerinin göç ettikleri Batı Avrupa ülkelerinde sorunları bu ül- kelerin sınırlarında başlar.

Yukardaki bu sorun " ~~Kürt~~ Batı Avrupada Kürt göçmenlerin sorunları" başlık altında işlenmeli. Dahada önemlisi Batı Avrupa- daki Kürt göçmenlerinin sorunları sıralanırken tartışma metninin sonuna doğru ise dayanışma istemleri sıralandı. Sanki ~~iki~~ ayrı faaliyet ~~birlikte~~ varmış gibi. Ben kürdüm, kürtçe isim koy- mak, ~~x~~ kendi ana dilinde radyo ve televizyon yayın hakkı isteyen bir ~~göçmen~~ Kürt göçmeni Sipoli, -Yeşilyurt v.s .. görür, yaşı- mıştırda. Böyle bir bağ Kürt göçmenlerine göstermek zor değildir Çünkü kürt olmakla olayın içindedirler.

Bence önemle altının çizilmesi gereken nokta şudur.

Batı Avrupadaki genel politik faaliyetimiz, ülkedeki demokrasi mücadelesinin amaçlarına ve gereksinimlerine ters düşemez, tam tersi mutlak karşılık verir. Buda bizim her çalışmamızın ölçütü olmalı.

Kürt göçmenlerinin sorunları dile getirilirken sorunun temel ne- deni ~~iki~~ ülkemizde demokrasi olmayışı ve 12 Eylül ün Kürdistanı barbarca sürüşünü göz önünden kaçırmamalıyız.

A. Koçgiri
Enmerich

Yapılan dilbilgisi hatalarının redaksiyon tarafından
düzeltildiğini dilerim.

Ahmet Akarsu

Tutarlı olmak

Partimiz, TBKP, yenilenmeyi savunan, kendisini yenilemeye çalışan, az sayıda komünist partilerinden biridir. Programı, politik hedefleri bu çabayı yansıtmaktadır. Programımız bilimsel teknik devrimin etkisiyle değişmiş olan ve hızla değişmeye devam eden dünya ve ülke koşullarını dikkate almış, günümüzün gerçeklerine artık yanıt vermeyen kabuklaşmış formülleri ve dogmatik yaklaşımları aşmaya çalışmıştır. Bu özelliği ile programımız, marksizmin yenilenmesi, değişen dünya koşullarına uygun bir biçimde geliştirilmesi ve Stalinist kamburunu atması yönünde bir çaba olarak değerlendirmek mümkündür. Elbette eksikleri, daha da geliştirilmesi gereken yanları olacaktır ve ülkemizin en geniş marksist güçleri çağdaş komünist partisini oluştururken daha gelişkin bir program ortaya koyacaklardır. Programımız bu sürece katkıda bulunabilecek bir niteliktedir.

Parti tüzüğü için ise ne yazık ki tam tersini söylemek zorundayım. Tüzük bürokratik merkeziyetçi "klasik" parti anlayışına demokratik bir cila sürmekten öteye gidememiştir. Programda gösterilen yaratıcı ve cesur yaklaşımı tüzükte görmek mümkün değildir. Tüzük Stalinist kamburu sırtında hala taşımaktadır. "Herşeyin merkezinde insan bulunmaktadır" dememize karşın, tüzükte organları üyelerin üstüne çıkaran ve üyeyi alabildiğine sıkboğaz eden bir anlayış hakimdir. Bu söylediklerimi ayrıntılandırmayı, artık daha uzunca bir süre erteleyemeyeceğimiz tüzük tartışmasına bırakıyorum. Bu yazıda parti içinde tüzük konusundaki tutarsızlığı, bölgemden de bir örnek vererek sergilemeye çalışacağım. Şimdiye kadar yazdıklarımla içinde bulunduğumuz şu duruma dikkati çekmek istedim: Ya programa uyacağız, ya da tüzüğe. İkisi birden mümkün değildir. Hem ikisini birden savunmak, hem de tutarlı olmak mümkün değildir.

Kaldı ki tüzük bugün zaten işlemez durumdadır. Fakat keyfi olarak bazen geçerli sayılmakta, bazen geçersiz ve bu, her düzeyde olmaktadır. Örneğin atama yoluyla oluşturulan Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin varlığı, organların seçilmesini zorunlu kılan 10.Maddeye aykırıdır, yani atamayı yapan MK, tüzüğü çiğnemiş olmaktadır. Parti kararına rağmen farklı görüşünü açıkça savunan bir üye (ki bu, örneğin yeni yol'da sık sık yapılmaktadır) 4.Maddeyi çiğniyor demektir. Leninizmi, Stalinizmin bir ürünü olarak gördüğünden, reddeden bir üye (örneğin ben) tüzüğü hepten çiğnemiş oluyor. Bölgemden taze örnekler vererek sürdüreyim:

Geçen gün Hamburg parti örgütü konferansımızı tamamladık. Parti içi demokrasi açısından oldukça olumlu adımlar atıldı. Olağanüstü yetkilerle donatılmış bir Semt Komitesi (tüzükte öngörüldüğü gibi) yerine, koordinasyonla görevli ve adına "Parti Komitesi" dediğimiz (tüzükte yeri olmayan) bir organ seçtik. TPÖ'ler resmen kaldırıldı, ayda bir genel örgüt toplantısı kararlaştırıldı (tüzük?). Kadın üyelere en az yüzde 50'lik bir kontenjan tanındı ve aday olan kadın yoldaşlar seçime girmeden kontenjandan komite üyesi oldular (bu da tüzüğün 10. Maddesinin kişisel oy ve salt çoğunluk hükmüne aykırıdır). Demek ki konferans boyunca tüzüğü bol bol

çığnedik. Yeni yöntemler geliştirme çabasında olan, bir geçiş dönemi yaşayan partimiz için varolan tüzük karşısında böyle davranmaktan daha doğal birşey de olamaz.

Ne var ki partiden ayrılmış olan Adnan Avcı yoldaşın yeniden partiye alınması konusunda tüzük karşımıza dikiliverdi. Uzun yıllar partiye emeği geçmiş olan bu yoldaş, "tüzüğü benimsemiyorum, hiç kimse ve hiçbir organ bana emir verememelidir, bu koşullarda yeniden partiye girmek isterim" diyor. Yoldaş, çağdaş bir komünist partisinin kurulmasına katkıda bulunma uğraşımıza TBKP saflarında katılmak istiyor. Konferansımız çoğunluk kararıyla bu yoldaşı tekrar üyelige kabul etmedi. Gerekçe: "Parti tüzüğünü kabul etmeyen birisi parti üyesi olamaz". Oylamadan sonra, "ben de parti tüzüğünü kabul etmiyorum. Bu durumda üyeliğimin oylanmasını istiyorum" dediysem de, bu sefer yoldaşlar böylesi bir oylamayı reddederek, beni partiden atma niyetinde olmadıklarını, yani tüzüğü kabul etmeden de pekala üye olunabileceğini ifade etmiş oldular.

N'olacak şimdi?

Yönetici yoldaşlar sık sık olağanüstü bir durum, bir geçiş dönemi yaşadığımızı söylüyorlar. Bu doğrudur. Marksist hareket dünya çapında çağımızın sorularına yanıt getirmede zorlanıyor, derin bir bunalım yaşıyor. Eski yaklaşımların bir bir çöküşüne şahit oluyoruz. Genel bir arayış söz konusudur. Türkiye marksist hareketi çağdaş marksist bir partinin doğum sancılarını çekiyor. Böylesi bir sürece katkıda bulunmaya çalışan partimiz olağan bir dönem yaşıyormuş gibi davranabilir mi? En geniş marksist güçlerle birlikte tartışarak oluşturacağımız partinin nasıl olması gerektiği üzerine fikir yürütmek yerine, bugünkü tüzüğümüzü tarihin tekerleğinin önüne takoz yapmak, bu olağanüstü geçiş dönemine, bu yaratıcı arayış çabalarına ters düşmüyor mu?

Parti tüzüğünü reddetmenin partinin birliğine, disipline zarar vereceğini öne sürmek de parti yaşamının gerçeklerini görmemektir. İsteyenin (MK dahil) istediği zaman uyduğu istediği zaman uymadığı bir tüzük, üstelik partinin programatik yaklaşımlarına ters düşen bir tüzük, birliğin temeli olamaz. Partinin birliğinin temelini, birlikte savunduğumuz, geliştirmeye çalıştığımız ve birlikte ulaşmak istediğimiz amaçlarda aramak gerekiyor. Birleşmek istediğimiz marksistlere dayatmadığımız tüzüğü, kendi üyelerimize dayatmak, birlik anlayışına ne denli uyuyor? Yoksa tüzüğü açıkça reddeden üyelere, "madem kabul etmiyorsunuz, o zaman partiden çıkın, sonra da oturup sizle birlik görüşmeleri yaparız" mı diyeceğiz?

Doğru yönde adım atıyorsak, bu adımın ardından kaçınılmazlıkla gelen sonuçlarına da "katlanmamız" gerekiyor. Aksi halde tutarlı olamayız. Adnan Avcı yoldaşın durumu pratik bir sınav niteliği taşıyor. Bakalım bu sınavı sonuçta nasıl vereceğiz...

Ahmet Akarsu, Hamburg
14.9.1989

Dizildi

Stalin tartışmaları...

Refik Berfe (Batı Berlin)

İeni İol'un 29. sayısında Naci Akın yoldaş ın Stalin üzerine yazdıkları düşündürücü.

SBKP genel sekreteri M. Gorbacov sovyet devriminin 70. yıldönümü de nedeniyle yaptığı konuşmada şöyle diyor : "Açık söyleyelim--erkin kötüye kullanılması temelinde cürüm işlenmiştir. Binlerce parti üyesi ve partisize kitlesel baskı uygulanmıştır. Bu, acı gerçektir, yoldaşlar. Sosyalizme ve partinin itibarına ciddi zarar verilmiştir. Bunun hakkında açık konuşmalıyız. Bu gereklidir, ki Leninci sosyalizmin ideali kesin ve geri döndürülemez şekilde kendini kabul ettirsin..... Bazen Stalin'in yasa dışı uygulamalardan bilgisi olmadığı iddia edilmektedir. Elimizdeki belgelerden bunun böyle olmadığı ortaya çıkmaktadır. Stalin'in ve yakın çevresinin uygulanmasına izin verilen kitlesel baskılar ve yasa dışı uygulamalara ilişkin olarak partiye ve halka karşı suçları çok büyük ve azedilmezdir." (çeviri tarafından yapılmıştır.R.B.)

SBKP genel sekreterinin bu sözleri biraz üstü kapalı olmakla birlikte- durumun tüm vahametini ortaya koymaktadır.

Söz konusu dönem,

onbinlerce insanın haksız yere suçlandığı, sürüldüğü, hapislerde sürüldüğü, öldürüldüğü, beş yıl içinde (1934-1939) SBKP'nin MK'sinin 98 üyesinin sü-rüldüğü, 2 düzmece mahkemelere kurularak öldürüldüğü, halkların/ulusların kollektif olarak ihanetle suçlandığı, yerlerinden, yurtlarından sürüldüğü (Volga Almanları, Tatarlar gibi), faşist Hitler Almanyası ile gizli antlaşma yapılarak bağımsız Polonya'nın SSCB ile Alanya arasında paylaşıldığı, Baltık ülkelerine SSCB'nin el konulduğu (ki bu gizli antlaşmanın varlığı 20 50 yıl yadsındıktan sonra 1989 yazında ikrar edilmiştir).

bir dönemdir. Ve, söz konusudönem, Kızıl Ordu subayları arasında bir katliam uygulanarak Hitler'e SSCB'ye saldırma olanağı yaratıldığı ve cesaret verildiği bir dönemdir: 1937/38 ve 1938 eylül ile 1941 haziran arasında yaklaşık yüzbinin üstünde kızıl ordu subayı katledilmiştir, her zamanki gibi bir takım düzmece iddia ve mahkemelerle. İkinci dünya savaşının kahramanı mareşal Şukov ve diğer sovyet mareşalleri A. Wassilevski ve Timoşenko, eğer Stalin Kızıl ordunun en seçkin subaylarını katl ettirmeseydi, Hitler'in Soğvyetler Birliğine savaş ilân etmeğe cesaret edemeyeceğini söylemektedirler. Bun mareşallerin kanısına göre Hitler, karşısında subaylarının 2/3'ü öldürülmüş, tümenlerin binbaşılar, taburların teğmenler tarafından komuta edildiği, morali bozuk bir kızıl ordu olduğunu bildiğinden 1941 yılında Doğu Cephesini -2-

- 2 -

açmıştır. Bundan dolayı da SSCB talan olmuş, milyonlarca SSCB insanı yaşamını yitirmiştir (Moskau News, Almanca bası, Haziran 1989).

Ve gene söz konusu dönem, SSCB ne sığınmış olan yüzlerce Alman ve Avusturyalı komünistin ve anti-faşistin sırf Hitler'i "yıkıştırmak" için Stalin'in emri ile Hitler'in cellâtlarına iade edildiği bir dönemdir (aynı kaynak).

Tüm bu anılan -ve anılmayan- cinayetlerin sorumlusudur Stalin ve çevresi.

Bu nedenle söz konusu olan N. Akin yoldaşın sandığı gibi "Stalin'e ağır ağır eleştiri" yöneltmek değildir, çünkü Stalin döneminin eleştiri ile ele alınması olası değildir, hele "vicdanlı olmak" hiç olası değildir.

Stalin döneminin tarih "zikzakları" gibi başka kalıp tümelere indirgemek, bu açıklama ve eleştirilere "ne fayda getirir" sorusunu yöneltmek, tüm bu olanları mazur göstermek demektir. Yoldaş, Stalin'i "emsaline ender rastlanan" önder olarak nitelemekte ve onun "çağının insanı" olduğunu yazmakta. Doğrudur, kendi halkları üzerinde bu tür zulüm uygulamış önder gerçekten enderdir ve uygulanan yöntemler aynı çağın Almanyasında da uygulanmakta idi.

N. Akin yoldaş, Stalin eleştirilerinden "TEKP nin kazancı nedir ?" diye soruyor. Bir kere, TEKP nin sorumluluğu kendisi ile sınırlı değil, öte yandan sosyalizmin ahlâki boyutta inandırıcılığını ve saygınlığını tekrar kazanabilmesi, böyle bir dönemin bir kez daha yaşanmaması ve "tüm kuşaklara ders olması" (Gorbacsov, anılan konuşma) için, Stalin döneminin tüm çıplaklığı ile ortaya konması gereklidir. Bundan emeklik halklar başta olmak üzere tüm insanlığın kazancı olacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

YASAL ÇALIŞMA HAKKI
VE
KÜRT SORUNU

Azıldı

TC.Devletinin politikası iki ana sütun üzerine oturtulmuştur. Bu sütunların bir ayağını anti komünizm oluştururken, diğer ayağını, Kürt Halkını tanımayan(inkar eden) anlayışı oluşturmaktadır. Kürtler ne zaman ulusal ve demokratik hakları için seslerini çıkardılar ise hep devletin terörüyle karşılaştılar ve kanla bastırıldı.Devletin bu acımasız şovenist politikası bu günde bütün şiddeti ile devam etmektedir.Bu gün bu despotizm,Kürdistan'ın diğer parçalarında sürmektedir.Acı,gözyaşı ve kan Kürt Halkının tarihi ile birlikte anılır oluyor artık.

Kürtler;yaşadığım topraklarda özgür olmak istiyorum.Kürt olduğum için baskı ve teröre uğramak istemiyorum.Çarşıda,pazarda,sokakta,okulda,belediyede ve devlet kapısında kendi ana dilimi konuşmak istiyorum.Tarihimi,kültürümü,sanatımı öğrenip geliştirmek istiyorum.İrandaki İraktaki ve Suriyedeki akrabalarımı görmek istiyorum,kucaklaşmak koklaşmak ve hasret gidermek istiyorum onlarla.Ve tabiki mutluluğu bende tatmak istiyorum.Çünkü in sanca yaşamak istiyorum"diyor.Ancak kürtler söylüyor söylemesine ya devlette elinden geleni ardına koymuyor....

Peki devlet komünistlere farklı mı davranıyor? Haşa,farklı davranır mı hiç!

Biz özgürce faaliyet yürütmek istiyoruz.Fikirlerimizi halkımızla paylaşmak istiyoruz.Mesela ANAP gibi SHP gibi DYP gibi DSP ve RP gibi açık yasal kimliğimizle halkın,emekçilerin önüne çıkmak istiyoruz.Yeraltı faaliyetinden hoşlanmıyoruz ve istemiyoruz.İstiyoruz ki herşey bütün çıplaklığı ile sergilensin; gizli olan ve anti demokratik olan hiçbir şey memleketin gündemine getirilmesin diyoruz.Amaç ve niyetlerimizi herkes bilsin.Yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı toplumun önünde sergilemek ve toplumun beynisine sunmak istiyoruz.Halkın siyasi tercihlerine ambargo konulmasın,kamu oyu tek yönlü beyanlarla koşullandırılmasın,aldatılmasın,her türlü düşünce özgürce sergilensin ve halkın eğilimlerine,kararlarına saygılı olunsun.Bu kararı bozacaksa yine halk bozsun istiyoruz.Ama istemeyenler var.İstemeyenlerde istemediklerini bütün pervasızlıklarıyla belirtiyorlarve.direniyorlar...

Bana göre bu iki temel sorunda "tabu" değildir.~~Devlet~~ On yıllardır devlet bu ve benzeri sorunları tabulaştırdı.Meşhur hikayedir:Bir a dama kırk gün müslüman dersin müslümanlaşır.Kemalizm ideolojisi kürtler için "bölücü", komünistler için "yıkıcı" masalını resmi devlet politikası haline getirdi.Ancak mızrak çuvala sığmıyor.Başbakan tabuların yıkılmasından sözeder hale geldi.Sorunu çözmiyor süründürüyor adeta.Tıpkı bir zamanlar "Anayasanın kefilim.Deldirt mem" diyenlerin nasıl delinir hale geldiği gibi.12 Eylül felsefesi üzerine oturan bu günkü anti demokratik rejimin ürettiği politikalar teker teker iflas etmiştir.Şiddet yoluyla sorunların çözülmesi ceği bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır.Bu politika ile sorunlar çözülüyor,çözumsuzleşiyor adeta.Devlet,ilan ettiği ve uyguladığı bu zorbalık politikasından vazgeçmelidir.Bölge Valiliği durduğu sürece özel terör timleri hergün yeni bir Kürt'ün canına kıydığı sürece,köy-koruculuk sistemi kaldaça ve kolordu birlikleri işgalci kuvvetler gibi Türkiye Kürdistanı nı kuşattığı sürece "KÜRT ULUSAL SORUNU" adil ve demokratik yollardan politik bir çözüme kavuşamaz!TC'nin Türkiye Kürdistanında uyguladığı bu vahşet politikası ile sorun çözülebilir mi? Devlet şiddet uyguluyorsa,başkalarının devlete ve

ek → Sıkkı Güven 12. Eylül

Devletin komünistler için uyguladığı politika kürtlere uygulananın aynısı olmasada temel anlayış aynı zemenden kaynaklanmaktadır. Dola-
yısıyla kürtlerle komünistlerin kaderide birbirine benzemektedir. Suç sayılan; düşüncenin özgürce açıklanabilmesi ve bir halkın varlığı-
nın tanınmasıdır. Komünistler yetmiş yıldır düşüncelerini her hal ve ko-
şulda açıklıyorlar. Kürt halkı da devletin acımasız politikasına rağmen
varlığını sürdürüyor ve ulusal değerlerini geliştirmeye çalışıyor. Bizler hiç bir zaman kürtlüğümüzden ve komünistliğimizden kuşkuya
düşmedik. Ancak, yinede işe, bilinc altımızdaki "TABU"ları yıkmakla baş-
lamak gerekiyor.

'tebu'

Demokratik Güre ve Kürt sorunu

↓
Bosluk

A. M. GÜNEŞ

NASIL BİR PARTİ TARTIŞMASINI NETLEŞTİRME DENEMESİ

Bu gün partimizde yoğun olarak nasıl bir parti sorunu tartışılıyor. Her tartışmada olduğu gibi farklı görüşler ortaya çıkıyor. Ne varki sağlıklı bir tartışma yapamıyoruz. Farklı görüşler içiçe giriyor. Kendi içinde çelişen görüşler birlikte savunuluyor, yada her kavrama değişik anlamlar yüklenerek tartışıldığı için görünüşte fikir birlikleri, fikir ayrılıkları oluşuyor. Bu görüntünün gerçeği yansıtabilmesi için tartışmayı netleştirmek gerekiyor.

Üç ana eğilimden bahsedilebilir. Birincisi, bilimsel teknolojik devrim sonucu, işçi sınıfının yapısının değiştiği, çağımızın Lenin'in belirttiği çağ olmadığını söyleyerek Leninci parti öğretisinin değişmesi gerektiğini sorularla ima eden eğilim. Parti yönetiminde güçlü olan bu eğilimin zayıflığı, açık konuşmamasıdır. Aslında söylenmek istenen "Leninci parti konseptinin" eskidiğidir. Ancak bu cesaretle dile getirilmiyor. Bu eğilime bir çok örnek parti yönetiminin açıklamalarında bulunabilir. Ben sadece bu eğilimi öz biçimde göstermesi açısından yakın bir örneği aktarıyorum.

"Lenin işçi sınıfı partisi öğretisini, Marks ve Engels'in modern sanayi işçisine ilişkin bu çözümlemeleri temelinde geliştirdi. Eğer işçi sınıfının yapısı değişiyorsa, ortaya farklı bir işçi sınıfı çıkıyorsa, hem Marks, Engels'in bu saptamalarını, hemde Lenin'in parti öğretisini yeniden gözden geçirmek gerekmezmi ? Bu anlamda parti öğretisini çağdaşlaştırmak, çağdaş bir parti arayışına girmek, Marks'ı, Engels'i, Lenin'i asmak gerekmezmi?" (Y. Açılım, Sayı 16 sayfa 26, A. Kardaş).

İkinci eğilim, aynı gerekçelere dayanarak fakat açık tutum alıyor. Bu eğilimi savunan yoldaşlar "Leninizm asıldığına göre, Leninci parti anlayışında asılmıştır, diye düşünüyorlar. Kendi içinde tutarlı bir görüşe sahipler. Lenin'in belirttiği kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı asıldıysa, gerçekte Leninci parti anlayışını terk etmek gerekiyor. Bu eğilime örnek olsun diye iki yazıdan aktarma yapıyorum. İkinci aktarma yapacağım görüş daha ileri gidiyor, Stalin'in hatalarında Lenin'ci parti anlayışına yüklüyor. Yani "çağ değişti" argümanı bile geride kalıyor. Zaten Lenin zamanında da bu parti öğretisi doğru değildi, sonucuna varıyor.

"...Bu normların hemen tamamı gözden geçirilmek ve yenilemek durumundaysa, leninist parti konseptininde yenilenmesi, dolayısıyla asılması doğal bir sonuç olarak karımıza çıkmaktadır. BU MODEL, GÜNÜMÜZDE ARTIK BÜTÜNSSEL İŞLERLİĞİNİ YİTİRMİŞTİR!" (Y. Açılım 15 say 36)

C. A. Kanat

"Stalin diktatörlüğü döneminde katmerleşen ve günümüze dek uzanan bu uygulamanın ana nedenleri "Leninin parti teorisinde yatıyor." Geçmişin ve teorinin alabildiğine tartışıldığı günümüzde her şey Stalin fenomenine yüklenerek açıklanamaz.Stalin'e akıl almaz işler yaptıran,ona cesaret verenin ne olduğu üzerine düşünmemiz gerekmiyormu." (Y.Yol sayı 3I sayfa I9,Levent Takan.)

Son üçüncü eğilim ise, günümüzdede Leninci parti anlayışının doğru olduğunu söyleyen görüştür.Yeni yolun 27.sayısında bu düşüncede olduğumu şöyle ifade etmiştim.

"Çağımızda da Leninci tip parti ilkeleri değişmemiştir.SINIF PARTİSİ FİKRİNDEN VAZGEÇMEK GEREKMİYOR.Genişlik adına komünist partisinin sınırları silikleştirilemez,üyelik normları sulandırılmaz." (Yeni Yol 27 sayfa II,M.Günes)

Bu eğilim üzerine biraz füzla durmak istiyorum.İlginç olan nokta,partimizin Genel sekreteri Haydar Kutlu yoldaş,yeni açılımın 16. sayısında çıkan yazısıyla bu eğilim konusunda açık tutum aldı.Uzunca aktarıyorum:

"Kendi özel koşullarından ve polemik unsurlarından ayınılması koşulu ile leninci parti anlayışının bizim kendi koşullarımızda da geçerliliğini koruduğu kanısındayım."

"....Bir de "emekçi" partisi deniyor.Burdan kastedilenin ne olduğu bu kavramı kullananlarca açıklanmalıdır.Yani marksist parti bir sınıf partisi olmayacakmı demek isteniyor?Saf proleter devrimi olmayacağı açısından,bu nedenlemi "emekçi" kavramı kullanılıyor?Bunlar politikayı ilgilendiren noktalar,partinin niteliği değil.Marksist parti işçi sınıfı partisidir."

"...Bu nedenle,eski yanlış uygulamaları önleyeceğiz diye,bu sorunu parti teorisi haline getirerek marksist parti fikrini deforme etmeye gerek yoktur.Fraksiyonlara açık parti yada fraksiyonlara hayat hakkı tanımayan parti biçimindeki formülasyonlar kanımca yanlıştır."

"...Monolitik partiden eğer askersel disipline dayalı,yukarıdan aşağıya denetimin esas olduğu,farklı görüşlere yer verilmeyen parti anlaşılıyorsa bu anlayış yanlıştır,geçmişte yaşamış olduğumuz yanlıştır ve yıkılmalıdır.Buna karşın,mücadelede tek vücut,tek yumruk olmayı anlatıyorsa doğru dur.

Örneğin Lenin dönemi bolşevik parti yönetimi içinde hemen her yönetici ciddi olarak çok farklı görüşleri savunuyorlardı,ama onlar aynı zamanda yekpare idiler."

"Her parti üyesi marksist ilkelere bağlı,ama bağımsız düşünebilen kişi olmalıdır.Burjuva partilerinden fark da burada yatar ve bu nedenle, kömünist partisi hantal bir yığın partisi olamaz.Her parti üyesi ilke olarak işlevli olmalıdır."

"...Demokratik merkeziyetçilik bir parti olmanın zorunlu koşulu dur."

"....Kuşkusuz Leninin parti anlayışının özü partinin düzen örgütü değil,"MÜCADELE" örgütü olmasıydı."

(Yeni Açılım sayı 16 sayfa II-16, H.Kutlu)

Kutlu yoldastan aktardığım Leninci parti öğretisinin temel taşlarından olan bu görüşlere tamamen katılıyorum.Aynı yazıda buraya aktarmadığım kimi görüşler ve bunların açınımlarında farklı olarak düşündüğüm çok nokta var.Bunları başka bir yazıda ele almak istiyorum. Ancak hemen şimdi hemen söyleyebileceğim bir noktayı atlarsam doğru olmayacak.Sanıyorumki,diğer iki eğilimdeki yoldastların da Kutlu yoldaşa yöneltecekleri soruyu,onun yukarıda aktardığım görüşlerine katılan birisi olarak önce benim sormam gerekiyor.

Bilindiği gibi bilimsel teknolojik devrim sonucu işçi sınıfının yapısının değiştiği,çağımızın artık başka bir çağ olduğu,bu nedenle "Leninizmin aşıldığı","Marksizmin bunalımda olduğu" gibi görüşlere Kutlu yoldaş da savunuyor.Hatta bu son görüşleri ilk kez formule eden kendisidir.Soru şu;Çağımız değiştiyse Leninin çağında yaşamıyorsa,Leninizm "asıldıysa" onun kendi çağına özgü parti anlayışı neden aşılmıyor,eskimiyor,daha önceki çağda kalmıyor? Lenin'in görüşleriyle örgüt teorisi arasında kopmaz bir bağ yokmu? Lenin'in görüşlerini eski çağa gönderip oradan sadece örgüt anlayışını bu günkü çağımıza çekip almak seçmecilik olmuyormu? Marksizm (Bundan özüde farklı olmayan Leninizm) bunalımdaysa örgüt teorisi neden bunalımda olmuyor ?

Evet,Kutlu yoldaşın kendi iç çelişkisini çözmesi için bu soruları yanıtlaması gerekiyor.Bu çelişkiyi Kutlu yoldaşın kendi sorunu deyip bir kenara bırakırsak, Kutlu yoldaşın söz konusu yazısını tartışmayı netleştirmeye yardım ettiğini kabul etmek gerekir.

Geldiğimiz noktada görüşlerin tam açıklık kazanması için Leninci parti konseptinden ne anladığımızı açarak tartışmalıyız.Bu tartışmada şunların önemli olduğunu düşünüyorum.

-Leninci parti anlayışı eskidiyse yerine nasıl bir parti konsepti koymak gerekiyor?

-Leninci partinin örgütsel biçimleri hangi kıstasa göre değişir? Türkiye özelinde hangi örgütsel biçimler geçerlidir ? Leninci partinin legal yada illegal örgütlenmesi neye bağlıdır ? Politikayla,örgüt biçimi arasında nasıl bir ilişki var ?

-Leninci parti işçi sınıfının,yığınların öncü örgütüdür?

-Leninci partinin isleyiş ilkesi olan demokratik merkeziyetçilikten ne anlıyoruz?Komünist partisi özünde merkeziyetçi bir partimidir yoksa desantralize bir partimidir ? Parti içi demokrasinin genişliği neye göre değişiyor ?

4

-Leninci partinin "düzen örütü" olmaması ne demektir ?

-Leninci partide azınlık-çoğunluk ilişkisi nasıl biçimlenir ? İdeolojik pluralizm farklı görüşte olmak çerçevesine sığarmı ?

- Leninci partide yığınsallığın,genişliğin sınırı nedir ? Parti üyelik normları nasıl olmalıdır ?Parti üyesi görevini ikna olursamı yapacaktır ?

-Leninci partinin disipline ihtiyacı varmı ? Bu disiplin,azınlık çoğunluga uymadan sağlanabilir mi ?

-Leninci partinin yığınsal olmak istemesiyle,sınıf partisi olması gelişiyormu?

-Leninci parti anlayışını hangi noktalarda derinleştirmeli,geliştirmeliyiz ? vs....

İşte bu noktalar üzerinde açık tartışmayı hızlandıralım,aynı görüşler aynı yere,ayrı görüşler ayrı yere toplansın.İki farklı parti anlayışını tek partiye sığdırmanın olanaklı olup olmayacağını hep birlikte görelim.

10 EYLÜL 1989

TÜRKİYE SOSYAL TARİH

Türkiye'de komünist hareketle Kürt ulusal hareketi arasında bir güven bunalımının olduğunu sanırım herkes kabul ediyor. Bu güvensizliğin tümünü subjektif nedenlere bağlamak, bununla izah etmek yeterli olmuyor artık. Bunda, komünist hareketin genelde kalan, barış ve demokrasi mücadelesiyle yeterli bağı kurulamayan yaklaşımlarının yanı sıra, her iki tarihsel akımın zaman zaman kendilerini birbirilerine alternatif görme gibi anlayışlarının önemli rolü olmuştur. Bugün her iki hareketinde aşması gereken konulardan biride budur. Çünkü ulusal sorun ne kadar sınıfsal sorunla bağlanmış olursa olsun, Kürt ulusunun ^{ikili} ezilmişlik gerçeği ulusal harekete nesnel zemin oluşturuyor ve bağlı olarak farklı işlevler gündeme geliyor. Şimdi esas sorun, bu farklı işlevleri gözardı etmeden, Kürt halkı üzerindeki baskılara karşı tüm ilericilerin ortak mutabakatına dayanan bir mücadele platformu oluşturabilmektir. Bu yönlü atılacak her adım, ezen ve ezilen ulus devrimcileri arasındaki güven bunalımının aşılmasında önemli işlev görecek, Kürt halkının ulusal bilinçlenmesine destek sağlayacak ve sonuçta demokratikleşme mücadelesinin gerçek potansiyelini oluşturacaktır.

Komünist hareketle Kürt ulusal hareketi arasındaki güven bunalımını aşmak için, soruna yeni yaklaşımlar üretebilmek zorunlu oluyor. Bu sadece komünist hareket açısından geçerli değil, aynı zamanda ulusal hareket açısından da geçerlidir. Bu yönüyle TBKP programında yeni yaklaşımların gündeme geldiğini söyleyebiliriz. ~~Bundan bir kaç örnek: TBKP programında;~~

"... Kürtlerin ulusal haklarından yoksun bırakılması da bölgenin giderek güncellik kazanan bir sorundur." (TBKP.Proğ. S. 14)

"... Kürt ulusunun ulusal haklarına kavuşma mücadelesi haklı ve meşru bir mücadeledir." (a.g.e. S.22)

"TBKP, Kürt sorununun demokratik çözümünün ancak, uluslararası hukuk ve pratiğin gösterdiği gibi, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının, ayrılma hakkının tanınmasıyla gerçekleşebileceği görüşündedir. Kürt ulusunun özgürlüğü için bu hakkın onaylanması zorunludur.

Kürt ulusunun birlikte yaşamayı seçmesi durumunda iki ulusun ortak devletinin yapısı eşit ulusal haklılık temelinde ~~haklılık~~ birlikte belirlenir." (a.g.e. S. 32) deniyor.

Gerek TBKP programında bu yeni somut yaklaşımlar, gereksede TBKP yayınlarında sorun üzerine gösterilen duyarlılık Kürt halkı ve politik güçleri arasında olumlu bir ilgi uyandırıyor. Bugün az olmayan pratik ilişkilerimizdeki verilere dayanarak şunu söyleyebiliriz: TBKP'de gündeme gelen yenilenme ve açıklık politikası, başta Kürt politik güçleri olmak üzere TBKP'nin olumsuz görülen görüşleri üzerine de bağlaşıklık güçleri arasında bir samimiyet havası doğuyor. Yani TBKP'nin öne sürdüğü görüşlerde samimiyetine güven duyguları azda olsa gelişiyor, ön yargılar kırılıyor. Burdan şu sonuç çıkıyor: Demekki her siyasal güç önce kendinden başlayan bir özeleştiri ile sorunlara yaklaşabilirse, önyargılar kırılabilir ve birlikte iş yapmanın olanakları doğabilir.

Bugün Kürt halkının yoğun olarak yardım eline ihtiyacının olduğunu her halde söylemeye gerek yok. Soruna bu yönüyle bakıldığında, TBKP B. Avrupa parti örgütlerinin toplantısında Kürt sorunu üzerine ele alınan konuların halkıyla dayanışmanın uluslararası boyutta ele alınması önemini

kendiliğinden anlaşılıyor. Burda MK'den bir yoldaşın yaptığı açıklamalarda parti örgütlerine önemli bir perspektif sunuyor. Ancak ~~ben~~ sorunun bir yönüyle eksik kaldığı inancındayım. Eksik gördüğüm yönü üzerinde bir kaç öneride bulunarak konu üzerine tartışmalara katılmak istiyorum.

Söz konusu toplantıda Kürt sorununun ele alınan ulusal ve uluslararası boyutlarına katılıyorum. İnanıyorum ki, sorunun bu genişliğiyle gündeme getirilmesi, Kürt halkı ve politik güçleri arasında büyük ilgi uyandıracaktır. ~~Bence~~ bugün sorun, Kürt ulusal güçlerinde uyanacak ilginin ötesinde bir eylemliliği oluşturabilmektir. Bununla birlikte yönüyle TBKP MK Politik Büro'sunun "demokrasi ve insan hakları ile ilgili tüm platformlarda Kürt sorunun gündeme getirilmesi" için "parti örgütlerini göreve çağır"ma tutumu eksik kalıyor. Neden?

Çünkü, ~~xxxx~~ bölgede filistin sorunundan sonra ikinci sırayı alan Kürt ulusal sorunu, komünist hareketin gündemine filistin sorunu kadar olmasa da, onun üçte biri kadar girmemiştir. İki, bu sorun sadece Türkiye ile sınırlı değil ve birbirini çok yakından ilgilendiren birden çok ülkeyi kapsıyor. Üç, uluslararası kamuoyunu etkili bilgilendirmek için Kürt halkının yaşadığı tüm alanlardan etkili ve somut enferyasyonların alınabilmesi zorunlu oluyor. Bu üç koşulun yerine getirilmesi ise, parti örgütlerinin boyunu önemli ölçüde aşmaktadır. O nedenle soruna bu yönüyle merkezi bir çabanın olması gerekiyor. Bunun için ~~önerilenler~~ *şunların yapılması gerekir diye düşünüyorum:*

- 1- Her şeyden önce Kürt sorunuyla ilk muhatap olan Türkiye, Irak, İran ve Suriye komünist partileri sorun üzerine ortak bir çalışmaya eğilebilmeli. Bu konuda duyarlılığı artırmak için bu dört komünist parti temsilcileri ortak bir bildiri ile sorunu komünist harekete götürmelidirler, bu konuda sonuç almak için ardıcıl bir uğraş içine girmelidirler.
- 2- Sorunun bölgede öneminin teorik olarak kavranmasının yaygınlaşması için; sorun üzerine komünist hareket platformlarında aktif tartışmalar yapılmalı, bunlara ulusal hareketin temsilcileride katılabilir.
- 3- Buralardan başlayarak bu dört ülkenin ilerici güçleri arasında eksik olan dayanışma çalışmaları aktifleştirilmeli, sorunun uluslararası platformlara götürülmesi bu koordineli çalışmalarla olmalı.

Bu yönlü çalışmaların gerekli kılacağı oluşumlar üzerine soyut olmaması için öneride bulunmuyorum. Ancak işe başlandığı zaman bu daha somut tartışılabilir.

İhsan Yılmaz

Orta Doğu

Em Kurdin, zımanê me Kurdi, welatê me Kurdistan e!

Dinldi.

"Belê, em Kurdin, zımanê me Kurdi, welatê me Kurdistan e. Lı Ewrûpa Rojava hejmara me jı niv milyonê zêdetîre. Weki lı welatê me, lı vır jı gelek pîrsên me hene. Pîrsên me ne weki pîrsên koçerên Tirk û ne weki pîrsên civakên koçerên dın in. Gere ew rastiya baş were ditın."

"Evet, biz Kürdüz, dilimiz Kürtçe, ülkemiz Kürdistan'dır. Batı Avrupa'daki sayımız yarım milyonu aşıyor. Ülkemizde olduğu gibi burada da birçok sorunumuz var. Sorunlarımız, Türk göçmenlerin ve öteki göçmen topluluklarının sorunlarından farklıdır. Bu gerçek iyi görülmelidir."

Şu sıralarda TBKP'nin Batı Avrupa'daki faaliyetleri tartışılıyor. Bu faaliyetlerde Kürt göçmenlere ve onların özgün sorunlarına ne kadar yer veriliyor? Kürt göçmenlere ve sorunlarına yer verilme-yen bir parti faaliyeti yürütülebilir mi? Yürütülse bile bu faaliyetler sakat bir temelde olmaz mı?

Batı Avrupa'daki faaliyetlerle ilgili olarak/^{başlıca} ~~xxxxxx~~ iki tez tartışılıyor. Bunlardan biri FAC Bölge Komitesi'nin oluşturduğu tez komisyonunun hazırladığı tartışma taslağıdır. Üzülerek belirtmek gerekir ki, bu taslakta, B. Avrupa'daki yarım milyonu aşkın Kürt göçmen~~in~~ ve sorunlarını adeta toptan yok sayan, onları görmezlikten gelen ve bizce kabul edilemeyecek bir yaklaşım hakimdir.

İkincisi ise, Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin (BAYK) hazırladığı Tartışma Taslağı'dır. Bu taslakta ise, sanki Kürt göçmenlerin Türk göçmenlerden hiçbir önemli farklı sorunu yok, bazı ufak tefek sorunlar varsa bile bunlar da önemli değil mantığı görülüyor. Türk göçmenlere yönelik politik faaliyetlerin Kürt göçmenler için de geçerli olduğu şeklinde özetlenebilecek anlayış taslağa hakim.

Kimi yoldaşlar, taslaklardan birini, kimileri~~ni~~ ise ötekini destekleyebilir, doğru bulabilir veya her ikisinin de de kimi doğru-ların yanı sıra birçok yanlışın olduğunu söyleyebilir. ~~ama bana göre,~~
~~her iki taslak~~

Bana göre, her iki taslakta da en önemli eksiklik, hata, Kürt göçmenlerin ve sorunlarının ya görmezlikten gelinmesi, ya da eşitlikçi bir yaklaşımla tam olarak kavranmamasıdır. Parti faaliyetlerinin somut gerçeklerden hareket ederek yürütülmesi, ~~gerektiği~~, politikanın gerçeklere dayanması gerektiği sık sık dile getiriliyor. Buna rağmen, ne yazık ki, her iki taslak da, somut bir gerçek olan Kürt göçmenleri ve onların kendilerine özgü sorunlarını görmezlikten gelebiliyor, somut gerçeklerden hareket etmiyor. Durum böyle olunca, Partinin B. Avrupa'daki politik faaliyetlerinin geniş Kürt göçmen yığınları kapsamaması bir yana, parti içindeki bir çok Kürt yoldaşın bile kapsamamasına yolaçılıyor. Kürt komünistler, kendilerinin, ~~ve~~ halklarının sorunlarını ve istemlerini sözkonusu taslaklarda göremiyor. Bu durum doğallıkla hatta kimi Türk yoldaşları beni ve benim gibi Kürt olan bir çok yoldaşı/rahatsız ediyor. Bir bütün olarak "Kürt halkının ve Kürt göçmenlerin sorunları TBKP'ni ilgilendirmez, bu sorunlar Kürtleri ilgilendirir" gibi yaklaşımlar herhalde bize yabancı olmalıdır.

Komünist Partisi'nin kuruluşundan bu güne kadar Kürtler kesintisiz bir ~~şekilde sürekli~~ olarak Partinin içinde yer aldılar. Komünist Partisi'nin gelişip, güçlenmesi, amaçlarına ulaşması için birçok Kürt komünist yaşamını feda etti. KP, ne sadece Türklerin, ne de sadece Kürtlerin partisidir, öyle de olmamalıdır. Parti, Türklerin sorunlarına ~~xxxxxxxxxxx gösterdiği~~ Parti, Türk ve Kürt Komünistlerinin gönüllü birliğidir. Bu nedenle de Türk halkının sorunlarına gösterdiği ilginin aynısını Kürt halkının ~~da~~ sorunlarına ^{de} göstermelidir. Ne bir eksik, ne bir fazla. Aksi halde parti her iki halkın partisidir olamaz, bu yoldaki sözler de boş sözler olmaktan öteye gidemez.

Şimdi parti de birçok konu tartışılıyor. Sovyetler Birliği'ndeki tarih tekrar tekrar karıştırılıyor, tarihteki beyaz lekeler eleştiriliyor. Sosyalist ülkelerde meydana gelen gelişmeler üzerine birçok yoldaşımız ~~eleştiriliyor~~ yazılı ve sözlü yığınla eleştiri yapı-

yor. Başka ülkelerde meydana gelen gelişmeleri tartışan, bu gelişmelere ilgi gösteren yoldaşlarımızın, Kürt sorunu konusundaki gelişmeleri de tartışması, buna ^{ilgi} da ilgi göstermesi gerekmez mi? Yanlış anlaşılmasın, tartışma olmasın demiyorum. Tam tersine her konuda tartışma olmalı, buna kesinlikle ihtiyaç var, ama Kürt sorunu ~~xxxxxx~~ dışında her konuya kafa yoran yoldaşlarımızın biraz insafli olmaları gerektiğini düşünüyorum. Sosyalist ülkelerdeki gelişmeler karşısında anında tutum ~~xxxxxxx~~ alan, eline kağıdı kalemi alıp eleştiri yapanlarımız, Kürdistan'da insanların kafası kesilirken, Halepçe katliamı yaşanırken, insanlar işkencede öldürülüp, cesetleri yakılırken, sırtından kurşuna dizilirken de kalemi kağıdı ~~al~~ alıp "Birşeyler" söylemelidirler. ~~diye düşünüyorum~~. 20 milyonluk bir halkın yok edilmesi için hemen hergün yeni yeni uğursuz planların yapıldığı koşullarda herkesin söyleyecek sözü vardır, olmalıdır diye düşünüyorum.

Bu sözlerim ^{sadece} belirli kişilere veya gruplara yönelik olarak algılanmamalıdır, ^{değil} ~~xxxx~~, bütün partiye yönelik olarak algılanmalıdır. Bir Türk Atasözü'nde belirtildiği gibi "Yarası olan gocunur" bu yara hepimizin yarası ve hepimiz gocunmalıyız. ~~diyorum~~.

TBKP Batı Avrupa'da çok yönlü faaliyet yürütüyor. Şimdi bu faaliyetlerin günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi için tartışmalar ^{Bu tartışmalarda} yapılıyor. Parti faaliyetlerinin Kürt göçmenleri ve sorunlarını da kapsaması gerektiği gerçeği parti kamuoyunda ne kadar dile geliyor? Avrupa Parti örgütlerinin geçtiğimiz dönem çalışmalarında bu sorunlar ne kadar gündeme getirildi, bu konuda niçin şimdiye kadar ciddi bir tartışma ^a açılmadı, elle tutulur somut bir politika yürütülemedi? Kürt göçmenler ve sorunları temel parti örgütlerinin konferanslarında nasıl bir yer tutuyor? Yer tutumuyorsa neden?

~~xxxxxx~~ Kürt göçmenlerin sorunları nelerdir? Türk göçmenlerden ~~x~~ farklı olarak Kürt göçmenlerin hangi sorunları var. TBKP Kürt göçmenlerin sorunlarının çözümünde kendi katkısını nasıl yapacak? Yeni Yol'ın bu sayısında bir grup Kürt yoldaşın hazırlayıp tartış-

maya sunduğu taslak bu konuda yapılması gerekenleri göstermeye çalışıyor. Aslında Komünistlerin B. Avrupa'da faaliyet yürütmeye başlamaları ile birlikte Kürt göçmenlerin sorunlarının çözümü için de mücadele etmeleri, Kürt göçmenlerin istemlerini savunmaları gerekirdi ~~diye düşünüyorum~~. Şimdiye kadar böylesi bir taslağın ortaya çıkmamış olması bile başlıbaşına bir eksiklik, bir hataydı. Bu eksikliğin, bu hatanın daha fazla devam etmemesi için Yeni Yol'un bu sayısında hazırlanıp tartışmaya sunulmuştur. Taslak, okuyacağınız taslak, bu yolda çok önceleri atılması gereken, ama bir türlü atılamayan ~~gecikmiş~~ bir ilk adım olarak ~~da~~ görülmelidir.

Kürt göçmenlerin Batı Avrupa ülkelerinde birçok hakkının hala tanınmamış olmasında Komünist hareketin, tek tek komünistlerin hiç mi payı yok? ~~Komünist hareket ve xix~~ komünistlerin içinde çalıştığı yığın örgütleri Kürt göçmenlerinin sorunlarının çözümü için şimdiye kadar ne yaptılar? Tek tek komünistler olarak her birimiz bu sorunların çözümünde üzerimize düşeni yaptık mı? En önemlisi bundan sonraki faaliyetlerimizde Kürt göçmenlerin özgün sorunları görülecek, kavranacak, bu sorunların çözümünde parti kendi katkısını yapacak mı?

Başka birçok konuda söylecek sözü olanların, bütün bu konularda ~~da~~ söyleyecek sözü herhalde olmalıdır. ~~diye düşünüyorum~~. Gelin hep birlikte tartışalım, eksiklerimizi, hatalarımızı daha fazla gecikmeden görüp düzeltmenin yollarını arayalım. Partimizin Kürt sorunu konusunda daha duyarlı olmasını, Kürt göçmenlere yönelik tutarlı bir politika oluşturmalarını hep birlikte sağlayalım.

DİZİLDİ

B. Avrupa'da Kürtler ve TBKP

KÜRT GÖÇMENLERİN BATI AVRUPA'DAKİ SORUNLARI VE TBKP (Tartışma Metni)

Değerli yoldaşlar, dostlar,

Bizler, TBKP'li bir gurup Kürt komünist, Batı Avrupa'da politik faaliyetlerimiz ile ilgili tartışma tezlerinde kendimizi, halkımızın sorunlarını ve istemlerini göremedik. Tartışma sürecinde görüşlerimizin sözlü olarak dile getirilmesinin yeterli olamayacağına inandığımız için düşünce ve önerilerimizi yazılı olarak tartışma sürecine katmayı doğru bulduk.

Gerek Tez Komisyonlarındaki, gerekse öteki birçok yoldaş ile yaptığımız sohbetlerde, mevcut iki tezde de Kürt göçmenlerin sorunlarına ya hiç yer verilmediği veya çok sınırlı olarak yer verildiği açık olarak dile getiriliyor. Sanıyoruz aynı şekilde tezleri okuyan yoldaşlarımız ve dostlarımız da bu eksikliğin farkına varmışlardır.

Bu durumda yapılması gereken işe başlamak. Elbette bu konuda güçlükler de vardı. Konuyla ilgili olarak daha önce partimiz içinde hemen hemen hiçbir özgün çalışma yapılmamıştı. Ancak işi kolaylaştıran yanlar da vardı. Bu da, bizim de Batı Avrupa'da Kürt göçmen olmamız ve bu sorunları büyük ölçüde bizim de yaşıyor olmamızdı.

Sınırlı sayıdaki insanın biraraya gelerek oluşturduğu bu tartışma taslağının Kürt göçmenlerin bütün sorunlarına yanıt verdiğini söylememiz elbetteki mümkün değildir. Bu taslak herşeyden önce bu konuda bir ilk adım olarak görülmelidir. Yapılacak tartışmalarla, getirilecek eleştiri ve önerilerle bu taslağın daha da geliştirilmeye muhtaç olduğu unutulmamalıdır. Taslağın geliştirilmesi, Kürt göçmenlerin sorunlarına büyük ölçüde yanıt verebilmesi için her insanın, özellikle de Kürt ulusal sorununa, Kürt göçmenlerin sorunlarına yakından ilgi duyanların eleştiri ve önerilerine gereksinimiz vardır.

Parti içinden ve dışından gelecek her türlü eleştiri ve öneriye açık, bunları dikkate almaya hazır olduğumuzu özellikle vurguluyoruz. Yoldaşlarımızın ve dostlarımızın bu taslağa gereken ilgiyi göstereceklerine inanıyor, gereksinim duyduğumuz katkılarını bizden esirgemeyeceklerini umuyoruz.

Zorunlu bir tartışma

TARİHTEN KISA BİR KESİT

Ülkesi Kürdistan zorla dört parçaya bölünmüş olan Kürt halkı, Ortadoğu'nun en eski ve nüfus bakımından en kalabalık halklarından biridir. Kürt halkının Türkçe, Farsça ve Arapça'dan bütünüyle farklı, tamamıyla kendine özgü bir dili ve kültürü vardır. Kürt halkının ana dili olan Kürtçe, Hint-Avrupa dil ailesine mensuptur.

Tarih boyunca yaşadığı topraklar üzerinde irili ufaklı birçok devlet kurmuş olan Kürt halkı, ne yazık ki bu devletlerini günümüze kadar getirememiştir. Bunun nedenlerini Kürdistan'ın coğrafik konumundan dolayı büyük istilalara uğramasında, güçlü ve büyük İmparatorluklar arasında savaş meydanına dönüşmesinde aramak gerekir.

Kürdistan toprakları Osmanlılar ile İranlılar arasında 1514 yılında yapılan Çaldıran Savaşı'ndan sonra bu devletler arasında paylaşıldı. Daha sonraları Osmanlı İmparatorluğu ile İran Sefavi devletleri arasında 1639 tarihinde yapılan Kasrı-Şirin antlaşması ile Kürdistan toprakları resmen ikiye bölündü. Bu antlaşma ile Kürdistan'ın en büyük parçası Osmanlı İmparatorluğu'nda kaldı. Bu bölünmüşlük 1923 yılında yapılan Lozan Antlaşması'na kadar sürdü. Lozan Antlaşması ile Kürdistan resmi olarak dört parçaya bölündü. Buna göre Doğu Kürdistan İran'ın, Güney Kürdistan İngiliz egemenliği altındaki Irak'ın, Güney Batı Kürdistan Fransız egemenliğindeki Suriye'nin, Kuzey Batı Kürdistan ise Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi devlet sınırları içinde kaldı. Bu bölünmüşlük günümüzde de sürüyor.

Kürt halkı, ülkesinin zorla bölünmesine, ulusal demokrtik haklarının gasp edilmesine karşı kendi topraklarında özgürce yaşamak için Kürdistan'ın tüm parçalarında sayısız isyanlar gerçekleştirdi. İsyanların birçoğu kısa sürelerle de olsa başarıya ulaşmasına rağmen ne yazık ki, bu başarılar kalıcı olmadı, isyanlar kanla bastırıldı.

Emperyalistlere karşı verilen kurtuluş savaşında Kürt ve Türk halkları birlikte savaştı. Ancak, TC'nin kuruluşundan sonra kemalist rejim, Kürt ulusunun varlığını ve ulusal haklarını tanımaya yanaşmadı. Kürt halkının varlığının ve ulusal haklarının inkarı Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi devlet politikası oldu. Osmanlı dönemindeki politikadan bile geri olan bu inkarcı politika daha sonraki hükümetler eliyle bugünlere kadar sürdürüldü, halen de sürdürülmeye çalışılıyor.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bu inkarcı politikasına karşı Kürt halkı sadece 1925-1938 yılları arasında 17 değişik ayaklanma gerçekleştirdi. Şeyh Sait, Ağrı ve Dersim isyanları bu ayaklanmalarının en önemlileridir. Bütün bu ayaklanmalar kitlesel katliamlarla bastırıldı.

Ne yazık ki, Türkiye Komünist hareketi, Kürt halkının kendi meşru haklarına kavuşmak için gerçekleştirdiği bu ayaklanmalar karşısında sessiz kaldı. Türk ulusal kurtuluş savaşının anti emperyalist karakterini gören o günün komünist kadroları, açık ve tutarlı olmayan anlayışları sonucu Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin halklılığını ve meşruluğunu göremediler. Kürt isyanlarındaki ulusalcı özü göremeyen o günün komünist kadroları, isyanların kanla bastırılmasına kimi zaman onay verdiler. Komünist hareketin bu tutumu günümüze kadar Türkiye komünist hareketi ile Kürt ulusal hareketi arasında güvensizliğin oluşması ve gelişmesinde büyük bir etken oldu. Kimi Kürt kadrolarının komünist hareketten kopmasına yol açtı. Kürt ulusal hareketi ile komünist hareket arasında bir güvensizlik etmeni olan, komünist hareketin Kürt isyanları karşısındaki tutumu günümüzde ortaya çıkan bilgi ve belgeler ışığında yeniden değerlendirilmeli ve bu değerlendirmeler kamuoyuna açıklanmalıdır.

KÜRTLERİN GÖÇMENLİĞİ VE BATI AVRUPA ÜLKELERİNE GELİŞLERİ

Kürtlerin yabancı ülkelere göç etmesi çok eskilere, daha Kürdistan'ın parçalanması yıllarına dayanır. Kürtlerin Avrupa ülkelerine göçmen olarak gelmeleri ise 1900'lü yılların başlarına raslar. Ancak bu dönemdeki göçler ekonomik olmaktan çok politik ve eğitim görme nedeniyledir. Kürtlerin Batı Avrupa ülkelerine toplu olarak gelmesi Türkiye ile FAC arasında 1961 yılında imzalanan işçi göçü antlaşması ile başlar ekonomik nedenlerin yanı sıra, göçün bir diğer önemli nedeni ise Kürtlerin resmi devlet sınırları içinde bulunduğu devletlerde zaman zaman meydana gelen politik gelişmelerle yakından bağlıdır. Örneğin, Türkiye'de 12 Mart ve 12 Eylül darbeleri, 1974'de Irak Kürdistanı'ndaki yenilgiden sonra ve büyük bölümü Kürdistan toprakları üzerinde süren Irak-İran savaşı boyunca Batı Avrupa ülkelerine göçmen olarak gelen Kürtlerin sayısında önemli artışlar olmuştur.

Kürtler, Batı Avrupa'daki öteki göçmen toplulukları arasında sayısal olarak önemli bir yer tutuyor. Sadece FAC'de 350-400 bin dolayında olan Kürtlerin sayısı bütün Avrupa ülkelerinde 500 bini aşıyor. Ve bu sayı azalmak bir yana hemen her gün daha da artıyor.

Batı Avrupa'nın hemen hemen tüm ülke ve şehirlerinde yaşayan Kürt göçmenlerin sorunları, öteki göçmen topluluklarına göre kat kat fazladır. Ülkesi Kürdistan'da ikinci hatta üçüncü sınıf insan muamelesi gören Kürt insanının yazgısı ne yazık ki, gelişmiş ve "özgür" olmakla övünen Batı Avrupa ülkelerinde de değişmemektedir. Kürt insanı Batı Avrupa ülkelerinde de ikinci, hatta üçüncü sınıf insan muamelesi görmeye devam etmektedir.

Kürtler, öteki göçmen topluluklarının sahip olduğu ana dil eğitimi görme, radyo ve TV yayımlarından yararlanma, sosyal danışmanlık, tercümanlık gibi haklardan ya hiç yararlanamamakta veya kimi ülkelerde sınırlı bir şekilde yararlanabilmektedirler.

Kürt insanı kendi ülkesinde olduğu gibi, Batı Avrupa ülkelerinde de kendi çocuğuna istediği ismi verememekte, kimliğine "KÜRT" yazdıramamakta, ancak geldiği devlete göre (Türk, Arap, Fars) yazmak zorunda bırakılmaktadır. Bu durum onur kırıcıdır. Çocuğuna istediği ismi vermek, kimliğine Kürt yazdırmak, çocuklarının Anadil eğitimi görmesini isteyen Kürtler ise elçilik ve

konsoloslukların pasaportlara el koyma, süresini uzatmama, iptal etme vs. gibi saldırıları ve tehditleri ile karşılaşmakta, böylesi durumlarda bir dah ülkesine izine bile gidememektedir.

Görüldüğü gibi, Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Kürtlerin öteki göçmen topluluklarından çok daha farklı sorunları vardır. Bu nedenle Kürt göçmenlerin sorunlarına daha farklı yaklaşılmalı ve bu konuda özgün bir faaliyet yürütülmelidir.

Kürt göçmenlerin öteki göçmen topluluklarından çok farklı sorunları bulunmasına rağmen birçok ortak sorunu da vardır. Yabancılarla seçme ve seçilme hakkının tanınması, çevrenin korunması, barış hareketinin gelişip güçlenmesi birçok Avrupa ülkesinde tırmanış gösteren yabancı düşmanlığının ortadan kaldırılması vb. birçok sorun Kürt göçmenlerin de ortak sorunudur. Eşit haklar için yürütülen mücadele Kürtlerle öteki göçmen topluluklarını birbirine yakınlıştırmakta, bu uğurdaki mücadeleyi güçlendirmektedir. Herşeyden önce Kürtlerin de öteki göçmen toplulukların sahip oldukları bütün haklardan yararlanması gerektiği unutulmamalıdır.

2000 yılına yaklaştığımız bir dönemde, Kürt ulusu bir yandan kendi ülkesinde ~~bir yandan~~ yoksulluk ve sefalet içinde, öte yandan resmi sınırları içinde bulundukları devletlerde bütün ulusal demokratik haklardan yoksun olarak ağır baskı ve devlet terörü altında yaşamaktadır. Bu durum, Kürt insanının asırlardır yaşadığı topraklardan kopmasının en önemli nedenidir. Kürt ulusuna yönelik baskı ve terörün son on yılda barbarlık halini alması Kürtlerin Batı Avrupa ülkelerine daha yoğun olarak göç etmelerine yol açmıştır. Bu yoğun göçün durdurulması Kürt ulusal sorununun adil, demokratik ve barışçı bir çözüme kavuşturulmasına bağlıdır. Kürt ulusal sorunu adil bir ^{çözüm} soruna kavuşursa, Kürtlerin Avrupa'ya göç etmesinin nedenlerinden biri ortadan kalkacaktır.

BATI AVRUPA'DAKİ KÜRT GÖÇMENLERİN SORUNLARI

Kürt halkı kendi ülkesinde anadilini özgürce konuşamamakta, Kürtçe çağdışı bir yasak altında tutulmaktadır. Kürtçeyi yok etmeye yönelik zora dayalı asimilasyon politikaları bütün şiddeti ile sürmektedir. Zora dayalı asimilasyon bir insanlık suçudur. Şimdiye kadar Batı Avrupa ülkelerindeki Kürt çocuklarına istisnalar dışında anadil eğitim hakkının tanınmamış olması bu suçun burada da sürmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenle, Kürt göçmenlerin çocuklarına anadilde eğitim hakkının verilmesi vazgeçilmez bir istem, insan haklarına saygının en temel ölçütüdür. Bu hakkın tanınması daha fazla geciktirilemez.

Batı Avrupa ülkelerinde Kürt çocuklarına ana dil eğitimi verebilecek öğretmenler yetiştirilmesi için gerekli girişimler yapılmalı, varolan girişimlere yardımcı olunmalıdır.

Öteki göçmen topluluklarına tanınan radyo ve TV'de çeşitli sürelerle yayım yapma hakkı Kürt göçmenlere ya hiç tanınmamakta veya çok sınırlı tanınmaktadır. Kürt göçmenlerin hem kendi anadilinde eğitim görmek, hem de radyo ve TV yayımlarında ilk aşamada diğer göçmen toplulukları kadar yararlanması hakları sağlanmalıdır. Kürt göçmenlerin bu haklardan kendi ülkesinde de yararlanamadığı göz önüne alınarak Kürt dilinin ve kültürünün gelişmesi önündeki engellerin kaldırılması sağlanmalıdır.

Kürt göçmenler her türlü baskıdan uzak olarak çocuklarına istedikleri isimleri verebilmeli, pasaportlarına "Kürt" yazılmasını isteyenlere bu hak tanınmalıdır. Bu nedenlerden dolayı hiçbir Kürt göçmen ne kendi ülkesinde, ne de

Avrupa ülkelerindeki elçilik ve konsolosluklardan herhangi bir baskıya uğramamalıdır.

Öteki göçmen topluluklarının sahip oldukları tercümanlık, sosyal danışmanlık gibi hizmetler Kürt göçmenlere de tanınmalıdır.

Yukarda sıralanan bu sorunlar ivedilikle çözüm beklemektedir.

Bu sorunların çözümü için varsa çeşitli Kürt örgütleri tarafından açılan kampanyalar var güçle desteklenmeli, birlikte, güçlü, sonuç alıcı kampanyalar örgütlenmelidir.

Yok edilmeye çalışılan bir halkın tarihi, kültürü, sanatı, edebiyatı ve her türlü ulusal değerinin bilinmeyen yönleri araştırılmalı sonuçları kamuoyuna açıklanmalıdır.

Kürdistan'ın ve Kürtlerin tarihi, kültürü, folklörü, edebiyat ve sanatı konularında araştırma, inceleme ve çalışma yapan kurum, kuruluş ve tek tek kişilerle ilişkiler kurulmaya çalışılmalı ve bunlar desteklenmelidir. Böylesi çalışmalara yenilerinin eklenmesi için çaba gösterilmelidir. Bu konulardaki araştırma ve incelemelerin sonuçlarından Kürt halkının bir bütün olarak yararlanması sağlanmalıdır.

KOMÜNİT PARTİSİ FARKLI ULUSLARDAN İNSANLARIN ORTAK MECLİSİ OLMALIDIR

Gerek Batı Avrupa'da yaşayan Kürt göçmenlerin göçmen olmaktan kaynaklanan sorunlarının çözümünde, gerekse Kürt ulusal sorunun adil, demokratik ve barışçı bir çözüme ulaşmasında TBKP bir bütün olarak daha duyarlı olmalıdır. Kürdistan'ın neresinde olursa olsun Kürt halkına yönelik her türlü insan hakkı ihlallerine zamanında tepki göstermelidir. Parti bir bütün olarak Kürt halkının ulusal demokratik hak istemlerini kayıtsız şartsız desteklemeli, bu istemleri desteklemekle kalmamalı aktif savunucusu olmalıdır.

Bütün uluslararası ilişkilerimizde Kürt ulusal sorunu ve Batı Avrupa'daki Kürt göçmenlerin sorunları dile getirilmeli, bu ilişkilerden yararlanılarak mevcut sorunların çözümüne dayanışma sağlanmalıdır. Batı Avrupa ülkeleri, Kürtlerin resmi sınırları içinde yaşadığı devletlerle Kürtlerin zararına ilişki geliştirilmemelidir.

Kürt yoldaşların Kürtçe okuma yazma ve kendi dillerini geliştirmeleri için çaba gösterilmeli, bu çabalar giderek genişletilmeli, bu konuda Partinin mevcut potansiyelleri verimli kullanılmalıdır.

Parti kamuoyunda, Kürt ulusal sorunu ve Kürt göçmenlerin sorunları karşısındaki duyarsızlık ve bilgisizliğin aşılması için bu konularda merkezi ve yerel düzeylerde seminer, konferans ve eğitim çalışmaları yapılmalı, bu yöndeki çalışmalar bütün örgütü kapsamalıdır.

Partinin potansiyelleri ve mali olanakları bu alandaki çalışmalar için gerekli olan düzeye çıkarılmalıdır.

TBKP, Kürt ulusal hareketini oluşturan bütün örgütlerle eşit haklar temelinde, karşılıklı olarak var olan güvensizliğin aşılmasına katkıda bulunmalı, bütün Kürt örgüt ve partileri ile karşılıklı dostça ilişkiler geliştirilmesine çalışılmalıdır. Bu yöndeki ilişkilerin Kürt ulusal hareketinin birliğine yardımcı olmasına özen gösterilmelidir.

Komünist partisinin yasallaşma mücadelesi Kürt sorunu arka plana atılarak yürütülemez. "Önce komünist partisinin yasallaşması, sonra Kürt ulusal sorunu üzerindeki yasakların kaldırılması" şeklinde özetlenebilecek anlayışları doğru bulmuyoruz. Bu yöndeki anlayışlar ne partimizin programa, ne de başkan ve genel sekreterimizin DGM önünde savundukları görüşlere uymuyor. Bize göre, söz konusu yaklaşımlar hem parti içindeki Kürt komünistlerin, hem de Kürt ulusal hareketinin yasallaşma mücadelesinde yapabileceği katkıları zayıflatacaktır. Geçmişte birçok Kürt kadronun Türkiye Komünist Hareketi'nden kopmasına yol açan nedenlerin bu yöndeki benzeri yaklaşımlar sonucu olduğu unutulmamalıdır. Kürt sorunu ile ilgili "esnek" bir politika ~~ile kazanılmış~~ yasallık konabilir. Böylesine "kazanılmış" bir legalite ve bunun sonucunda ortaya çıkacak olan partinin "komünistliği", "çağdaşlığı", "demokratikliği" ve "yığınsallığı" tartışmalı olacaktır.

Parti, Batı Avrupa'daki faaliyetlerini yürütürken, sadece bu faaliyetlerle sınırlı olarak kalmamalı, Kürt halkı ile dayanışmasını daha da yükseltmelidir. Bu amaçla,

- 1 - Kürdistan'daki devlet terörünün derhal son bulması,
- 3 - Bütün politik tutukluların serbest bırakılması,
- 4 - Kürt halkının varlığının ve bütün ulusal demokratik haklarının eksiksiz tanınması,
- 2 - Özel Kolordu'nun, Özel terör timlerin Kürdistan'dan çekilmesi, köy koruculuğunun dağıtılması,
- 5 - Yasal çalışmak isteyen bütün Kürt Partilerine özgürce örgütlenme ve çalışma hakkının tanınması,
- 6 - Politik Kürt göçmenlerin özgürce yurtlarına dönmesi,
- Kürt halkına zulüm yapanlardan hesap sorulması için ~~sesini ve dayanışmasını~~ daha da yükseltmelidir. Kürt ulusal sorunu adil ve demokratik bir çözüme ulaşmadan, Türkiye'nin gerçek bir demokrasiye geçemeyeceği hiçbir şekilde unutulmamalıdır.

Utku Savaş Sıdkı Güven Yusuf Kendal Yılmaz Özgür

Süreci derinleştiriyoruz. Sürecin henüz ilk barajları
püf noktaları kazanılmamıştır. Ancak bu süreç esnasında
değerlerden olan humanizm ve demokratizm
~~insani~~ ^{insani} değerlerini başta çıkarıyoruz. Politik sistem
farklı tavrımatizm, demokrasi ve insan hakları rüf-
tu tüm dünyayı etkilemektedir. Bilindiği üzere bu
değerler, kurumlar ~~ve~~ sarsmakta. Statükoların yapıları
değişime zorlanmaktadır.

Türkiye de su rüzgarın etkisindedir

[illegible]

Ama işlerinin serbest bırakıldığı, yöneticilerinin tutuklandığı koşullara razı mı olacağız? Elbetteki hayır. İşkencenin, işkencecinin perçemle bildiği görülmüştür ama bundan sonra olmuyacağı kanımlarına gelince. Aksine diğer tarafta da devam ediyor. İlin üzerine öngörüldüğü gibi, içerde ve dışarda kamuoyu onun dikkati ~~değiştir~~ olmayı üzerine gönlendirildiğinde, koşulları değiştirmenin olanaklı olduğunu da görüyoruz. Özal'ın 27 Eylül'de Strasbourg'ta Avrupa Konseyi parlamentolar meclisi önünde yaptığı konuşma, içerek olarak ülkeye ilişkin birçok gerçeği ~~olmayan~~ demokrasi ve insan hakları açısından bir çok güçlü olmayan konular tomasada, Türkiye'de devlet olarak, hükümet olarak, dünyadaki bu konulara hürriyetinden etkilediğini; demokrasi ve insan hakları gibi değerlerin Türkiye'de artık pörsandı edilemeyeceğini, İstidilâh resmî konuşma düzeyinde kalsada bilincine varıldığını görüyoruz. Partinin TBMM yöneticileri göz altında iken, Adalet Bakanlığı'nın ve Başbakanlığın, «İstidilâh gözaltında iken avukatı ile görüşürse bile ceza ile ilişkisi», o aşamada uygulanırlarında olsa genelgeler; hükümetin Avrupa insan hakları komisyonuna bölgesel baskıyı hakkını tanımadan sonra, insan hakları adalet divanı kararlarında kabul etmesi bu gelişmelerin kimi işaretleridir. Ama Türkiye yapısı olarak devletin öngörülen birimi ile, onun içindeki işleyiş ile henüz daha bu işlerin çok gerisindedir. Demokrasi ve insan hakları açısından Türkiye'de bir hukuk reformu kaçınılmazdır. Toplumda 12 Eylül'den sonra demokrasi ve insan hakları bilinci, 12 Eylül/80 sürecine göre gelişmiştir. Uluslararası barış ve güvenliğe süreci süratli bu deforların önünü açmaktadır. Ama Türkiye'nin ve hukuk yapısı, onun işleyiş, altına imza koyduğu uluslararası ve bölgesel sözleşimlerle çalışmaktadır.

-faannamın olunan sorunların bir başka boyutunu oluşturmaktadır.
 -Bu sorunların toplamı ülkede politik istikrarlılığı yaratıyor.
 Seçim yasasının anti demokratikliğinden yararlanan Özal
 % 36 oyla parlamentoda % 65 çoğunluğu elinde tutulmuştu-
 kur. Bu başlangıca bir politik istikrarsızlık unsuru iken,
 26 mart'taki genel seçimlerde % 21'e ve hatta şimdiye kadar
 oynadıkları oy oranlarına göre % 15'ine kadar düşen oy desteği
 ile ~~hükümette~~ kalıyorsa, bu anti demokratik yapı üzerine
 oturmaya devam ediyor. Özal şimdiye kadar kendisini yada
 teklifine bulabilecekleri birini Cumhurbaşkanı seçtirir
 Demirel'in tabiri ile Çankaya'yı paspa korutuyor.
 Bu durum eğer şu ana kadar ki gibi devam ederse, Özal tüm
 uyarılara rağmen Cumhurbaşkanı olur ise veya te-
 ANAP oylarına dayanarak birini seçtirir ise, varolan politik
 istikrarsızlığın bir üst boyuta taşınarak devam et-
 cektir. Parlemantodaki muhalefete gelince onlar 26 mart
 genel seçimlerinden sonra habli olarak erken seçim gündemi
 fetirdiler. Bu talep TBKP olarak bizimde desteklediğimiz
 bir taleptir. Ancak parlemantodaki muhalefet bu erken
 seçimle, bir Cumhurbaşkanı seçimi ile gündemi
 sürülünce henüz istediği sonucu alamadı, hende diğer
 alanlar, Özal'a rakibi olmadı. Ayrıca söylüyelim ki Sol
 grup Türkiye politikasında rol oynamıyor. Sol, kendi
 iç tartışmalarının yanında, ülkenin karşı karşıya bulunduğu
 sorunlara ilişkinde, bunların çözümlemlerine ilişkinde
 bir reform 12 Eylül çağrısından çıkacak, demokratikleşme
 yolunda koyacak çözümleri geliştirememiştir.
 partimizin 12 Eylül'den itibaren, ülkenin demokratikleşmesi
 toplumun demokratikleşmesi, devletin demokratikleştirilmesi
 için, yeterli görülür veya görülmez, doğru veya yanlışta farkedil-
 bilir (biz doğru olduğuna inanıyoruz) alternatif önerileri vardır.
 Birim eksikliğimiz bunları hayata geçirmede yeterli olami-
 yoruz. Birim demet adamlar atıyor ohalde

barış, demokratik yenilenme, ~~alternatif~~ alternatif programın diğer alanlarına, eş birde adanlar atabilmek için, partinin politikası bir bütünlük arzetti.

Güne aynen ^{söylendi} ~~isteyen~~ ~~edilmedi~~ → radikal solun reformist, solcılığı altında ~~kat~~ kadrolarımız cesaretle programı hayata geçirmede atale olamıyorlar. Günümüzde Marksist literatürde, reformla reformist'in aynı şey olduğu anlaşılmadı.

Özal ve Özal'ın politikasını ve sosyal muhalafet, uade yasa drama terkennis, Marksist muhalafet ~~isteyen~~, aybaktari üzerine şerh ta bildi. ~~isteyen~~ Ekişteli birçok şaulları, ile irdelenmekte ~~ve~~ tartışılmakta ~~ve~~ eleştirilmektedir. Özal 12 Eylül'ün kanundan beri len ta hükümetleri de görev almış, ülke ekonomisini 12 Eylül sabahı, den itibaren tek başına üstlenmiş, ~~83 den itibaren~~ ~~den~~ 83 den itibaren itibaren hükümet başkanı olarak ülke konutunun ~~bu~~ bütün sorumluluğuna taşınmaktadır. Yani Özal'ın omuzlarında 9 yılın günahları vardır. Şönce, Cezasızlar, emekçilerin yaşam koşullarının ~~isteyen~~ ^{vb.} kötülenmesi. Bir bütün olarak Demokrasi ve insan hakları ~~isteyen~~ ~~isteyen~~ ihlalleri vardır.

Özal'ın Artında. Şöyle bir Özal diyor: 82 anayasasını değiştirelim. Hükümet ve insan özgürlüğünün önündeki sosyal engelleri kaldıralım diyor. Polada iletir gideret kışt katke konusunda bu güne kadar ~~isteyen~~ devlet ~~isteyen~~ resmi ideolojisi ve politikasını ters yüz eden (bu ters yüz ~~isteyen~~ edili olumlu anlamda söylenir) Suorler yapmış, ~~isteyen~~ ~~isteyen~~. Tabiki burada söyleyene değıt söyletene kat denebilir. Aynı ca Özal bu konularda samimi değıt, demagoji yapmış denebilir. Öfaları düşür destegi yitirir, haliken işemlerinin bir bölümünü, içindeyle yerine getirmekte olan ~~isteyen~~ politikasına matene yapmış ~~isteyen~~ toplamak istediği içinde yosabilir.

Sözler Söylüyor,

Bu sunlar karşında yasal ve yasadışı tüm muhalifet ne yapıyor? Hiç sunlar yokmuş, söylenmenin farz edilecek olması. Bu konular biraz daha kendisine hatırlatılınca « Ben iktidara gelince yapacağım, diyor.

Türkiye'nin önünde bu numaralı sorun demokrasi sorunudur. Demokrasi sorunu ~~ayrıcak~~ ~~değil~~ 12 Eylül'ün bir bütün tasfiyesi, onun ana yasası, Ceza yasası, Resmî yasası, partiler yasası, ilk başta gelir. Bu köklü dönüşüm için demokratik bir yapıya kavuşulması için bir mutabakat gerekir. Mutabakattan, sadece parlamentoda temsil olanları bulmuş gününkü 3 partiyle sınırlıdır elbette. Toplumun bir bütün bu değişim ve olumsuzlara karşın katilimi olmalıdır.

Özel'in bu söyledikleri karşında tüm muhalifet, tüm demokrasi güçleri beceriksizdir, basarsızdır.

~~Özel'in beceriksiz ve basarsızlığı Özel'in bu söylediklerinin demagoji olduğunu asgari çıkararak~~
karak kadar beceriksiz ve basarsızdır.

Özel'in bu söylediklerini yatalıyor, sonra gitmekle mümkündür, onun söyledikleri demagojiye demagoji olduğunu asgari çıkarmakta mümkündür.

Bu sorunlar çözümleri politik istikrarlılık sağlama esdirtilmelidir. ~~İ~~ politik istikrarsızlık devrim getirmiş, ama her türlü müdahale birincilerinde ~~çok~~ karşı karşıya ~~tutulmuş~~ tutmaya devam edecektir.

Demokratikleşme Projesi:

Bir hafta sonra Cumhurbaşkanlığı seçimi var, hali şurada resmi açıklanmış bir aday yok, bir konsanüste yok. Belki ~~bu~~ ~~gizli~~ ~~etüdüğü~~ ~~bu~~ ~~serim~~ ~~bir~~ ~~netliğe~~ ~~kavuşmuş~~ ~~olacak~~, belki de bitmiş olacak. Ancak serim ~~kurumla~~ ~~bitmiş~~.

ÖZGÜRLÜĞÜNÜ VEREBİLMEK

11

1980'li yılların ortalarına kadar biz komünistler söze başlarken, önce karamsar bir tablo çizerdik. Bunun başında da, dünyada savaş tehlikesinin arttığı, nükleer silahların birikmiş gücünün dünyayı bir kaç kez yok edebilecek boyuta ulaştığı, konuşmalarımızın girişi olurdu. Peki, bunların hepsi boş laf mıydı? Hayır... Asla hayır. Sovyetler Birliğinde iş başına bir Gobaçov geldi ve "Glasnost ve perestroyka" politikası ile attığı somut adımlarla bu karanlık tabloyu tersyüz ediverdi. Gobaçov'un elinde sihirli bir değnek mi vardı? Elbette hayır. Ama, Gobaçov'un, tüm halklar için, sosyalist-kapitalist ayrımı yapmaksızın, materyalist, idealist ayrımı yapmaksızın, tüm insanlığı yok etmeye doğru sürükleyen bu sürecin durdurulması ve tersine çevrilmesi için kararlı, hakta "iradevi" adımları vardı.

1970'li yılların ikinci yarısından itibaren, dünyanın her tarafında tehlikeyi sezen barış güçleri, başta Avrupa olmak üzere giderek yığınsallaşılıyor, belli başlı merkezlerde 80'li yılların başında yapılan miting ve gösteriler yüzbinleri, milyonları buluyordu. Esas tehlikeyi caydırıcı güç de bu oluyordu. 1986 yılında İzlanda'da Reykjavik görüşmelerinden sonra karanlığa doğru giden süreç önce durakladı, sonraki görüşmelerin devamında da barıştan, yumuşamadan yana yol almaya başladı. Şimdi günümüzde görülüyor ki, barış güçlerinin mücadelesi ile kazanan barış ve yumuşama süreci derinleşerek yol alıyor. Avrupa'daki füzelelerin sökülmesi anlaşmasından sonra, konvansiyonel silahlarda da indirime gidilmesi, karşılıklı askerlerin çekilmesi süreci derinleşiyor. Sürecin henüz uluslararası güvenlikleri kazanılmamıştır. Ancak, bu süreç evrensel değerlerden olan hümanizm ve demokratizm değerlerini insan bilincinde başa çıkarmıştır. Politik sistem farkı tanımaksızın demokrasi ve insan hakları rüzgarı tüm dünyayı etkilemektedir. Bilince çıkan bu değerler, kurumları sarsmakta, "statüko"cu yapıları değişime zorlamaktadır.

Türkiye de bu rüzgarların etkisindedir

Ülkemizde 12 Eylül'den sonra olup bitenler, düşünebilen her insanı etkilemektedir. Türkiye'de, İnsan Hakları Derneği'nin açıkladığı sayılara bakarsak, 12 Eylül 80'den sonra 700 bin dolayında insan siyasi polis tezgahında işkenceye geçmiştir. Hele bugünkü yasaların yasal, açık çalışma izni vermediği bir parti veya bir örgüt üyesi isen ve polisin eline böyle geçmişsen, sanki işkence kaçınılmaz bir "kader" gibiydi. 9 yıldır olup bitenlerin sonucu insan beyni bu olguya şartlanmıştı.

Bu, değişmez bir olgumuydu? Tabii ki hayır. "İnsanlık onuru işkenceyi yenecektir" diye boşuna bağırılmadı yıllardır. Cezaevlerinde insanlar açlık grevlerinde boşuna ölmediler. Her türlü kötü koşullara kendilerini hazırlayarak, ülkenin demokratikleşebilmesi için, devletin demokratikleştirilmesi için göçmenlikten ülkeye dönenler de, siyahlar giyinip Cağaloğlu meydanında direnen analar da, bu eylemler ile işkencenin, işkencecinin üzerine üzerine yürüdüler.

İşkencenin denetlendiği, cezalandırıldığı, öldürüldüğü

2/

Son göçmenliketen dönen TBKP ve ^{TSİP} ~~TSİP~~ yöneticileri ve üyeleri, alışlagelen

işkence ve kötü muamele ile karşı karşıya kalmadılar. Ama üyelerinin serbest bırakıldığı, yöneticilerinin tutuklandığı ^P koşullara razı mı olacağız? Elbette ki hayır. İşkencenin, işkencecilerin geriletebildiği görülmüştür, ama bu, bundan sonra olmayacağı anlamına gelmiyor. Aksine, diğer taraftan da devam ediyor. İşin üzerine örgütlü gidildiğinde, içerde ve dışarda kamuoyu, onun dikkatini üzerine yönlendirildiğinde, koşulları değiştirmenin olanaklı olduğunu ^{görüyoruz}. Özal'ın, 27 Eylül'de Strasburg'da Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi önünde yaptığı konuşma, içerik olarak ülkeye ilişkin, demokrasi ve insan hakları açısından bir çok gerçek olmayan yanlar taşısada, Türkiye'nin ^{de} devlet olarak dünyadaki bu yumuşama sürecinden etkilendiğini ^{hi kimse olarak,} demokrasi ve insan hakları gibi değerlerin Türkiye'de de artık gözardı edilemeyeceğinin-şimdilik resmi konuşma düzeyinde kalsa da- bilincine varıldığını görüyoruz. Partimiz TBKP yöneticileri göz altında iken, Adalet Bakanlığı'nın ve Başbakanlığın "sanığın gözaltında iken avukatı ile görüştürülebileceğine ilişkin" o aşamada uygulandırılmamış da olsa genelgeleri, hükümetin Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na bireysel başvuru hakkını tanımadan sonra, İnsan Hakları ^{kararını} ~~Adalet Divanı~~ ^{haklarını} da kabul etmesi bu gelişmelerin kimi işaretleridir. Ama Türkiye yapı olarak, devletin örgütleniş biçimi ile, onun içindeki işleyişleri ile henüz daha bu işlerin çok gerisindedir. Demokrasi ve insan hakları açısından Türkiye'de bir hukuk reformu kaçınılmazdır. Toplumda 12 Eylül den sonra demokrasi ve insan hakları bilinci, 12 Eylül 80 öncesine göre gelişmiştir. Uluslararası barış ve yumuşama süreci sürekli bu değerlerin önünü açmaktadır. Ama Türkiye'nin iç hukuk yapısı, onun işleyişi, altına imza koyduğu uluslararası ve bölgesel sözleşmelerle çelişmektedir.)

Bu açıdan, Türkiye'de bir hukuk reformu kaçınılmazdır. Bu olgularla Türkiye'de demokrasiye kazamak daha da olanaklı hale gelmiştir. Nasıl, dünyadaki barış ve yumuşama süreci kendiliğinden gelişmiyorsa, ülkemizde de demokrasi ve insan hakların ^{kaanma} kendiliğinden, "yukarıdan" olmayacaktır. Bugüne kadar kazanılan her hak, - kimilerinin karşılığı ağır ödenmiş, ödeniyor olsada- atılan adımlar, yaratılan ^{defacto} durumlar sayesinde olabilmıştır, olabilmektedir. Ne yapalım ki, demokrasi ve özgürlüklerin kazanılabilmesi, kendi özgürlüğünden feragat etmeden olamıyor. Ünlü Fransız filozof Volter'in "ben sizin düşüncelerinizi benimsemiyorum ama, sizin düşüncelerinizin özgür olabilmesi için kendi özgürlüğümü vermeye hazırım" diyebildiği gibi, özgürlükler için, politik çoğulculuk için böyle yapamazsak, nasıl kazanacağız ~~bu~~ demokrasiyi ve özgürlükleri?

3/

"Kronik istikrarsızlık" mı, derinleşebilecek demokratikleşme mi?

Böyle bir soruya, eğer istikrarsızlık "devrim" getirecek bekleyişi içine değilsek, elbetteki demokratikleşme yanıtını veririz.

Türkiye'de bugünkü durum nedir? Türkiye 9 yıl sonra daha 12 Eylül'den çıkış sancılarını yaşıyor. 12 Eylül sonrası oluşturulan çarpık yapılanmanın getirdiği engeller aşılabilmiş değildir. 82 Anayasası, siyasi partiler yasası, seçim yasası bunların başında gelmektedir. Ceza yasasında politik ^{çoğunluğa} örgütlenme hakkı tanımayan hükümlerin varlığı, işçi ve emekçiler yararına, ülkenin sorunlarına kendi çözüm önerilerini katmak isteyen Komünist Parti'sine yasal çalışma hakkının hala tanınmamış olması, sorunların bir başka boyutunu oluşturuyor. Bu sorunların toplamı ülkede politik istikrarsızlığı yaratıyor. Seçim yasasının antidemokratikliğinden yararlanan Özal yüzde 36'ya oyla parlamentoda yüzde 65'lik çoğunluğu elinde bulunduruyor. Bu başlı başına bir politik istikrarsızlık unsuru iken, 26 Mart'taki yerel seçimlerde yüzde 21 ve hatta şimdiki kamuoyu yoklamalarına göre yüzde 15'lere kadar düşen oy desteği ile hükümette kalmaya, bu antidemokratik yapı üzerine oturmaya devam ediyor.

Özal şimdi de, ya kendini ya da tek başına belirleyeceği birini Cumhurbaşkanı seçtirip, Demirel'in tabiri ile "Çankaya'yı gaspa" hazırlanıyor. Bu durum eğer şu ana kadarki gibi devam ederse, Özal bütün uyarılara rağmen Cumhurbaşkanı olur ise veya tek ANAP oylarına dayanarak birini seçtirirse, var olan politik

~~istikrarsızlık~~ istikrarsızlığın bir üst boyuta tırmandırılarak devamı olacaktır. ^{Sözetimsu} Parlemantodaki muhalefete gelince, onlar 26 Mart yerel seçimlerinden sonra haklı olarak erken seçimi gündeme getirdiler. Bu talep TBKP olara bizm de desteklediğimiz bir talepti. Ancak, parlemantodaki muhalefet bir erken seçimle, bir Cumhurbaşkanı seçimi ile gündemi sınırlandıncı, hem istediği sonuca ulaşamadı, hem de diğer alanları Özal'a bırakmış oldu. Açıkça söyleyelim ki, sol bugün Türkiye politikasında rol oynayamıyor. Sol kendi iç tartışmalarının yanında ülkenin karşı karşıya bulunduğu sorunlara ilişkinde, bunların çözümlerine ilişkin de, rejimi 12 Eylül çaprazından çıkaracak, demokratikleşme yoluna koyacak çözüm önerileri ^{geliş} getirememiştir. Partimiz 12 Eylül'den çıkışta ülkenin, toplumun ve devletin demokratikleştirilmesi için -yeterli görülür veya görülmez, doğru veya yanlış ^{da} görülebilir (biz doğuruluğa inanıyoruz) - alternatif önerileri vardır. Bizim eksikliğimiz, bunları hayata geçirmede yeterli olamayışımdır. Kimi somut adımlar atıyor olsak da, barış ve demokratik yenilenme alternatif programının diğer alanlarına ilişkinde adımlar atabilelim ki, partinin politikası bir bütünlük arzetsin. Yine açıkça söyleyelim ki, radikal sol'un "reformist" saldırısı altında kadrolarımız cesaretle programı hayata geçirmede atak olamıyorlar. Günümüzde, Marksist literatürde, reformla reformistin aynı şey olmadığı anlaşılmadı.

Özal ve Özal'ın politikasını ne yasal muhalefet ne de yasadışına zorlanmış Marksist muhalefet ayakları üzerine oturtabildi. Elbetteki bir çok yanları ile irdelen^{ok}mekte, tartışılmakta ve eleştirilmektedir. Özal, 12 Eylül'ün başından beri cunta hükümetlerinde görev almış, ülke ekonomisini 12 Eylül sabahından itibaren tek başına üstlenmiş, 83 sonundan itibaren hükümet başkanı olarak ülke yönetiminin bütün sorumluluğunu taşımaktadır. Yani, Özal'ın omuzlarında 9 yılın günahları vardır. İşkence, cezaevleri, emekçilerin yaşam koşullarının kötüleşmesi vb. Bir bütün olarak demokrasi ve insan hakları ihlalleri vardır. Özal'ın sırtında.

Böyle bir Özal, "82 Anayasasını değiştirelim, düşünce ve inanç özgürlüğünün önündeki yasal engelleri kaldıralım" diyor. Daha da ileri giderek Kürt halkı konusunda bugüne kadarki devletin resmi ideoloji ve politikasını ters yüz eden (bu ters yüz edişi olumlu anlamda söylüyorum) sözler söylüyor, öneriler yapıyor.

Tabiki, burada "söyleyene değil, söyletene bak" denilebilir. Ayrıca, Özal bu konularda samimi değil, demogoji yapıyor denebilir. Oyları düşüp desteği yitirince, halkın istemlerinin bir bölümünü, şimdilik yerine getiremeyecek olsa, politikasına malzeme yapıp güç toplamak isteği içinde yapabilir.

Ama bunlar karşısında yasal ve yasadışa itilmiş muhalefet ne yapıyor? Hiç bunlar yokmuş, söylenmemiş farzederek susuyor. Bu konular kendisine hatırlatılıncaya, "ben iktidara gelince yapacağım" diyor.

Türkiye'nin önünde bir numaralı sorun demokrasi sorunudur. Demokrasi sorunu deyince, 12 Eylül'ün bir bütün olarak tasfiyesi, onun anayasası, ceza yasaları, seçim yasası, partiler yasası ilk başta gelir. Bu köklü dönüşümlerin demokratik bir yapıya kuvuşturulması için bir mutabakat gerekir. Mutabakattan, sadece parlamentoda temsil olanağı bulmuş bugünkü 3 parti anlaşılmaz elbette. Toplumun bu değişim ve oluşumlara özgürce katılımı olmalıdır. Özal'ın bu söyledikleri karşısında tüm muhalefet, tüm demokrasi güçleri beceriksizdir, başarısızdır. Özal'ın bu söylediklerini yakalayıp sonucu gitmek de mümkündür. Onun söyledikleri demogojiyse bunu açığa çıkartmakta mümkündür. Bu sorunlar çözülerek politik istikrarsızlık sona erdirilmelidir. Politik mücadele devrim getirmeyecek, ama her türlü mücadele biçimlerine de kapıyı aralık tutmaya devam edecektir.

bir konsensus dayat

Demokratikleşme projesi

Bir hafta sonra Cumhurbaşkanlığı seçimleri var. Hala ortada resmi açıklanmış bir aday yok. Belki bu yazıyı okuduğumuzda bu sorun bir netliğe kavuşmuş olacak. Ancak sorun bununla bitmiyor. Parlemtodaki muhalefet partilerinden SHP, Cumhurbaşkanlığı konusunda Özal'ı uzlaştırmaya zorluyor. DYP buna tam yanaşmıyor gözüküyorsa da kapıyı tam kapatmıyor. Bu parlemtunun demokratikliği, antidemokratikliği tartışılabilir. Onun seçeceği bir Cumhurbaşkanı'nında demokratik olup olmayacağı tartışılabilir. Ama, bugünkü durumda bir askeri karışma olmaksızın varılacak bir mutabakatla seçilecek bir Cumhurbaşkanı, kronikleşmeye doğru giden politik istikrarsızlığın sona erdirilmesinin ve demokratikleşmesinin

önünde açabilir. Ancak, meseleyi bir Cumhurbaşkanlığına, hatta bu koşullarda yapılaca bir erken seçime indirgeyerek sorunların çözilemeyeceğide görülmelidir. Bunun için, Cumhurbaşkanlığı konusunda sağlanabilecek bir konsensüsün yanında, bir demokrtikleşme paketi olarak, demokratik bir anayasa, Türk Ceza Yasası'ndaki 141-142 ve 163 cü maddeler, seçim yasası, siyasi partiler yasası, Kürt halkının varlığının resmî kabulü, genel af gibi konularda bu konsensüsün içinde olmalıdır. Böyle bir demokratikleşme paketi, ülkenin demokrasye geçişinde bir ilk proje olabilir.

Demokrasi isteyen herkes bu talepler etrafında birleşebilir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

NASIL YENİLENMELİ ?

Naci Akın

Birzamanlar çok yeni olan çokseyler vardı,tarihte yeni sayfalar açmış,yiğitlik ve kahramanlık şanıyla efsaneler yaratmış,insanlar ve ülkeler kurtarmış,başkomutanlar komutanlığına layık görülmüş çokmu çok yeni işlerin üstesinden gelmiş bir şahsiyet olmuştur.

Bugün ise,sayısı tespit edilemeyen sayıda insanı yok etmiş,ihanet belgesi(!) imzalamış,dünya komünist hareketini bölmüş, çok cani ve Hitler barbarlığı ile eşanlamalı bir şahsiyet konumuna gelmiş bir şahsiyet ki, bilmem bu kadarı ile bu şahsiyetin kim olduğu anlaşıldı mı?. ama yine de belirtmeliyim bu şahsiyeti,Stalin'dir evet Stalin.

Burada Stalin'in hayat hikayesini anlatmayacağım,ama Stalin'in kısaca bir biyografisini çizimede esas genel sorunlara geçemeyeceğim. Anasının dünyaya bir erkek çocuk getirmekten duyduğu sevinci yalnızca komşuları paylaşmıştı...Stalin'in babası Vissaryon,mesleğini ailesinin daha eski kuşaklarından devralmış gürcü bir kunduracıydı.Annesi Ekaterina,güçlü bir kişiliği olan Osetya'lı bir kadındı...Stalin,küçük bir Gürcü kenti olan GORİ'de dünyaya gelmişti...Ailenin dine olan derin inancından gelen bir ağırbaşlılığı vardı,buyüzden oğullarının bir politikacı değilde,kilisede hristiyanlıktan umut ve teselli bulan iyi bir din adamı olmasını arzu eden duygularını yansıtıyorlardı.

Stalin'i ailesi okutmaya kararlıydılar,o dönem tüm Rusya'da olduğu gibi GORİ'de de okullarda dersler Rusça veriliyordu,buyüzden Stalin ana dili gürcüceyi evde anne ve babasından öğrendi,bu ona bağımlı bir ulusun çocuğu olduğunu yansıtan kanıtlardan sadece birtenesiydi,esek olarak onun okul döneminde kendisinin seçtiği yönüdi.Stalin okul döneminde DARWIN'in Türlerin kökeni ve İnsanın Türeyişi adlı eserlerini okumaya başladı,Rusya'da polisin yasakladığı eserleri okuma tutkusu arttı, bu yüzden okuldan atıldı ve zaman zaman çeşitli faaliyetleri nedeniyle hapis yattı,rusya da aranan kişiler arasında yer aldığı dönemler onun gizli örgütlerle ilişki kurup komünist örgütlenmelere aktif katıldığı döneme tekabül eder.

Stalin o gençlik yıllarında ateşli bir devrimci iken,daha o yıllar da Lenin'in varlığında haberi bile yoktu,Tiflis'te yaşadığı dönemler bir gazete de(gizli)Lenin'in yazısını okumuş ve çok ilgi duymuştu, daha sonraları bir örgütto plantısında Lenin'inde bulunacağı haberi karşısında Stalin oldukça çok heyecanlandığını ve Lenin'i öyle çok heybetli birisi zannettiğini inkar etmemişti...bu heyecan duygusu hem fiziki, hemde politik bir heyecandı tabi.Lenin'in bolşevik partisinde yer aldığı zaman bile Stalin uluslararası planda hiç kimse tanımazdı,onun annesi ve babası da oğullarının böyle uluslar arası alanda tanınır birisi olacağını akıllarından hiç geçiremezdi.

Lenin'in bolşevik partisinin öncülüğünde 17 Ekim devrimi gerçekleşmiş, bu zorlu mücadelede Stalin partinin en yetkili kurumlarında çok ciddi görevler üstlenmiş, sonuç olarak Lenin'in ölümünden sonra partinin ve SSCB'nin en yetkili kurumunun yöneticisi olmuş, yani zor bir savaşın hemen ardından, sosyalist devletin yaşatılması ve o devleti güçlendirmenin en sorumlu yöneticisi olarak, emperyalist kuşatma ve ciddi tehditler karşısında bir var olamaveya yok olma mücadelesi gerekli ve zorunludur, çünkü, 17 Ekim devrimi emperyalist sömürü düzenini köklü biçimde sarsmış, onun bağrında çok derin bir yara açmıştı, dünya devrim güçlerinin ve Stalin'in amacı, o yarayı derinleştirip, sömürü düzenini ölüme, sosyalist devleti ise, ebedi kalıcılığa ve nihai toplumsal kurtuluşun zaferi doğrultusunda ilerletmektir.

Dünya gericiliğini peşinde önemli bir güç durumuna getiren emperyalizm, her ne pahasına olursa olsun, SSCB'ni top yekün ortadan kaldırma ve bunun için kanlı saldırıların planlanması, ve içten SSCB'ni yıkıma girişmiş, casusluk yöntemlerinin en sinsi biçimleri hazırlanmış, 1. Dünya savaşının ardından 11. Dünya savaşının planları emperyalist güçlerin gündeminin ön sırasında yer almıştır. Emperyalist güçlerin saldırı planları dezgahlanırken, SSCB'nin hem ekonomik hemde SBKP'nin kendi iç çelişkileri oldukça derin ve ciddi bir sorun halindeydi. Yani SSCB'nin hem ekonomik, hemde askersel güçlenmeye ihtiyacı vardı, bunun için zaman çok önemliydi, yani derlenip toparlanmak için zaman kazanma yollarını arayıp bulması gerekiyordu, bunun için de Stalin'e SBKP'nin birinci sekreteri ve SSCB'nin bir devlet başkanı olarak herhalde daha ağır sorumluluklar düşüyordu.

BELGELER ve YORUMLAR

Stalin eleştirisi üzerine isteyen istediği belgeyi, istediği gibi yorumluyor. Düzmece belgelerle insanların idam edildiği söyleniyor, ama, mahkeme huzurunda ben bir ajanım, Hitlerlere casusluk yaptım diyen belgeler hasır altı ediliyor. İnsanın eski ve yeni tüm belgelere hiç de inanası gelmiyor, bu satırların bir yazarı olarak, Stalin'in çok yanlış işler yaptığını bende inanıyorum, ama, Stalin'i, Faşist hitlerle aynı görmüyorum, bir de bu sorunları tartışabilmek için yöntemin nasıl belirlenmesi konusunda görüşlerimi açıklamak istiyorum.

Yöntem olarak, Stalin mi ? Stalinizm mi ? sorusu net bir biçimde açığa çıkartılmalıdır, her kişinin isminin ardına bir "izm" eklenirse neyin ne olduğu arap saçı gibi karışacağından dolayı, sorunun çarpıtılması kolaylaşır, ne Lenin, ne Stalin nede SBKP nihayet ne de Gorbacov Stalinizm diye sorunu ele almamışlar ve bu yorumu kabul etmediğini Gorbacov yabancı basın mensuplarına "Stalinizm"i kabul etmi-

yorum diye yanıtlamıştır.Çünkü,izm bir kuram gerektirir,politik bir kuram olmadan "izm"lerde olamaz.Marksizm_Leninizm'den başka hiç bir politik kurama asla önem bile vermeyen Stalin,Marksizm_Leninizme inançlı ama Troçkizme karşı savaşçı hemde o hayatının hemen hemen hepsini iyi bir savaşçı asker olarak yaşamıştır,onun sert ve katı davranışları,asker olduğundan kaynaklanır dersem yanlış olmaz diye düşünüyorum.Marksizim _Leninizm'i sade bir humanist düşünce olarak asla algılayamayız,o,günün koşullarına uyarlanabilecek bir düşünce bilimi olduğu için,hem humanist,hemde katı yönlerini birlikte görmeliyiz.

Geçmiş tarihleri algılarken,eski tarihin bir çatışmalar tarihi olduğunu unutmamalıyız,her uzlaşılamayan politikaların savaşla çözülebileceği tespit edildiği,kapitalizm ve emperyalizm var olduğu sürece uluslararası savaşların kaçınılmaz olduğu,o günün koşullarında ise rakip güçler karşısında savaşlarda galip gelindiği zaman çözümsüz olan sorunların çözülebileceği,nesnel ve öznel şartların da oğünkü o koşullara denk düştüğü için,geçmiş tarih hakkında, öyle değilde şöyle olsaydı miçiminde ki yaklaşımlar gerçekçi ve doğru değildir.Herşeyden önce,geçmiş tarih yargılanamaz,hiç sayılamaz,inkar edilemez,geçmiş tarih algılanır,iyi ve güzel olan daha ileri biçimde yükseltilir ve terihteki tüm olumsuzluklardan bir ders alınıp,tüm kötülüklerden bir arınma savaşımı vermek zorunludur,eskiyi top yekün red ederek asla yenilenemeyiz,ama eskinin olumlu olan temeli üzerinde yenilenme ve ilerleme yönünde somut adımlar atılabilinilir.

Eski tarih niçin bir çatışmalar tarihidir ?.bu sorunun doğru bir analizi yapılmadan,bugünkü şartlarla eskiyi yargılamak,sonuç alıcı olamaz,çünkü arada farklı bir çağın kültür ve politik anlayışı vardır,eski ile yeni olanın fark alanı olarak,farklı savaş yöntemleri o savaş yöntemlerine denk düşen mücadele yöntemleri vardır.Çağdaş olan insan kendi çağının insanı olmak zorundadır,insanın çağının ön gördüğü düşünce ve kültür alanının ilerisine ulaşması olanaksızdır,uzun bir süreç yaşanmadan ilerlenemez,insanın çağının gerisinde kalması ise,söylemeye gerek bile yok,açıkça ayıptır.

Leninizmi,Stalinizmin bir ürünü olarak gören bir görüşe,diyeceğim esas olarak çok şey vardır,"stalin'e faşist demiyoruz"deyip ama"Stalin ile Hitler arasında hiç bir fark görmüyoruz"düşüncesine önce siz hitleri faşist olarak görmüyormusunuz sorusunu sormalıyım.Leninist temel ilkelere,bunlar stalin'in doğmatizmidir,deyip,önce stalin'i sonra da Leninizmi terk edilmesini öğütlemekle yenilenme olamaz.

Anti_Stalinci olunmadan yenilenme olamaz anlayışının hiç bir haklı dayanağı olamaz,yenilenme bubiçimde çok basite indirgenilemez,stalin yanlış yaptı diye,Leninizimin terk edilmesi gerekmez,yenilenmenin ana nedeni yeni çağın yeni olan şartlarıdır,teknolojik devrimin yarattığı yeni yaşam biçiminin oluşmasıdır,Marksın şu belirtisini örnek olarak sunmak istiyorum,"insanların düşüncelerini sosyal yaşam biçimleri belirler" der Marks.Diğer yandan stalin dönemini sadece stalinin öz kişiliğinde somutlamak hiçte gerçekçi değildir,onun partisi ve diğer tüm dünya komünist partilerinin de sorumluluğu vardır,her parti önce kendisinden başlamalıdır soruna,sonrada,SBKP'nin stalin eleştirisinin çok ilerisine giderek aşırı uçlara gidilmemelidir.Sovyet halkı kendi sözünü kendisi söylemelidir ve söylüyorda,ama,bizim bazı yazarlarımız,şampiyonluk yarışı gibi stalin eleştirmenleri oluyorlar,hem yenilenme dına,hemde marksizm adına.(1)

Burada bir konuda şudur,efendim biz hem hitleri,hemde stalin'i lânetliyoruz diye soruna ayırmsız yaklaşım esas olarak bir sağduyunun sonucu değildir,esas sorun,Leninizm'den arınma çabasına malzeme oluşturmaktan başka hiçbirşey değildir.Burada belirtmeliyim ki,isteyenLeninizm'den istediği gibi arınma özgürlüğüne sahiptir,ama Leninizmin öz savunucularıda ona sahip çıkma özgürlüğüne sahiptirler.

Geçmişin tüm olumsuzlukları çıplaklığı ile ortaya konurken,olumlu olan ne varsa oda tüm çıplaklığı ile ortaya konulmalıdır,tek taraflı tartışma,tek yönlü yargı adaletli ve sağduyuculuk anlayışına sığmaz,...

Stalin rakipleri ile ideolojik mücadele yarışına zaman yok anlayışı ile önce SBKP içinde ve kızıl orduda başlayarak en kolaycı bir yöntemle rakiplerini fiziki olarak ortadan kaldırma yöntemine girişmiştir,bu yöntem tasvip edilebilir bir anlayış değildir.Ama hitlerin ve emperyalizmin ikinci dünya savaşı hazırlıkları öyle algılandığı gibi 1941 yıllarından ibaret değildir.Hemen 17 Ekim devriminin ardından dışa karşı korunma ve içeride muhalafetin yıkıcı girişimlerine karşı tutum alma karşısında zor durumda kalmanın verdiği rahatsızlığa karşı eldeki devlet gücü muhalif güçlere karşı kullanılmıştır.

Demokrasinin yer edinemediği,muhalafetin demokratik olmadığı bir ortamda olup bitenler karşısında ahkâm kesmek anlamsızdır.Evrensel sorunlara yaklaşım adına yenilenme fikirleri sulandırılıp lekelenilemez,ulusal ve evrensel hatalarımızın tespit edilmesi ayrı bir olay,hatalı geçmişimiz ile pratik geçmiş tarihin inkarı ayrı şeylerdir. Bu gün stalin olmasaydı daha iyi bir SSCB,daha iyi bir dünya olurdu denilemez,ama yini bazı yazarlarımız işi dahada ileri götürerek şu 17 Ekim devrimi olmasaydı daha iyi olurdu diyebilmektedirler,çünkü onlara göre 17 Ekim devriminde kanlı bir devrimdir.

Kızıl ordu da subayların kıyıma uğradığından cesaret alan hitler sovyetler birliğine saldırma fırsatı buldu deniliyor. İç muhalefetle uzlaşmadı deniliyor."1933 yılında iç düşmanı, ardından dış düşmanı yeneceğiz, herşey büyük Almanya için" diyen hitlerin (iç düşman denilen komünistlerdir) tüm dünya'ya meydan okuması karşısında, Stalin'in öncülüğünde kızıl ordu savaşı kazandıysa, savaş öncesi hitlerinsavaşı komandolarına direnmeden teslim olacaklarını taahhüt eden unsurların kızıl ordudan temizlenmesinin bir eseridir.

Hitlerin, Sovyetlere saldıran birliklerinin komutanı, Von Bomelbürg kendi komutasındaki on yedi bin askere şu talimatı veriyordu, "Sovyet birliklerindeki komiserlerin, savaşa katılmayan kişiler olarak sayılmalarına karar verilmiştir. Yani savaşı asker değil casus muamelesi göreceklardır". yani hitlerin güvndiği olgunun birisi de kızıl ordu içindeki casusları idi, ne yazık ki, Von Bomelbürg'ün kararnamesinde teslim olan kızıl ordu mensuplarını imha edip, işgal edilen bölgele rin yönetimlerinin planları da hazırlanmıştı. Buyüzdennasıl olsa zaten ölüme mahkum olmuş sovyet askerleri canlarını dişlerine takıp savaşımadan başka bir seçenekleri kalmamıştı. Bu zorlu ve oldukça da çok çelişkili tarih hakkında, bugün çok parlak laflarla stalin'i suçlama kampanyasında tellalcılık yarışında komünistlerin hiç bir çıkarları olamaz.

TBKP ve Anti_Stalin'cilik,

Sovyetler Birliğindeki stalin dönemine eleştirel yaklaşımla, bugün sovyetlerin uluslararasıda kazandığı saygınlıktan esinlenenler, TBKP yandaşları olarak bu döneme eleştirel yaklaşımlarla kazançlı çıkabileceklerini anımsatıyorlar, yani eskiden bir miras olarak SSCB' de ne oluyorsa bizde de o olsun da ne olursa olsun, moskovada yağmur yağıyorsa, Türkiye'de şemsiyemizi açalım anlayışına tam da denk düşen bir anlayıştır bu. Komünist partisi olarak anti_Sovyetik elbette olunamaz, Sosyalist ülkelerde herşey bizim için iyidir diyemeyiz, örneğin kendi ülkesinde komünist güçlerin bölünük olduğu tespiti yapmış, bu nedenle "Marksist solun birliği"ni sağlama yolunda kararlı olan bir komünist partisi, kendi dışındaki marksist solun politik anlayışlarını görmemezlikten gelemeyiz, anti_Stalinci, hitlerle Stalini aynı gören bir anlayış komünis kişiliğe ve komünist partisine yaraşır bir anlayış değildir, stalin düşmanlığı ile kendi dışımızdaki salla düşmanca politik konumlara düşemeyiz, marksist salla amaçladığımız birliğe gölge düşüren, hitler eşittir stalin diyen bu görüşü, çağdaş düşünce özgürlüğü açısından kınamıyorum, ama asla tasvip etmiyorum.

Geçmiş tarih ortaya konulacaksa, bu tartışma marksist sol ile birlikte tartışılmalı, ülkemiz komünist hareketine ortak bir miras yaratılmalıdır, tek yanlı TBKP olarak geçmiş tarihin ortaya konulması sadece TBKP mirası olabilir ama marksist sol ile tedavisi zor olabilecek hastalıklar yaratabileceğini düşünüyorum, yeni adına yola çıkıp, eski yaklaşımla biz nasıl düşünüyorisek o doğrudur anlayışı terk edilmelidir. Yani marksist sol ile birlik teorimize denk düşen davranışlarımız, pratiğe yansımaları arasında bir paralellik olmalıdır.

DÜNYA KOMÜNİST HAREKETİNİN BÖLÜNMESİ,

Ülkemiz Türkiye'de ve diğer ülkeler komünist hareketinin bölünmüş olmasının ana nedenlerinden birisi de, dünya komünist hareketindeki bölünmüşlüktür. Ne yazık ki, bu konuda da stalin sorumlu tutuluyor. Bu konuda da görüşlerimi kısaca sıralamak istiyorum. Ekim Devriminin ardından, komünist ve işçi partileri 11. Enternasyonalin yanlışlıklarından arınma ve yeniden yapılanmaya yönelmişlerdir, bu partilerin tarihlerine bir bakılırsa, burjuvazinin saldırısına, yasalarla yasaklanmada nasibini almayan hiç bir komünist partisi görülemez, yani en demokratik olan burjuva yönetimleri dahi komünist partisine karşı düşmanca politikalar yürütmüş, bazıları farklı tarihlerde sınırlı çalışma olanakları tanımışsa da birçok kapitalist ülkelerde komünist partilerinin üzerinde ki yasak hala devam etmektedir. Yasaklı olan yasa dışı koşullarda çalışma yapan komünist partileri, her fırsatta burjuvaziden ağır darbeler almış, bu darbelerde iç suçlamalar sonucu bölünmeler olmuştur. Diğer yandan yasa dışı koşullarda marksist politikanın uygulanmasında karşılaşılan zorluklara tahammül edemeyen kesimler, marksizmin, burjuvazi tarafından zararlı görmeyeceği, marksist ilkelerin bazıları nı hayata geçirmeye çalışmış, burjuvazinin izin vermediği marksist ilkelerden ayrılmışlardır, marksizmin Humanist ve Feminist ilkelerini savunan örgütler ve derdekler uluslararası planda yaygınlaşmış, bu durum karşısında komünist partileri somut güç kaybetmeye ve derin bunalımlara düşmüştür, zayıflayan komünist hareketi güçlendirme ve işi kotarma öncülük etme çabası başta SBKP ve onun ozamanki lideri stalin'in teorik tespitleri yanlış sonuçlar yaratmıştır, ama dünya komünist hareketinin bölünmesine neden olan stalin değildir, somut duruma oğünün koşullarında müdahale eden stalin, komünist hareketin bölünmesinin hızlanmasına neden olmuştur, esas bölünmenin ana nedeni oğünkü verili özgül koşulların yarattığı ortamdır.

Marksist hareket bunalım içindedir ifadesinin yerine, marksist hareket bunalıma düşürüldü denilirse daha doğru olacağı kanaatindeyim. Teorik tespitler değişmeyen ilkeler olarak algılandı, her yenilenme fikirlerine revizyonist, oportunist sıfatlar yakıştırıldı, bu nedenlerden ötü

rü komünist partilerinde sağ ve sol ayrışması da eklenirse ayrılık lar için çok elverişli koşullar hazır duruma gelmiş oldu.Yapıcı ol_ mayan eleştirel yaklaşımlar sağı daha aşırı sağa,solu daha aşırı sola itekledi,bölünmelere eklektik doğma teoriler üretilerek en uç noktalara gelinildi,burada komünist hareketin birliği konusundaki görüşlerimi başka bir yazıda ele alacağım,tekrar yazının başlığına dönerek,nasıl yenilenmeli sorusuna gelince,A.Akarsu ve Y.Yakın'ın yazılarında dile getirildiği gibi,"anti_stalinci olarak"değil,çağın yeni olguları ve teknolojik devrimin değişimlerine marksizmin u_ yarlanmasının mücadelesi ile yenilenebilir,eskinin tüm olumsuz olanlarını terk ederek,olumlu olanlar ile yeni olguları yücelterek yenilenme konusunda ilerleme sağlanabilir düşüncesindeyim.

Not_Kaynaklar;

Hitlerin Moskova seferi,yazan,T.PLİEVİR,Çeviri,Samih Tiryakioğlu 1985 İstanbul,ikinci dünya savaşı belgeseli.Baskan yayınları.
STALIN,yazan J.T.Murphy,çeviren,Celâl Üster, Bilim ve sosyalizm yayınları,1976 Ankara.

Naci AKIN,İsviçre.

Sayın Yazı Kurulu,
Bazı daktilo hatası olmuştur
Gerekli düzeltmeyi
Yapacağınız a emnimle selam ve saygılar.

-1-

B. Avrupa'da parti basını

iletili Amaç

-I-

Yurtdışındaki politik faaliyetlerimizin amaç ve perspektiflerini somutlamak amacıyla partimizin Batı Avrupa düzeyinde gerçekleştireceği konferansı, yurtdışında çıkarılan parti yayınlarıyla ilgili olarak açılımcı yaklaşımlar getirebilmelidir.

Yurtdışındaki politik faaliyetlerimizle ilgili olarak F. Almanya BK Tez Komisyonunun hazırladığı metinde yayın konusuna hiç yer verilmemesi, Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin tezinde ise konuya, Türkiye'deki yayınları ağırlıklı olarak işleyen çok genel bir yaklaşımın egemen olması, bu konunun ivedilikle ele alınmasını zorunlu kılıyor.

Yukarıdaki nedenlerin de bir sonucu olarak partinin yurtdışındaki yayın faaliyeti üzerine F. Almanya Bölge konferansında somut birşey belirlenememiş, tartışma dahi yürütülememiştir. Oysa bu konu bir an önce açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu anlamda B. Avrupa konferansı parti yayınları konusunda, parti iradesini yansıtabilen kararlar alabilmelidir. Bu ise ancak bugüne kadar parti tartışma platformlarında yürütülemeyen sağlıklı bir tartışma ile mümkündür. Böylesi bir tartışmaya katkı olması amacıyla aşağıda kimi düşüncelerimi formüle etmeye çalıştım.

-II-

Batı Avrupa'daki yayın politikamız nasıl olmalıdır sorusunu ele alırken, bunu komünist partilerin genel olarak sahip olmaları gereken yayın politikalarından koparmamak gerek. Ancak nasıl B. Avrupa'ya özgü toplumsal koşullar parti faaliyetimize ve yapımıza yansıyor, bu aynı şekilde kendini parti basınında da bulabilmelidir. Tüm olumlu ve olumsuz yönleriyle B. Avrupa'daki yayın faaliyetimiz, bulunduğumuz ülkelerin özgün koşullarını dikkate alan bir temele oturmuştur. Asıl sorun embriyon halinde olan bu durumu daha da geliştirmektir. Bu hedef kesinlikle Türkiye'deki parti yayınlarımızın B. Avrupa'da da güçlendirilmesiyle çelişmemektedir.

-III-

Batı Avrupa'daki yayın faaliyetimizin birinci ayağını -önem sırasına göre ele alınmamıştır- yaşadığımız ülkelerin dilinde çıkan ve bu ülkelerin demokratik kamuoyunu kendisine hedef seçen yayınlar oluşturmalıdır. İki yıla yakın bir süredir böylesi bir "bülten" düzensiz olarak almanca çıkmaktadır.

Herşeyden önce dayanışma çalışmalarında yaşamsal öneme sahip böylesi bilgilendirme bültenleri ülkemizdeki gelişmeleri B. Avrupa demokratik kamuoyuna sığağı sığağına iletebilmeli, dayanışmanın örgütlenmesinde bir araç olabilmelidir. Aynı zamanda partimizin görüşlerini de böylesi bir yayınla dayanışma aldığımız kişi ve kuruluşlara ve daha geniş kesimlere iletebiliriz. Bunun daha da etkin ve verimli olabilmesi için B. Avrupa parti örgütlerinin böylesi bir derginin içeriğine somut katkılarını yapmaları gerekmektedir. Uzun erimde B. Avrupa düzeyinde koordineli çalışma yürütebilecek bir "dayanışma bürosu"nun organı olarak ta düşünebiliriz. İlk erimde atılması gereken adımlar, sadece almanca ve düzensiz çıkan bültenin içeriğinin daha da zenginleştirilmesi için Parti Örgütleri tarafından bes-

lenmesi, bunun için gerekli kanalların harekete geçirilmesi ya da yeniden kurulması ve bu yayının periyodik bir hale getirilmesidir. Yabancı dil bilen yoldaşlara burada özellikle büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu yayını sadece bir "çeviri dergisi" olarak ta algılamamak gerekiyor. Partimizin görüşlerini, alternatiflerini sunabilmeliyiz.

-IV-

Batı Avrupa'da kendisine ana hedef olarak parti üyelerini ve örgütlerini seçen bir yayın, herşeyden önce bu ülkelerdeki örgütsel varlığımızın bir zorunluluğudur. Tartışılması gereken olgu buna nasıl bir içerik vereceğimizeyiz.

TİP-TKP Birlik Kongresi öncesi yayınlanmaya başlayan "Yeni Yol" işlevini görmüştür. Bugün sahip olduğu içerikle böylesi bir yayına artık gereksinim olmamalıdır. Bu alanda bir adım daha ileriye gitmeliyiz. Sadece farklı görüşlere yer veren bir "fikir yayını"ndan öte, B. Avrupa'daki bütünsel politik faaliyetimizin yansıyabileceği bir yayın organı gereklidir. Böylesi bir yayın organından beklentilerimiz ne olmalıdır, böylesi bir yayın organı neye hizmet etmelidir ? Başlıklarla sıralanacak olursa;

* tek tek partililerin ve parti örgütlerinin çalışmalarını, bu çalışmalardan çıkardıkları sonuçları tüm partinin bilgisine sunabildikleri,

* değişik çalışma alanlarında yürütülen parti faaliyetlerinin (sendika, girişim, vb.) ele alındığı, deneyim ve görüş alışverişinin sağlandığı, tüm parti için geçerli olabilecek sonuçların çıkarılmasına yardım eden,

* asıl parti yönetimince yaşama geçirilmesi zorunlu olan bütünsel parti faaliyetinin sonuçlarının genelleştirilmesi ve yeni açılımların getirilmesini saydamlastıran, bunu tüm parti kamuoyunun bilgisine ve dolayısıyla tartışmasına sunan,

* yurtdışındaki parti faaliyetlerimizin amaç ve perspektifleri üzerine yürütülen tartışmanın sürdürülebileceği ve yeni politikafrın ilk nüvelerinin tartışılabilceği

bir yayın organı düşünölmelidir.

-V-

Yayın faaliyetimizin üçüncü ayağı ise tek bir tümceyle basitleştirerek söyleyecek olursak, yığınların da okuyabileceği bir gazetedir. Bundan ne anlaşılmalıdır ? En genel anlamıyla partimizin B. Avrupa'daki faaliyeti, bu ülkelerde hedeflediğimiz güçlü bir göçmen hareketini desteklemek olarak tanımlanabilir. Buna paralel olarak yayın konusunu da aynı mantıkla ele alabiliriz. Yedi yılı aşkın bir süredir yayınlanan onbeş günlük parti gazetemizin çıkmaya başladığı koşullarla günümüz koşulları ve hedeflerimiz değişmiştir. Herşeyden önce bu gerçeği saptamak gerekiyor. Bundan nasıl bir sonuç çıkarmalıyız ?

Parti üye ve örgütlerinin ve göçmen hareketinin bileşenlerinin gereksinimlerine aynı ölçülerle yanıt vermeye çalışan bir yayın uzun erimde çekiciliğini yitirecektir ve nitekim öyle de olmuştur. Birinci derecede göçmen hareketini hedef alan bir yayın düşünülmelidir. Yığınlara seslenebilmeliyiz. Bu ise parti üye ve örgütlerine seslendiğimiz frekanstan ayrı bir frekansı gerekli kılmaktadır.

Komünist Partisi göçmen hareketinin bir kürsüsü (tek kürsüsü değil) durumuna gelmek isteyen bir yayın hedefiyle, bu hareket içindeki rolünü abartmıyor mu, bu uzun yıllar uyguladığımız ve sonra yanlış olduğunu gördüğümüz faydacı bir anlayışın ürünü değil mi diye sorulabilir. Yanıtım hayır olacak. Asıl sorun bizim parti olarak böylesi bir yayına nasıl yaklaşacağımızdır. Herşeyden önce kesinlikle göçmen hareketinin "merkezi yayın organı" olarak bakmamak gerekiyor olaya. Hedeflenen bu hareket içinde yer alan değişik organlardan birisi olmak olmalıdır. Yaşam bize tek tip merkezi örgütlenmenin göçmenlik gerçeğiyle nasıl bağdaşmadığını gösterdiyse, "tüm göçmenlerin sesi" bir yayın hedefi de gerçeği yansıtmayan, ayakları havada kalan bir girişim olur. Bugün onbeş günlük gazeteyi partililerin dışında okuyan ve sayıca azımsanmayacak bir potansiyel vardır. Tutulması gereken ana halka bu potansiyeli düşünsel ve pratik anlamda böylesi bir yayına kazanabilmektir. Bu da ancak atacağımız somut adımlarla belli olur.

Somut şu önerileri getirmek istiyorum:

- * Yeni bir isimle onbeş günlük bir gazete/dergi yayınlanmaya başlamalıdır
- * Bu yayın partinin mülkiyetinde olmalıdır (buradan kesinlikle "parti malı" anlamını çıkarmamak gerekiyor. Teknik altyapının partiye ait olması başka bir seçeneği -şimdilik- olanaklı kılmamaktadır)
- * Yayının hukuksal anlamda taşıyıcısı bir yayınevi (şirket) olmalıdır
- * Yayın politikasını belirleyen yazı kurulu ve yayınevi arasında gerçekleştirilecek ortak bir çalışma anlayışı olmalıdır
- * Yayın politikasını belirleyen bu yapılar, göçmen hareketinin şu an olanaklı en geniş ve renkli katılımının (ya da okuyucu kitlesinin) sağlanması için somut girişimlerde bulunulmalıdır
- * Yayın politikasının özerk bir biçimde gerçekleştirilebilmesinin her türlü güvencesi sağlanabilmelidir. Bunun için şu anlayışı aşabilmeniz gerekiyor: Parti mülkiyetinde olan bir yayında partinin her kararı bir "ayet" olarak ele alınmamalıdır. Bu böylesi bir yayının parti düşmanı bir yayın politikası izleyebileceği anlamına gelmez. Kaldı ki seslenmek istediğimiz kesim ilerici, demokrat, hümanist değerlere sahip çıkan bir kesim olduğundan (olacağından) parti politikasıyla da bir çakışma söz konusu olacaktır.
- * Parti örgütleri günlük çalışma alanlarında böylesi bir yayını örgütleme aracı olarak kullanabilmelidir. İstediğimiz düzeye ulaşabilmek ise en başta parti örgütlerinin ve üyelerinin bu yönde verecekleri özverili mücadeleye bağlıdır.

Melih Amaç

TeoriDİZİLDİYeni Yol'a
Tahsin'e Retilmesi

DDR 'DE YENİ TÜRDEN DEVRİM

Kemal Kervan

Korkulu günler yaşadım, uykusuz geceler geçirdim ben de tüm komünistler gibi!.. "Sosyalizmin iflasını" ilan ediyordu tutucu politikacılar televizyon ekranlarından - kentin iki yakasından insanlar büyük alanlarda kucaklaşıırken. "Demokratik olmayan bir sosyalizm, sosyalizm değildir" diyenlerdenim. "Sosyalist ülkelerin halklarının özgürlüğüne konan her sınırlandırma, sosyalizmin bağrında açılmış bir yaradır; kendi ellerimizle kendi etimizi kesmemizdir" diyenlerdenim. Bir komünistin amasız - fakatsız bu sınırlandırmalara karşı olması gerektiğini savunuyorum... Ama itiraf edeyim ki, "o an" gelip çattığında, yani komünistlerin bir türlü atamadığı adımı Demokratik Almanya'nın halk yığınları atıp da kendi özgürlüğünü kendi eline alınca, benim yüreğimi (ve sanırım benim gibi düşünenlerin de yüreklerini) titreten korku, düştü, ama eskiyi henüz aşamamış türden yoldaşların duyduğu korkudan hiç de daha az olmadı.

İspanyol boğa güreşlerinde kullanılan bir terim var: Boğa güreşçiliğinin çiraklığını bitirmiş, boğayla baş başa kalmadan antremanlarını yapmış genç bir toreronun ilk kez arenada boğayla baş başa, göz göze kaldığı ana, "gerçeklik saati" diyorlar. Böylesi bir gerçeklik saatiydi yaşanan - Sermayenin egemenliğini 40 yıldan beri kaldırmış olması gereken bir ülkede bu sınav verilebilecek miydi?

Bugün "kapıların açılmasının" üçüncü günü. Henüz sonuçlara varmak için erken elbette. Ama ana hatlarıyla beliren birşeyler var şimdiden: Yığınların baskısını kendi başkaldırısıyla parçalayan halk, kendi özgürlüğünü tadıyor; ama televizyon muhabirlerine "ertesi gün işlerinin başında olacaklarını" söylüyor gelenler. Ve sınırı iki yönde geçener, eşit uzunlukta kuyruklar oluşturuyorlar sınır girişlerinin iki yanında... Tutucu Kohl'un "Birleşik Almanya" demagojisi, kentin

iki yakasından onbinlerin ıslıkları altında boğuluyor... Miting alanında Demokratik Almanyanın yurttaşlarına Batı Alman milli marşını dayatma oyunu büyük bir fiyaskoyla sonuçlanıyor... Halk yığınlarının kabarışının öncülüğünü yapan hareketlerin temsilcileri - aydınlar, sanatçılar, papazlar her iki Almanyanın televizyonları önünde, birbirlerinden farklı konumlar savunuyor, ama hepsi de kapitalizme dönmeyi reddediyor, yeni, çoksesli bir eşitlik toplumu kurmak istediklerini açıklıyorlar...

Ve nihayet kapitalist bir kamuoyu araştırma enstitüsünün gelen Doğulular arasında yaptığı ilk anketin sonuçları açıklanıyor Batı televizyonunda: anketi yanıtlayan Demokratik Almanya yurttaşlarından dörtte biri Batı ile birleşme yanlısı, üçte biri kapitalizmi istiyor, üçte ikisi ise kapitalizmi istemiyor - ve bugüne kadarkinden farklı, özgürlükçü bir düzen istiyor!.. "Yüzde doksandokuz virgöl dokuz"lu seçim sonuçlarından çok daha yürek ısıtıcı bir sonuç, değil mi?..

Kimi toplantılarda, konferanslarda dile getirdiğim şöyle bir görüşüm vardı:

" Kapitalizm önceden yapılmış teorilere göre doğup büyümedi. Toplumun dinamiği içinde her hangi bir canlı gibi, bir köpek, bir at gibi kendi varlığının farkında olmadan doğdu ve gelişti. Bu yüzden de o, her canlı organizma gibi, her bir hücresiyle yaşıyor...

Karl Marks'ın hedeflediği özgürlük ve dayanışma toplumu, en az kapitalizm kadar canlı, ama köpek ve at gibi değil, insan gibi, varlığının birincinde olan bir canlı organizma olmalıydı.

Ama teknik henüz canlı organizmalar yapamıyor. "Üç gram karbon, iki gram su, bir gram azot" diye bir araya getirip de yaşayan hücreler

üretilemiyor. Bu yüzden de önceden teorisi kurulup, sonra bu reçeteye göre hayata geçirilmek istenen sosyalizm, tüm hücreleriyle yaşayan bir ORGANİZMA olamadı; ancak bir MEKANİZMA olabildi. Dindarların dili ile söylersek, kapitalizm 'Allah yapısı' idi, sosyalizm ise 'kul yapısı' oldu. 'Kollektif hayvan'ın yerine 'kollektif insan'ı yaratmak istedik, ama ortaya (en iyi durumda bilgisayar-beyinli) bir robot çıkabildi ancak...

Peki ama, 'bu işin bir mümkünü yok mu?' Galiba Lenin, sorunun çözümüne açılabilcek bir kapı bulmuştu - zorunlulukların dayatmasıyla da olsa, teorik fikir yürütmelerle değil politik bir içgüdü ile de olsa: 'NEP', 'Yeni Ekonomi Politikası'... İnsanlar karbon, su ve azottan canlı hücre yaratamıyorlar ama, varolan canlıları geliştirip daha güçlü, daha hayat dolu ve daha yararlı yeni türler türetebiliyorlar! 'NEP', ilk insan toplumundan kapitalist topluma miras kalmış olan, toplumun hücrelerine sinmiş olan hayatlıyeti yaşatıp, sosyalizme devralabilirdi belki; bu hayatlıyetin tohumlarıyla yeni türden bir toplumu, bir tür 'sosyalist sivil toplumu' yeşertebilirdi belki. Ne yazık ki çok erken son verildi NEP'e; kapitalizmin organizmasında yaşayan ne varsa öldürüldü. Biz, sosyalizmini gelecekte kuracak olanlar ders çıkaralım bundan... " Böyle söylüyordum tartışmalarda.

* * *

Bugün, Demokratik Almanya Devrimi'nin deneyimine bakarak, şunu eklemek istiyorum bu görüşüme: Kapitalizmin aşılmasının tek ürününün yalnızca şu "mekanizma" olmadığını kanıtlıyor tarih şimdi: Komintern türü, geleceksel devrimci parti, aygıt egemenliği altında boşulmuş, hayata arkadan yetişmeye çalışıyor topallayarak... Yeninin taşıyıcıları "sosyalizm" sözcüğünü kullanmak istemiyorlar artık çoğunlukla... Yeni bir olgu ile karşı karşıyayız çünkü: Kapitalist sömürünün olmadığı ülkelerden ekonomik temeli en gelişkin olanında, şimdi,

geçmişin son derece elverişsiz politik koşullarına rağmen, yeni bir kültür, yeni türden bir "sivil toplum" filizleniyor insanlar arasında.

Toplumsal hegemonyayı hiçe sayan o çetin baskı rejimlerinin kahredici "mekanizma"larının bile, bu yeni "organizma"nın tohumlarını (kimbilir, şimdilik belki bir tek ülkede bile olsa) öldürememiş olması, onun içinde taşıdığı hayat gücünün ne kadar yüksek olduğunun göstergesi değil mi?..

Belki de bu sonuca varmak için henüz çok erken! Yine de geleceğe artık dün olduğundan daha büyük bir iyimserlikle bakabiliriz, "ayağımız yerden kesilmeden hayal kurabiliriz" biz devrimciler - dünyayı değiştirmenin gerekliliğine ve olanaklılığına inananlar...

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARASTIRMA VAKFI

BERLİN DUVARININ SONU, SOLUN BİRLİĞİNİN BAŞLANGICI OLSUN.

Berlin'deki gelişmelere devrim diyebiliriz. Sosyalist ülkelerde Gorbaçov'la birlikte esmeye başlayan Prestoroyka ve Glasnost rüzgarlarına Berlin duvarı da dayanamadı. Artık duvar yok. Soğuk savaş yıllarının ürünü olan, yapımına Ağustos 1961 de başlanan duvar 28 yıl sonra tarihe karıştı. İnsanlık tarihinin o kendine özgü dönemlerinde görülen toplu heyecanı, yüzbinlerin mutluluk sarhoşluğunu; kimimiz rengarenk duvarın dibinde, kimimiz kilometrelerce uzaktan televizyon ekranlarının başında izledik, hissettik, paylaştık. Duvar içimizdeki geçmişin en olumsuz izlerini söküp atmali diye düşünüyorum. Bir nevi "Devrim içinde devrim" yaşamalıyız. Önümüzde yeni bir dönem açılıyor. Türkiye marksistleri, devrimcileri bu yeni döneme kendi renklerini de vurmali-dir.

İnsanların dolaşım özgürlüğü, fikirlerin, düşüncelerin, enformasyon ve bilginin dolaşım özgürlüğünü de getiriyor. Toplum "kurtarıcılık" hakkı; anayasalara yazılı "yöneticilik", "öncülük" hakkı, tekçi (monolotik) parti ve sendika anlayışı yasadığımız çağın gerçeklerine sığmıyor, dolayısıyla kadükleşiyor. Sovyetler Birliği, Polonya, Macaristan, Çin, Alman Demokratik Cumhuriyeti'ndeki gelişmeler sadece bu ülkelerle sınırlı kalacak gibi gözüküyor. Tam da bu noktada hastalığın bulaşıcı olması bizi sevindirmelidir. Bu "iyi" bulaşıcı hastalık sadece sosyalist ülkelerle sınırlı kalmayacak, giderek sanayileşmiş ve gelişmiş batılı ülkelere de orta, az gelişmiş diğer kapitalist ülkelere de bulaşacaktır. Daha şimdiden Batı Avrupa'da bazı etkili çevreler "Bizimde prestoroykaya ihtiyacımız var" demeye başladılar bile. Bu da işin diğer bir yönü.

Bugün sosyalist ülkelerin, ama onlarla birlikte tüm dünyanın daha fazla özgürlüğe ve gerçek bir çoğulculuğa ihtiyacı var. Sansürün yok olduğu, enformasyon, eğitim ve kültürün kısıtlanmadığı, insanların özlemleri ve çağın gerçeklerinin, "resmi" görüş ve doktrinlerin "resmi filozofilerin" yerini aldığı bir gelecek görülüyor. Politik partilerin, sendikaların, demokratik kuruluşların hiçbir baskı ve zorlamayla karşı karşıya olmadığı bir toplum; düşünce ve inanç özgürlüğünün yasaklanmadığı bir dünya doğuda ve batıda ezici bir kesimce destekleniyor.

Biz Türkiyeli marksistler, insanlığın evrensel değerlerini sıralarken bunları dünyanın heryeri için savunur ve talep ederken, açıktır ki en önce kendi ülkemizi düşünüyoruz. Bizde gerçekleştirmeyi istiyoruz. O zaman hemen eklemeliyiz tekçi bir parti anlayışını redediyoruz. Totaliter yönetimlerin monolotik kafası bizden uzaktır. Özgür, eşit katılımlı seçimler, gerçek politik çoğulculuk, alternatif politika üretme hakkı ve ona saygı; bunlar bizimde ortak özelliklerimiz olmalıdır. Biliyoruz ülkemiz komünistleri, devrimcileri, göreceli bir çoğunlukla geçmişte bu değerleri kabul etmemiştir, onları hor gördü ve küçümsedi. Çok daha az bir kesimi ise cılızda olsa bu değerleri savundu. Kendi payına bu değerleri küçümseyen bir kesimden geliyorum. Bugün bunu büyük bir eksiklik olarak değerlendiriyorum. Şimdi bize düşen, sosyalizmin tarihinin olumlu yanlarını ve onun özgürlük, eşitlik, adalet vb. gibi tüm insanlığa mal olmuş evrensel değerlerini ve deneylerini redetmeden, daha özgürlükçü, çağdaş, demokratik, hümanist ve modern bir sosyalizmi savunmaktır. Çoğulcu bir dünyada yer almaktır.

Türkiye'nin ve Dünya'nın daha fazla demokrasiye ihtiyacı var. Artık insanlar sadece "iyi" yönetilmek değil, kararların alimına da katılmak istiyor. Farklı görüşlerin de dile getirilmesini istiyor. Marksistler bugünkü durumu incelerken onu sosyalist düşüncenin başlangıç dönemi ile tarih boyunca geçirdiği gelişimi ve kazanımlarıyla birlikte incelemelidirler. Karşılaştırmalıdır. Zayıflığımız geçmişte demokrasi nosyonuna ve özgürlükler sorununa kendi amaçlarımızı gerçekleştirecek bir araç gibi bakmamızdır. Onun kalıcı bir yaşam biçimi ve formu olacağını çok geç farkettik. Türk ve Kürt sol güçleri, en çok baskı ve terörle karşı karşıya kalmış ülkemiz devrimcilerinin demokrasi konusundaki eksikliklerinin başlangıç noktası geçmişte bol bol dile getirilen "burjuva demokrasisi"

"devrimci demokrasi" ikilemine takılı kalmalarıydı. Böylelikle tüm kötü yönlerinin yani sıra olumlu yönleriyle insanlığın ~~attığı~~ demokrasi uygulamaları "devrimci Demokrasi" adına redediliyor "idealist" bir yaklaşımla demokrasi küçümsenerek yaşamdan uzaklasılıyordu. Komüntern'in doğrularının yani sıra yaptığı affedilmez yanlışlarda ülke KP'lerinde devam ettirilerek "tek ülke+ tek parti= tek doğru" yanlış denklemi ezberleniyordu. Resmi görüş ve Resmi KP'ler dışında her akim ve görüş "anti-komünistlik", "sınıf düşmanlığı", "emperyalizmin ajanı olmakla" nitelendi, suçlandı. Gerçekten bu deyimleri hakedanların olabileceğini yadsımiyorum. Ne varki bu anlayışla her eleştiri kulakardı edilebildi ve birçok iyiniyetli insan ve görüş imhâ edildi, adete rejim muhalifleri zorla yaratıldı. İnaniyorum ki birçok türkiyeli marksist o dönemlerde rahatlıkla rejim muhalifi diye suçlanıp, baskı görebilirdi. Komüntern ve sosyalist ülkelerdeki bu yanlışlar dünya daki KP'lerce aynen izlendi. Çok az istisnalar vardı tabi. Şimdi bu eleştirileri yapmanın bir ölçüde kolay olduğunu eklemeliyiz. Cünlü mizrak çuvala sığmaz oldu, büyük ağabey'de Andropovla başlayan dönem Gorbaçov'la doruğuna ulaştı. Elbette birçok KP bu arada kendi deneylerinden aynı yer yakınlarına varmıştı. Ne varki belirleyici olan konumu itibarıyla SBKP'deki gelişmeler oldu. Geçmişin hatalarının önemli bir bölümünü taşıyan ülkemiz komünistleri ısrarla, daha uzun müddet "ilk günahların" izlerini silmeye çalışmaktadırlar. Bunun sorumluluğunu taşımaktan korkmamalıyız.

Öte yandan Türkiye ve dünya'nın etkili iletişim araçlarında sık sık "komünizmin öldüğü", "marksisimin iflas ettiği" vb. gibi erken zafer çığlıklarını görüyoruz. Bunların bir kesim sağduyulu insani etkileyebileceğini tahmin edebiliriz. Bunlara karşı cevabımız açık ve serinkanlı olmalıdır. Kendini yenileyen hangisi dir? Meydanlarda yöneticilerin sorgulandığı, halkın istemlerine cevap veremeyenlerin değiştiği, duvarların aşıldığı, özgürlüğe, çoğulculuğa, daha çok demokrasiye giden bir sosyalizm mi? Yoksa insanların sömürsünden vazgeçmeyen, zengin ve yoksulların arasındaki uçurumu arttıran bir kapitalizimmi? Doğu Berlin'de beşyüzbinlik açık toplantılarda 18 yaşındaki liseli genci Parti genel sekreteri E. Krenz'i eleştirirken görmek bizleri niye yaralasin? Aksine demokrasinin temeli olan bu sahneyi Kapitalist ülkelerde ve Türkiye'de görmek için bir ömrü feda etmeye değer diye düşünüyorum. Açıktır ki sosyalist ülkelerdeki bu yeni durum her yerde komünist partilerin insiyatifi altında başlamadı. Yani tartışmaları "Parti başlatır, parti bitirir" anlayışının doğru olmadığı da görüldü. Çoğu zaman parti dışındaki kesimler ve çevrelerin istem ve dayatmalarının önemi gözden kaçırılmamalı. Bu bize geçmişte veya halen "tek doğru" olarak kabullendiğimiz anlayışın yanlışlığını da gösteriyor. Toplumun gelişiminin belli bir aşamasında tekçi anlayıştaki KP'ler istemlere cevap veremez hale geliyor, o zaman tarihi yapan yığınlar sahneye çıkarak kendilerine inanan, güvenmeyen ve kendileri adına öncü, geçinenlere güzel bir ders veriyorlar.

Dünya ve toplumlar değişirken Komünistler ve partileride değişmek ve kendilerini yenilemek zorundadırlar. Bu değişim söz ve biçimde değil, özde, içerikte, düşünce anlayışında ve yöntem de olmalıdır, metotda olmalıdır. Tam da bu gelişmeler esnasında tarih biz Türkiyeli, Türk ve kürd marksistlerinin önüne iyi bir fırsat çıkarıyor. Şimdi bizler yerimizi ve geleceğimizi ortak bir biçimde birlikte saptayabilmeliyiz. Tarihe daha fazla seyirci kalmadan ülkemiz bazında onu yapanlar arasına katılmanın zamanı gelmiştir. Tam da bu dönemde ülkemiz marksistleri yenilenme, birlik ve yasallık istemlerini gerçek içeriğiyle ele almak ve ortak partilerini oluşturmakla yükümlüdürler.

Türkiye marksistleri kısa bir süre sonra devrimci solun her kesiminin üst düzeyde katılacağı açık geniş bir toplantıyla yeni durumun saptamasını yapmalıdır. Daha önceleri birkaç kez yapılan toplantılar daha geniş ve temsil düzeyi yüksek bir hale getirilmelidir. Toplantı gündemine "Dünyada ve sosyalist ülkelerdeki gelişmeler ve budurumun Türkiye'ye etkisi" olmalıdır. ./.

Ülkemiz solunun önümüzdeki yıllar için saptayacağı alternatif, çıkış noktası, birlik, yasallık ve yenilenme sorunları titiz bir biçimde, toplantıların devamlılığı sağlanarak yapılmalıdır.

Sargin ve Kutlu yoldaşlarla birlikte diğer TBKP yöneticilerinin içeride olması elbette ayrı bir olumsuzluktur. Ne varki aynı durum marksist solun önemli bir bölümü için de geçerlidir. Bir çok isimde politik göçmen olarak yurtdışında bulunduğu ve kısa dönemde dönemeyeceklerinde sayısı düşünüldüğünde tablomuz tekrardan kararmaktadır. Ama bu durum için önünde engel olamaz ve onların görüşü, katılımı çeşitli biçimlerde sağlanabilir.

Sosyalist ülkeleri ve dünyayı saran yenilenme mikrobundan türk ve kürt marksist hareketlerin, partilerin yöneticilerinin kurtulmasına fırsat vermeyelim! Bu "olumlu bulaşıcı hastalığa" yakalanmaları için elimizden geleni yapalım. Türkiye Marksistleri sosyalizmin evrensel değerlerini, ülkemizin renkleriyle zenginleştirerek; solun birliğine ve kitlesel partisine giden yolu açmalı ve Türkiye'nin gündemine bir daha marjinal bırakılmayacak biçimde girmelidir. Bitmeden şunu da eklemeliyim. Eğer önümüzdeki aylarda böyle bir anlayış yöneticilerde görülmediği, birlik ve yenilenme fırsatlarının heba edildiği görülürse; marksist solun ülke içindeki ve dışındaki militan kadroları, parti üyeleri, birim yöneticileri, sempatizanları ve bağımsız marksist kişiler, kendi parti yöneticilerinin kararsızlığını veya atıllığını gidermek için, hiçbir yerden onay veya emir beklemeden yörelerindeki diğer sol güçlerle ortak irade birliği yaratma çabalarında kendilerini özgür hissedeceklerdir.

Marksist solun birliği daha fazla geciktirilemez. Demokrasi yarın değil, hemen şimdi! Birlik ve yasallık, hemen şimdi! Kitlesel, çağdaş bir Komünist Partisi, Hemen şimdi!...

Ünal DOĞAN

12.11.1989

KÜRT ULUSAL SORUNUNDA YENİLENME VE AÇIKLIK ZORUNLUDUR

Bugün Kürdistan ulusal sorunu tüm dünyanın dikkati çeken sorun merkezlerinden birisi konumundadır. Demokrati, Sosyalisti, ilericisi, gericisi hemen herkes bu gerçeği kabul ediyor. ABD bile konuyla yakından gelecekteki gelişmelere yatırım yapıyor. Yine tüm dünyada en geniş güçler tarafından şu düşünce paylaşılmaktadır; Orta doğuda Filistin sorunundan sonra ikinci en önemli sorun Kürt sorunudur ve Kürt sorunu çözüme kavuşturulmadan bölgedeki bir barış sağlanamaz.

Bölge Komünist Partileri açısından konunun önemi tartışma götürmez bir gerçektir. Kürdistan sorunun kendilerinin bir iç sorun olarakta ilgilendirdiği soruna doğrudan taraf Komünist Partileride biliyorlarki; Demokrasinin kendi ülkelerinde tam olarak gerçekleşmesi ancak ve ancak Kürt halkının "Kendi Kaderini Tayin Hakkı"da dahil köklü değişiklikler yapılmadan olanaklı değildir.

TBKP nin "Çağdaş, Demokratik, çok sesli ve yasal bir Komünist Parti" oluşturma çalışmasında Kürt sorununuda ciddiyetle eğilmesi ve bu sorunu Y. Yol'un tartışmaya açması (Geçte olsa) çok olumlu bir gelişmedir. Kürt ulusal sorununda, hiçte azımsanmayacak ideolojik, politik, Tarihi bir birikime sahip olan, Kürt ve Türk Komünistleri, aydınları da aktif olarak tartışmaya katılarak sorunun çözümü yönünde pratik adım atılmasına katkıda bulunmalıdır.

Bende bu yazıda tartışmaya katılarak görüş ve önerilerimi belirtirken bazı arkadaşların düşüncelerinde katılmadığım ve eksik bulduğum yönleri işaret etmeye çalışacağım.

Günümüzde Kürt ulusal sorunu üzerine programatik tartışmaların ötesinde bir yaklaşım gerekiyor. Bundan tartışmaların kesilmesini kastetmiyorum. Aksine tartışmalar dahada yoğunlaştırılmalıdır. Ama bununla beraber, sorunun çözümü yönünde pratik adımların atılması gerekir. Özellikle Komünistler sorunun sadece teorik yönüyle kendilerinin sınırlamamaları bugün dahada zorunluluk olmuştur. Kürt halkının ve onun ilerici yurtsever örgütlerinin, Komünistlerin; bu yönde atıl kalmalarına olan tepkilerini daha fazla yanıtsız bırakmamaları gerekir. TBKP yi oluşturan Partilerin Kürt ulusal sorunu karşısında bugün, dünden daha farklı bir politika içerisine görmesi sorunu tartışması Kürt halkına karşı işlenen suçlara karşı çıkması, Kürt Halkı ve onun yurtsever güçlerince büyük bir sempati ile karşılandığını belirtmeye bile gerek yoktur sanırım. Bu sempatiyi gerçek bir dostluk havasına dönüştürmek ve Komünist hareketle Kürt Halkı ve ulusal güçleri arasındaki tarihsel hatalardan kaynaklanan soğuk havayı olumlu bir havaya dönüştürmek bence Komünistlerin atacağı pratik adımlara bağlıdır. Bu gerçeğe 'Yeni Açılım' yazarlarından Ö. Ağın arkadaşda 'Kürt sorunu artık pratik çözüm noktasında kendisini dayatıyor' diyerek gerçekten sorunun can alıcı noktasına işaret ediyor. Ama Ö. Ağın arkadaşın kendisinde ne yazıkki 'pratik çözüm' noktasında yeni bir şey söyleyememektedir. İleri sürmüş olduğu düşünceler Türkiye Sol hareketinin on yıllardan beri şu veya bu oranda dile getirdiği ve birçok örgüt ve Partinin Programlarına bile yansıttığı düşüncelerin değişik tümcelerle tekrarından öteye geçememektedir. Bu düşüncelerin doğruluğu yada yanlışlığı üzerinde durmuyorum. Sorun budüşüncelerin pratikte nasıl vücut bulacağı ve Komünistlerin burada ne gibi bir işlev göreceği sorunudur. Ö. Ağın arkadaş söz konusu yazısında "Toplumsal ilerlemenin yolu ve dayanağı halkın ülke sorunlarına aktif katılmasıdır." derken bunun kendiliğinden gerçekleşeceğini hayal etmiyordur herhalde? Ve yine bunu sadece "değişik eğilimlerin yataklarında yeşermiş" olan Kürt "Aydınları"nın sırtında yükleyemeyiz. Kaldıki burada yanlış anlaşılmalara yol açmamak için bence "değişik eğilimlerin yataklarında yeşermiş" olan "Kürt aydınları" terimini kullanmamak gerekir. Bu terim bugün mevcut bulunan Kürt yurtsever örgütlerinin atlayarak "Bağımsız Kürt aydınlarını" tercih etmek ve onları örgütlü yurtsever güçlerin önüne koymak demektir. Elbette "Bağımsız Kürt aydınlarının" mücadeleye çok değerli katkıları olacaktır. Ama hiç bir zaman örgütlü güçlerin misyonu onlara yüklenmemelidir.

Bugün Kürt ulusal sorununda tutarlı bir politika yürütmek için Kürt Halkını ve onun siyasal örgütlenmelerinin içinde bulundukları psikolojik durumu iyi değerlendirmek, anlamak gerekir. Bence bu durum anlaşılmadan ne Kürt halkını nede onun siyasal örgütlenmelerini "Toplumsal ilerlemenin yolu"na çekebilir nede "Ülke sorunlarına aktif "olarak katabiliriz. Biz ne kadar değerli ve olumlu düşüncelerde ileri sürsek, kendimiz söyler kendimiz dinleriz. Belki bu güçlerden yanıt bile alamayız. Çünkü Kürt halkı yaklaşık yüzyıllık bir ulusal uyanış ve hak alma mücadelesinde o kadar çok şeylerle karşılaşmışki şüphecilik ve karamsarlık haklı olarak yerleşmiş durumda. Söylenen tüm sözleri 'ji bo çi'(acaba neden) diye kuşku ile dinleme atılan her ileri adıma 'em nikanın, em be xudeyin'(biz yapamayız, biz sahipsiziz) diyerek çekimser durma söz konusudur. Bu izlenimi sıradan halkın arasından özellikle görmüş geçirmiş insanlardan pek ala edinmek olasıdır. Birakalım sıradan insanları aydın ve hatta resmi olmayan sohbet konuşmalarında herhangi bir örgüt yöneticisi konumunda olan insanlardan bile bu tür izlenimleri değişik şekillerdede olsa edinmek mümkündür. Öyleyse sorun herşeyden önce Komünistler olarak var olan bu güvensizlik ortamını ortadan kaldırmak olmalıdır diyorum. Bunu da ancak Kürt ulusal sorununda 'yenilenme ve açıklık politikasını hayata geçirmekle ortadan kaldıracabiliriz.

Yenilenme ve açıklık politikası sadece TBKP ve soruna direk taraf olan diğer Komünist Partileri açısından ele alınmamalıdır. Bugün Kürt ulusal sorunu kapitalist dünyadan daha çok, Dünya Komünist hareketi ve sosyalist ülkeler tarafından bir tabu olarak görülüyor. Bu tabu yıkılmadan Komünistlerin Kürt halkının güvenini kazanması çok güç olacaktır. Sosyalist ülkelerin bu tavrının değiştirilmesinde şüphesiz başta TBKP ve soruna taraf olan diğer Komünist Partilerine görev düşmektedir. Bu açıdan sorunun çözümünde büyük katkıları olacağını düşündüğüm iki sorunun tartışmaya katılan yoldaşlarca incelenmesini öneriyorum.

-Kürdistanı dört parçaya bölen ülkelerin Komünist Partileri Yetkili temsilcilerinden bir heyet oluşturarak, ortak bir bildiri ile Kürt halkının varlığının tanınması onun ulusal baskıdan ^{Kürtler} mücadelesinde her türlü desteğin sağlanması talebi ile kardeş Komünist Partilerine Sosyalist ülkelere resmen başvurmalıdır ve somut sonuç almak için ardıcıl bir uğraş içerisine girmelidirler.

-Sözü edilen partiler Kürt sorununu arştırmak, Uluslar arası kamu oyu oluşturmak ve Kürt ulusal yurtsever güçlerin birliğinin sağlanmasında onlara destek olmak amacıyla (bunlar daha çoğatılabilir) ortak bürolar oluşturmalıdır.

Ulusal sorunu evrensel insan hakları sorununun bir parçası olarak kabul ediyorsak;

Yenilenme ve açıklık politikasını aynı zamanda gerçek sosyalist demokrasiye geçmek için uyguluyorsak;

Ve Dünya barışının korunmasında, ezen ve ezilen ulus olgusunun ortadan kalkmasının temel etmenlerden birisi olduğunu kabul ediyorsak böylesi bir girişim yapılmalıdır. Eger soruna diğer partiler kayıtsız kalsalar bile TBKP bu girişimi tek başına yapmalıdır.

Mahmut HALİT
ORTADOĞU

İngiltere

Partiye verimli geçti

DİZİLDİ

TBKP İngiltere Parti Örgütü "Yurt dışında Parti Faaliyeti" konulu konferansını yaptı ve TBKP Batı Avrupa Örgütlerinin aynı konulu Konferansına göndermek üzere delegelerini seçti.

İki oturumda tamamlanan konferansta pek çok görüş dile getirildi. Canlı bir tartışma ortamında süren konferansta yoldaşlar, kendi deneylerine dayanarak çeşitli görüş ve öneriler dile getirdiler. "TBKP'nin Yurt Dışında faaliyeti olmalı mı?" sorusuna söz alan yoldaşların hemen hepsi olumlu yanıtlar verdiler. TBKP'nin faaliyet alanları ve biçimleri konusunda ise doğal olarak farklı yaklaşımlar ve öneriler ortaya çıktı. Öte yandan bir yoldaş parti yönetici ve üyelerinin Ülkeye dönmeye başlamasıyla artık yurtdışında partinin örgütsel varlığından söz edilmeyeceğini, bağımsız tek tek komünistlerin varlığından hareketle düşünsel düzeyde ve dışımızdaki sola açık örgütlenmeler önerirken bir başka yoldaşta politik faaliyet ile politik ilişkiler arasındaki farka değinerek, faaliyet yerine "ilişkiden" söz etmenin yerinde olduğunu belirtti.

Kimi yoldaşlar ise yurt dışında parti faaliyetinin bir yandan geniş marksist bir partinin kuruluş çabaları öte yandan da partinin yasallaşması ve yurt dışındaki parti yöneticilerinin yurda dönüşleriyle ilişkili olduğu ve bu süreçlerden ayrı ele alınarak sonuçlandırılmaması gerektiğini belirttiler. Bütün bu süreçlerin yanısıra komünist hareketteki yoğun arayışlara da dikkat çekerek nasıl bir politika nasıl bir araç ile faaliyet yürütülmesi gerektiği konularına yurt dışındaki parti Örgütlerinin konferansında kesin karar verilmemesi görüşünü savundular.

Tartışmalardan sonra delege seçimlerine geçildi. Delege seçimi bir fikrin temsili değil farklı fikirlerin temsiline özen gösterildi. Ayrıca kadın yoldaşların parti faaliyetine daha etkin katılımı sorunu gündeme getirildi. Bu amaçla en az bir kadın adayın oylama sonucu en az oyu almış olsa dahi delegasyonda yer alması önerildi.

Sonuç olarak, TBKP'nin yurt dışındaki politik faaliyetleri üzerine hazırlanan tezler temelinde yapılan geniş boyutlu tartışma tüm üyeler açısından verimli geçmiştir. Örgütümüz çalışmalarını, yapılan tartışmaların ışığında değerlendirerek eksikliklerini giderir ve yeni çalışma alanlarına yönelebilirse faaliyetimiz daha da zenginleşmiş olacaktır.

Taylan Özgen ~~İngiltere~~

Terör Birlikte ele alındı

4.11.1989 tarihinde Kopenhag'da, Danimarka Parti Örgütü'nün "Yurtdışındaki politik faaliyetimiz üzerine Tezler"i tartışmak üzere Konferansı yapıldı. Konferansa örgütümüzün 31 üyesinden 25'ü katıldı. Katılamayan 3 üye görüşlerini mektup göndererek konferansta ifade ettiler.

Tartışmalar sırasında Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin ve Federal Almanya Tez Komisyonu'nun tezleri birlikte ele alındı. Tartışmaların sonucunda aşağıda belirtilen eklemelerle Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin tezleri oybirliği ile onaylandı.

1. Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin hazırladığı tezlerde Avrupa'da yaşayan kürtler gereken dikkatle ele alınmamıştır. Tezlere Kürt sorununun yansıması zayıftır. Bu nedenle Kürt sorununa daha geniş ve genel bir yaklaşım gereklidir.
2. Kadın sorunu için de aynı şey söylenebilir. Gerek politik faaliyetlerimiz sırasında gerekse parti içindeki çalışmalarda kadın sorunu gereken genişlikte ele alınmalı ve tezlere eklenmelidir.
3. 1992 Avrupa Birliği süreci, bu sürecin muhtemele yansımaları ve bizim politik çalışmalarımızın bu konu ile ilgili olarak şekillenmesi konusu da Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin tezlerinde eksik ele alınmıştır. Bu nokta gözönüne alınarak gereken eklemeler yapılmalıdır.

Federal Almanya Tez Komisyonu'nun hazırlamış olduğu tezlerde ana görüşü ifade eden "TBKP'nin yurtdışındaki çalışmalarının sınırlılığı ve giderek sona ermesi" görüşü bir yoldaşımızın dışında diğer yoldaşlarımız tarafından reddedilmiştir. Örgütsel çalışmaya ilişkin bu tezdeki görüşler ise konferansa katılan tüm yoldaşlar tarafından kabul edilemez bulunmuştur. Bu konudaki genel kanı, Federal Almanya Tez Komisyonu'nun hazırlığının kendi parti örgütlerinin çalışmalarıyla ilgili olduğu ve Batı Avrupa Parti Örgütlerinin tamamı kucaklayabilecek bir genellemeden uzak olduğudur.

Konferansımız, tartışmalar sonucunda oylama yapmış / ancak bir sonuç belgesi kabul etmemiştir. Delege seçimlerinde ise; ^{Sıraşu'la} Hasan Seridemir 13 oyla, ^{ve} Bayram Yıldırım 14 oyla, ^{3 yoldaş} Ayşe Coşkun 13 oyla delege olarak seçilmişlerdir. 12'şer oyla da ^{2 yoldaş} Naile Doğan ve Şevket Özkaranfil yedek delege olmuşlardır.

Danimarka Belge Komitesi

YENİ YOL'A

FRANSA

~~TBKP Fransa Bölge Konferansı~~Fransa

Genel ve kadınlara önem verilmesi

DİZİLDİ

TBKP Fransa Bölge Konferansı 4-5 Kasım 1989 günleri Paris'te toplandı. Toplantının ilk günü, Bölge Komitesi'nin, Fransa'daki sorunları dile getiren, hem isteklere göre hem de yerel temelle dayalı yeni bir yapılaşma önerisi ile hem de TBKP'nin Fransa'da var olması gereğini vurgulayan Rapor'un okunmasından sonra tartışmalara geçildi. Hem rapor, hem de B-Av. Terleri ve hem de TBKP'nin genel politikasının tartışıldığı toplantıda önce 'Birlik' olarak kabul edilen konsepti süreni; sonra da Anıtları dımlanması gerektiği oldu.

Partinin durumunu, politikasını, birimi kavramları değerlendirilmeli; gerek Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin hazırladığı, gerek Federal Almanya tara komisyonunun hazırladığı tezleri reddeden birimi çekilme, yanıtı, konferans katılımcıların büyük çoğunluğu TBKP örgütlerinin Batı Avrupa'da varlığını sürdürmeleri, gerektiği, B-Av. Yürütme Komitesi'nin hazırlan terleri Ana yöneliminin kabulü ve onaylanması, Fransa'daki faaliyetlerimizin iletiletilmesi doğrultusunda konsepti yapıldı.

Simdiye dek ilk kez görülen bir olay bu oldu: Konferansı toplayan Bölge Komitesi konferans, görev süresinde parti örgütünü, gelir ve giderlerinin bakanlarını maddi ve bir Mali Denetleme Komisyonu ile, hesapları hemen denetlenmesi ve sonucun konferansa açıklanması önerisinde bulundu. Konferans bundan böyle de mali konuda açıklığı süreni dileğinde bulundu.

Çalışmalarının ikinci gününde Franco Bölge Konferansı
bu konularda kararlar aldı:

- TBKP'nin Fransızda varlığını sürdürmesi;
- Göçmenler arasında kültürel, sosyal, ekonomik sorunlar
etrafında etkinliklerin örgütlenmesi;
- "Fransa Türkiye'li Birliği"nin yeniden canlandırılması
işin, bu derneğin kongreye gitmesi;
- Adımlar Birliğinin açılması;
- Yeni bölge komitelerinde taşra örgütlenmelerin ve örgüt-
leniş örgütlenmelerinin tamamlanması, bu komitelerin
9 kişiden oluşması bir karar, aynı ille 3 kişiden
oluşan bir Yürütme Komitesi olmaları;
- Ülkemizde demokrasi güçleriyle, politik tutuklularla,
~~bu alanda~~ DEMOKRATİK örgütlenmesi, bu konuda
fransız kamu aygıtı ile işbirliğinin artırılması;
- Batı Avrupa'da TBKP AK yönetiminde ülke sekreter-
lerinden oluşan bir örgütlenmiş komite oluşturulması;
- Göçmen topluluk içinde özellikle gençliğe ve kadınlara
yönelik çalışmaların önem verilmesi;
- Parti örgütlenmesinde katı kurallı, disiplinli ve konferanslar
örgütlenmesi;
- Batı Avrupa Yürütme Komitemizce kararlaştırılan
TEZLERİN GÖRÜLÜ DÖRÜLTÜSÜNDEN BAKIMINDA
ve buradan Fransa özelindeki görevlerimizin ve
çalışmalarımızın somutlaştırılması;

Bu kararlar dışında, Terleide 18. maddede bahsi
gelen 'yasal' sözcüğünün silinmesi ve üyelerimizin
parti çalışmalarına daha etkin katılımı yönünde
konferansımız tavsiye kararları aldı.

Gündemini, 1- Batı Avrupa Terleminin tartışılması;
2- Batı Avrupa Konferansına delegasyon ve
3- Yeni Bölge Komitesi için kararlar belirleyen
konferansın gündeminin incelenmesi maddelerini
gözetmektedir.

TBKP Fransa Bölge Konferansı, yeni Bölge Komitesi
seçimi için konferansı ilerde yeniden toplanmak
ve seçime kadar çalışmalarını yürüten üzere
eski Bölge Komitesi görevlendirilmesini kararlaştırıp
çalışmalarını bitirdi.

TORUN

5/11

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ISVEÇ

İsveç

isveç

Temel Taslak BAKK tezleri

DİZİLDİ

ISVEÇ PARTİ KONFERANSI YAPILDI

Batı Avrupa Yürütme Komitesi tarafından hazırlanan ve TBKP PB'ca onaylanan karar doğrultusunda İsveç Parti Konferansımız 46 yoldaştan 35 yoldaşın katılımı ile 28 Ekim 1989 tarihinde toplandı.

Konferansımız İsveç Bölge Komitesi sekreteri yoldaşın göreve geldiğimiz Mayıs 1989 tarihinden bugüne dek geçen zaman içindeki çalışmaları değerlendirdiği konuşmasıyla açıldı. Bölge Sekreteri yoldaş partimizin içinde bulunduğu durumu özetleyerek, son aylarda partimizin ülkede yasallaşmaya bağlı yaptığı işleri sıraladı.

"...Düneye nazaran bugün yasallaşma yönünde daha aktif ve olumlu işlerin yapılması, bizlere şimdiye dek var olan olumsuzlukların kısa zamanda giderileceği inancını ve güvenini veriyor...Ülkemizdeki bu çalışmaya eş düzeyde ve onu destekleyen bir çalışmanın yurt dışında yürütülmesi görevi ile karşı karşıya bulunuyoruz" diyen Bölge Sekreteri yoldaş konuşmasının ikinci bölümünde İsveç'teki parti çalışmalarına dikkati çekti. Yoldaşların çalışmalarda yeterince aktivite göstermediklerini ama önümüzdeki aylarda yasallaşma hakkı için savaşımın daha da yükseleceği ve buna bağlı olarak yoldaşların bugüne nazaran gerek maddi, gerekse çalışmalar açısından daha önemli görevlerle karşı karşıya kalacağını söyleyerek, aktivitenin artırılmasını istedi.

Daha sonra Bölge Komitesi'nin önerdiği divan ve gündem oybirliği ile onaylanarak tezlerin tartışılması maddesine geçildi.

Bu maddede Bölge Komitesi'nin görüşlerini sunmak üzere bir yoldaş söz aldı. Yoldaş "Bölge Komitesi olarak biz, tartışmada Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin tezlerini temel taslak olarak görüyoruz. Bu temel taslağa geçmeden önce, Federal Almanya Tez Komisyonu'nun tezleri de bize iletildiği için, bu tezler hakkında düşüncelerimizi kısaca belirtmek istiyoruz...Bu tezlerin giriş bölümünde TBKP'nin Batı Avrupa'da varlığının gereksiz ve yalnız olduğu düşüncesi ileri sürülüyor...Bizce Federal Almanya tez komisyonu önemli bir tartışmayı partinin gündemine getirmiş bulunuyor; TBKP'nin Batı Avrupa'da örgütlenmesi gerekli mi gereksiz mi? İşte bu soruya net yanıtlar verebildiğimiz zaman, çalışmalarımızı yeniden düzenleme ve onlara yeni bir ivme katma olanağı kazanmış olacağız.

TBKP nin Batı Avrupa daki örgütlenmesinin gereksizliği ,önümüze koyduğumuz barış ve yenilenme hedefine bağlansaydı-ki bu aslında AT o ~~xxlayxxxx~~ layına bağlanıyor tezlerde- gerekli mi gereksiz mi tartışmasının sonuçlanması kolay olurdu.Çünkü partinin Batı Avrupa da örgütlenmesini yalnız gören tez komisyonu nunca hazırlanan tezlerde öne sürülen görevleri pratiğe geçirebilmek için asgari bir örgütlenmeye gerek olduğu besbellidir.Bu bile savın gerçekçi olmadığını gösteriyor.Tam tersine dünyamızın küçüldüğü,birçok sorunların içiçe geçtiği,geçmişten farklı olarak-ulusal plandaki sorunların çözümü için uluslararası politik faaliyetlerin gerektiği bir dünyada,partimizin Batı Avrupa daki görev ve etki alanının ~~gax~~ geçmişe oranla daha önemli hale gelmiş bulunuyor" dedi.Yoldaş,Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin tezi ni genel çerçeve olarak,bölge komitesi tarafından onaylandığını belirterek konuşmasına devam etti.Yoldaş konuşmasının bu bölümünde,tezlerle gerekçe bölümünün arasında belli kopuklukların olduğunu,TBKP nin Batı Avrupa daki varlık nedenine ilişkin görüşün eksik olduğunu,gerekçe bölümünün çok ayrıntılı olduğunu vurgulayarak şu önerileri dile getirdi.

"I-Gerekçe bölümü üç ana konuyu içermelidirBirinci olarak TBKP nin Batı Avrupa daki varlık nedeni açıklanmalı,burada Türkiye li göçmen topluluğunun bulunması partinin nesnel temellerinden biri olarak açıklanmalıdır.Çünkü politik faaliyetin temeli yığınlardır.İkinci olarak,gerekçe bölümünün üçüncü kısmı kısaltılarak aynen korunmalı,üçüncü olarak,TBKP Birinci Kongresi'nden bu yana program ve kararlar ışığı altında yürütülen çalışma irdelenmeli;buna bağlı olarak yeniden politik faaliyetlerimizin amaçlarını gözden geçirebiliriz,denilebilir

2-Gerekçe bölümüne ilişkin olarak söylediklerimizin ışığı altında II,I2,I3,I4 nolu tezlerin,3 nolu tezin alt başlıkları haline getirilmesini öneriyoruz diyen Yoldaş,tezlere bağlı olarak ~~xiyxxx~~ iki konuda Bölge Komitesi nin görüşlerini şöyle dile getirdi."Birincisi,yurt dışındaki örgütsel varlığımız,politik stratejimize ve güncel hedeflerimize hizmet eden bir yapıda ~~okxxx~~ olmak zorundadır.....ülkedeki yasal laşma çalışmasına koşut bir çalışma yürütmek zorundayız.Ana bu konuda,Federal Almanya tez komisyonu nun hazırladığı tezlerde ayrı bir parti gibi bir yaklaşım var.Batı Avrupa Komitesi nin I7,I8,I9. tezlerinde de -tam açık ~~xxx~~ olmasa bile-ayrı bir parti izlenimi veriliyor.Herşeyden önce yaşadığımız ülkelerin yasaları ve fiili politik ortamı komünistlere serbestçe çalışma olanağı veriyor.Kendi durumumuza baktığımızda bırakalım kişi kişi legal olmamızı,çoğu kezörgütlerimiz legal konunda bulunuyor,Bu açıdan bizce sorun tek tek üyelerin,örgütlerin legal konumu kazanması değil,TBKP Politbürosu nun 26 Haziran 1989 kararında da vurgulandığı gibi,ülkedeki çalışmaya eş düzeyde ve onu destekleyen bir

çalışmanın yurtdışında yürütülmesidir. BAYK'nın 17, 18, 19. tezlerinin bu mantıkla yeniden düzenlenmesini, ayrıca-partiye nasıl üye alınacağını parti tüzüğü belirlemiştir-üyeliğe alınmakla ilgili teze gerek olmayacağı için 22. tezin kaldırılmasını öneriyoruz...., İkinci konuya gelince; son aylarda gerek parti basınında ~~gerekse~~ gerekse marksist sol basınında tartışılan nasıl bir komünist partisi sorunudur. Biz Haydar Kutlu Yoldaş'ın Yeni Açılım'ın 16. sayısında gibi, sınıf mücadelesinin koşullarına bağlı olarak değişebilen, ama her türlü değişikliklere karşın ~~devrimci~~ özünü koruyabilen partiden yanayız...., biz burada, geniş parti kitlesel parti gibi tanımlamaların ayrıntılarına girmeden, düşünce zenginliği olan, kollektiflerin aldığı çoğunluk kararlarına uyulan, her üyenin işlevsel olabileceği, demokratik-merkeziyetçiliğin işlediği, parti içi demokrasinin alabildiğine geniş tutulduğu, fraksiyonların cirit atmadığı, düşüncede farklılık-eylemde birliğin pratiğe geçtiği bir partiden yanayız" dedi.

İsveç Bölge Komitesi raporundan sonra söz alan bir yoldaş, şu anda tartışılması istenen tezlerin gereksiz yere gündeme getirildiğini ileri sürerek, gündemde olması gerekenin ideolojik-politik ~~sorunlar~~ sorunlar olduğunu belirtti. "Partinin programı reformisttir...., parti likide edildi...., parti sol içindeki saygınlığını yitirerek Aybar tarafından bile sağ da bulunmaktadır...., parti demokrasi savaşımında yer alamamaktadır" gibi savları ileri süren yoldaş, partinin ancak parti içinde program ve nasıl bir komünist partisi sorunlarının ~~xx~~ tartışmaya açtığı taktirde sorunlarını çözebileceğini vurguladı. Bu yönde bir konuşma yapan bir başka yoldaş, tezlerin gündeme yeniden getirilmesinin asıl sorunların gözden kaçırılmasını amaçlayan bir taktik olabileceğini belirtti.

Daha sonra söz alan yoldaşların çoğunluğu bu görüşleri eleştirerek, dünya koşullarının değiştiğini, komünist harekette birçok şeyin tartışıldığını, birçok tabuların yıkıldığını vurgulayarak, çağımızın koşullarına uygun düşünülmesi gerektiğini söylediler. Yoldaşların çoğunluğu insanların bir günde yenilikçi olmasını atmamı ~~xx~~ gereken şabloncu ~~xx~~ mantığın devamı olduğu, yeni politikayı özümsemenin bir süreç sorunu olduğunu belirterek, parti içinde daha fazla farklı görüşlerin olabileceğine dikkati çekerek, eylemde birlik ve daha fazla iş yapabilmenin önemini belirttiler.

Konferansımızda bazı yoldaşlar iki kez olmak üzere 19 yoldaş söz alarak tezlerden çok ideolojik ve politik konularda konuşma yaptılar. Birkaç yoldaş ise kısaca tezleri kabul ettiğini söyleyerek bazı öneriler getirdiler. Bu açıdan konferansımız gündem gereği Batı Avrupa tezlerini yeterli düzeyde bizce tartışamadı. Bunun nedeni tezlerin gereksiz olduğu görüşünden ve partinin içine girdiği sürece bağlı olarak ideolojik ve politik - örgütsel sorunların canılcı hale gelmesinden kaynaklanıyor. Doğaldır ki, bu olguların konferansın

tartışma seydine etkisi olmuştur. Ama bizce asıl neden bilindiği gibi TKP ile TİP örgütlerinin birleşme konferansları Şubat ayında tamamlanmasına karşın İsveç'te burada ayrıntısına girmek istemediğimiz bir çok nedenden dolayı ancak Mayıs ayında yapılabilmmişti. Bu süreç içinde Batı Avrupa tezlerinin ilki örgütlere ulaştırıldığı için biz bu konferansta (birleşme konferansında) tezleri gündem maddesi yaparak enine boyuna tartışmıştık. Bizce konferansımızda ideolojik politik sorunların ağırlık taşımasının asıl sebebi budur.

Konferans tartışmaları sonunda tezlere ilişkin olarak aşağıdaki görüşler sunuldu. Çoğunluğun görüşü olarak aşağıdaki noktaların Batı Avrupa Konferansına götürülmesi eğilimi benimsendi. Bu görüşler şunlardır.

1- Batı Avrupa Konferansında temel taslak BAYK taslağı olmalıdır. Taslağın temel çerçevesi uygundur.

2- Gerek politik amaçlarımıza bağlı olarak gerek 2 milyona yakın Türkiyeli göçmenin Batı Avrupa'daki varlığı nedeniyle yurtdışı örgütlenmesine gereksinim vardır.

3- Tezler daha özlü ve kısa olarak kaleme alınmalı ve tekrarlarından kaçınılmalıdır. Ayrıca gerekçe bölümü de kısaltılarak diğer bölümlerle uyumu sağlanmalıdır.

4- Yasallaşma mücadelesi ülkemize bağlıdır. Avrupa'da yapılanlar ülkedeki yasallaşma mücadelesi ile paralel götürülmelidir. Bu şüphesiz ki Avrupa'nın legal olanaklarından mümkün olduğunca yararlanmanın önünde engel değildir.

5- Tezlerde Kürt sorunu işlenmeli, Kürt göçmenlerin sorunları ve bu konudaki çalışmalar ayrı bir bölümde yer almalıdır. Yürütme Komitesi her toplantısı gündeminde bu soruna yer vermelidir.

6- Bugünkü yürütme komitesi genel yönetim organı biçimine dönüştürülmeli, bu organ politik-pratik faaliyetin bizzat içinde olan ülke komitelerinde görevli yoldaşlardan oluşturulmalıdır.

Daha sonra seçim maddesine geçildi. BAYK kararı ışığında dört delegelik için 13 aday gösterildi. Adaylardan 8i gönüllü olarak çekildi. Bir aday da yedek adaylığı kabul etti. Gizli oy açık sayım ile delege adayları ilk oylanada yeterli oyu sağlayarak delege seçildiler. 3 oy da boş çıktı.

B. BERLIN

(BBBK'nun TBKP'nin Pa. zist.)

DİZİLDİ

Yeni Yol'a

3

BATI BERLIN BÖLGE KONFERANSININ TEKP'NİN YURT DIŞINDAKİ FAALİYETLERİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

1. Tezlere genel yaklaşım (zamanlama, biçim ve böylesi bir tartışmanın gerekliliği açısından):

- Her iki tez de, "tez" niteliğine uymayan bir biçimde çok uzun, karmaşık ve oldukça ayrıntılıdır. Öyle ki, iki tez arasındaki önemli farklılıklar ve vurgu noktaları da kaybolmuştur. Her "tez" diyecek isek, kısa ve öz bir ifade edilmeli; ayrıntılar, gerekçe ve açıklamalar bölümünde yer almalıdır.

- Örgütlere gönderilmiş olan iki tez de bölgesel, üzerinde uzlaşmaya varılmış metinler şeklinde gönderilmeyeceğine, her iki komisyonda üzerinde tartışılan eğilimler, yaklaşımlar şeklinde bize gönderilmeliydi.

1. TEKP'nin Batı Avrupa'da varlık sorunu:

- Türkiye'de komünist hareketin yasallaşması ve Marksist solun en geniş partisini oluşturma hedefleri gözden çıkarılmadan ve bunlara ağırlık vererek, TEKP'nin Batı Avrupa'da örgütlü faaliyet göstermesi gerekiyor. Çünkü:

a) Bugün Batı Avrupa ülkelerinde yaklaşık 4.5 milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Ayrıca göçmenlik bugün artık global nitelik kazanmış bir sorundur.

b) Avrupa ülkelerinde oluşmakta olan çok kültürlü toplum sürecine katkıda bulunulmalıdır.

c) Türkiye, şu anda Avrupa ile çok sıkı politik ekonomik bağlar içindedir. Avrupa'da son yıllarda gitgide derinleşen entegrasyon süreci içinde bu bağ ve bağımlılıklar önümüzdeki yıllarda daha da gelişecektir. Bu, partimizin uluslararası ilişkiler diye tanımlanan faaliyetinin de daha geniş kapsamda ele alınması demektir.

2. Batı Avrupa'daki faaliyetlerin amacı ne olmalıdır?

a) TEKP programında yer alan ana hedefler ve ana yönelimler çerçevesinde içinde yaşadığımız toplumlarda verilen mücadelelere aktif katılmak.

b) Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Türkiyeli'leri, Türkiye'deki gelişmelere duyarlı kılarak, ülkemizdeki demokrasi mücadelesine

Yeni Yolu

4

aktif olarak katabilmek; onların gerek bu ülkelerde, gerekse Türkiye'de sericiliğin aracı olmalarını engellemek; partimizin yasallaşma sürecine ve sol güçlerin birlik çalışmalarına çeşitli eylemler ve sık tartışma platformları yaratarak destek olmak.

c) Avrupa kamuoyunu Türkiye'deki gelişmelere duyarlı kılmak çalışmalarla bu ülkelerin partileri ve hükümetleri ile uluslararası kuruluşlar üzerinde Türkiye konusunda etki sahibi olmak.

d) Batı Avrupa'da yaşayan yurttaşlarımızın özellikle Türkiye'den kaynaklanan sorunlarına sahip çıkabilecek çalışmalar yapmak ; bu ülkelerdeki haklarına yönelik çeşitli kurum ve kuruluşlarda yapılan çalışmalara aktif destek olmak.

e) Buradaki göçmen yığınlarının içinde kök salmak için bu yığınların ilgi, çıkar ve gereksinimlerini dikkate almak.

3. Bu amaçlara uygun nasıl bir yapılanmaya gidilmelidir?

- Yeniden yapılanmada, ana ilke, Avrupa'daki tüm yapı ve üyelerimizin biran önce legal bir konuma gelmeleri olmalıdır. Bu süreçte, hiçbir organ, kendine bağlı bir yapı veya yoldaşı legale çıkmaya zorlamamalıdır. Bu adım, kesinlikle her üyenin özgür iradesi ile atılmalıdır. Ancak, legale çıkmak istemeyen yapı ve üyeler, bu adımı özgür olarak atmak isteyenlere engel olmamalı, bu süreci yavaşlatır bir konuma gelmemelidir. Her düzeyde seçilecek yoldaşlar için, legal çalışma belirleyici koşul olmalıdır. Avrupa düzeyinde üst yapılanmalardan başlayarak aşağıya doğru bir legalleşme sürecine girilmeli. Ülke konferanslarında seçilecek yapı ve yoldaşların legal çalışmaya başlamaları ile girilen süreç, Avrupa ülkelerindeki tüm yapı ve yoldaşlarımızın açığa çıkması ile noktalanmalıdır.

- Yerel düzeydeki faaliyetlerin hangi ad altında, nasıl yürüyeceğine ve temel örgütler ile ilişkilerinin nasıl süreceğine yerel örgütler kendileri karar verir.

- Ülke örgütleri, mümkün olduğu kadar ve mümkün olan yerlerde geniş temel birimler kurarak çalışmalı ve özellikle de o bölgenin sorunlarına yönelik olarak kendi programlarını ve önceliklerini belirleyebilmelidirler.

Ülke örgütlerinin üzerindeki Avrupa Koordinasyon Komitesi (bölge örgütü statüsünde) Avrupa konferansında seçilir. Firisî Avrupa Sözcüsü beş kişiden oluşur ve kendi yapılanmasını, çalışma yöntemlerini, kalıcı ve geçici büro, komisyon vb. lerini kendisi belirler.

Yürütülecek politikalar, en geniş anlamda temel örgütlerde oluşturulur. Bu anlamda Avrupa Koordinasyon Komitesi'nin görevi, temel örgütlerde oluşturulan politikaların koordinasyonu ve parti örgütlerinin

kendilerini içinde bulacakları sentezler yaratmaktır.

-TEKP'nin kendine özgü yığın örgütleri,göçmen örgütleri (doğrudan parti tarafından yönlendirilen örgütler) olmamalı, ancak partililer çeşitli demokratik hedeflere yönelik çalışmalar yürüten göçmen örgütleri içinde,daha geniş,daha demokratik,daha somut ve etkili çalışmalar yapan örgütlerin oluşturulmasına destek olmak için çaba göstermelidirler.Varolan örgütlerin içinde katkılarını yapmalıdırlar.

-Faaliyet alanları,yapılanma ve öncelikler seçilirken, kadrolarımızın somut koşulları,yetenekleri ve kalıcılığı eğilimleri dikkate alınmalı ve ileriye yönelik bir hazırlanma sürecine girilmelidir.Daha somut olarak söyleyecek olursak,bu,TEKP üyelerinin amaçladığımız faaliyetlerin altından kalkacak,yaşadıkları ülkenin dilini,adetlerini,kurumlarını iyibilir hale gettirilmesi için üyelerimize bu konuda yardımcı olunması demektir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

B.BERLINDİZİLDİ

Yeni Yol'a

~~Batı Berlin'de tez tartışmaları ve bunlara yönelik
Konferans nasıl yürütüldü?~~

B. Berem

Kapsamlı bir tartışma

Bölgemizde, Batı Avrupa'daki faaliyetlerimize yönelik olarak hazırlanmış tezler, ilk önce iki birimimizde, *nispeten küçük gruplar içinde* tartışmaya açıldı. Bu toplantılarda tutulan protokoller çerçevesinde, tüm örgütün katıldığı genel bir toplantı yapıldı ve burada her iki birimde üzerinde durulmuş konular ve görüşler belli alt başlıklar altında ele alınıp bir kez daha görüşmeye açıldı. Bu genel toplantıda iki arkadaşımız, tüm toplantı tutanaklarını gözden geçirip, konferansımız için bir taslak hazırlamakla görevlendirildi. Ayrıca bu arada hiç görüş belirtmemiş, ya da görüşlerini bir kez daha yazılı olarak sunmak isteyenlerin bu işi kişiye iletmesi söylendi.

Tez tartışmalarına örgütümüzün Batı Berlin'de bulunan üyelerinin yaklaşık yarısı katıldı, konferansımızda da yarısından fazlası bulundu. Sayılara bakarak çok fazla ilgi olmadığı söylenemez, çünkü örgütümüzün diğer faaliyetlerine katılım da daha fazla olmamaktadır. Tartışma toplantılarında bulunan yoldaşlarımızın çoğunluğu söz alarak görüşlerini belirtmişlerdir.

Elimizde bulunan iki tez kendi bütünlükleri içinde tek tek ele alınarak değerlendirilmemiş, arkadaşlarımız her iki tezde de yer alan konular ve genel yaklaşımlar üzerine yer yer ikisine de referans yaparak görüşlerini belirtmişlerdir.

Konferansa böyle bir hazırlık sürecinden geçirilerek gidilmiş, bu arada çevremizde yer alan çeşitli sol ve demokratik kuruluşlardan kişilerle ya da üyemiz olmayıp belli eylemlerimize katılan arkadaşlarımızla birlikte bu konuları tartışamayışımız bir eksiklik olmuştur. Bu eksiklikliği, kendi örgütümüzde daha bir netlik kazanmış ve benimsenmeye bile üzerinde düşünülmüş düşünceleri yaygınlaştırmamız için çabalarını kullanarak Batı Avrupa Konferansı'na dek ve daha sonra giderebileceğimiz kanatındayız.

5.11.89 günü yapılan konferansımıza daha önceki tartışmalar sırasında düzenlenen protokoller temelinde hazırlanmış bir metnin gelindi. Konferansta bu metnin tartışmaya açılması yanı sıra, seçilecek delegelerin kendi görüş ve programlarını açıklamaları ve böylece Avrupa Konferansı'na gidilmesi, ortak bir metnin hazırlanması önerisi de yapıldı. Konferansa

Metinlerin çoğunluğu, Komisyonun (genel toplantıda görevlendirilmiş olan iki yoldaşımız) getirdiği taslağın tartışmaya açılmasını benimsedikleri için böyle bir çalışma yapıldı. Hazırlanmış olan metnin her maddesi ayrıntılı olarak tartışıldı. Yoldaşlar, eklenmesini, çıkartılmasını istedikleri görüşleri belirttiler; metin üzerinde çoğunluğun sağlanmaya vardığı biçimiyle benimsendi. Ancak, üzerinde çoğunluk sağlanamayan ama konferansımızda dile getirilmiş olan görüşlerin de bu metin ile birlikte konferansa iletilmesi yönü benimsendi.

26 kişinin katıldığı konferansımızda Batı Avrupa Konferansı'na gidecek metnin tartışılıp, değiştirilip benimsenmesinden sonra, 15 üyeye 1 delege esasına dayanarak 4 asil 2 yedek delege seçildi.

Benimsenen ortak metin, değişim de seçildi; konferans sürecinde dile gelen çeşitli görüşler

(Yeni Yol'a 7

BATI BERLİN BÖLGE KONFERANSINDA BENİNSİKEN ORTAK NİTİNDE YER ALMAYAN ANCAK KONFERANS SÜRECİNDE DİLE GİTİRİLEN GÖRÜŞLER

Genel:

-Türkiye'de partinin varlığı tartışılırken, geniş parti sorunu gündemdeyken, tez yapıp tartışmanın bir anlamı yoktur. Asli tartışılması gereken, legalleşme ve partileşme sorunudur.

-Bu tezleri tartışmak yerine, partimizin geleceğini, bugünkü güncel sorunlarını, yenilenme ve birlik gibi konuları, dünya koşullarını da gözönüne alarak tartışalım.

- Batı Avrupa'daki faaliyetler, Türkiye'deki gelişmelere göre değişikliklere uğrayacaktır. Tezler konusunda karara varıp varmamak bir şey değiştirmeyecektir.

-Günümüz koşullarında her şeyi çok geniş tartışmak gerek, elimizi kolumuzu bağlayacak tutumlardan, kararlar almaktan kaçınmalıyız.

TBKP'nin Batı Avrupa'daki varlık sorunu

-Uzun dönemde TBKP'nin Batı Avrupa'da varolacağı şüphelidir, onun için ancak kısa dönem hedefleri saptamalıyız.

- TBKP; Batı Avrupa standartlarına uymak, Avrupa'daki potansiyeli harekete geçirebilmek ve dönemin koşullarına uygun politika yürütmek için adını değiştirebilir. Bugün komünist olmaktan önce insan olarak hareket etmeyi düşünmek gerekiyor.

Batı Avrupa'daki faaliyetlerin amacı ne olmalıdır?

- TBKP mevcut programıyla, oradaki hedeflerle Batı Avrupa'da çalışamaz. Programı Türkiye'ye yöneliktir. Burada ancak bir temsilcilik olarak varolabilir.

-TBKP en başta Batı Avrupa'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin sorunlarına yönelik bir faaliyet yürütebilir, bu amaçla yönelik çalışmalıdır. Yoksa bir dayanışma örgütü olarak kalır.

-Temel sorunumuz, dünya komünist hareketinin ve Türkiye komünist hareketinin sorunları, esas olarak da yenilenme olduğu için, bize en başta tüm bu sorunları yığınlarla tartışacak bir platform gerek. Bu da ancak basında, kapalı devrenin dışına çıkan yığınsal, canlı bir yayın organının yaratılmasıyla olanaklı olacaktır. Bunun üzerinde düşünülmesi

ca

ve Batı Avrupa'daki güçlerin buna seferber edilmesi gerekiyor.

Yapılanma:

- Bürolar şeklinde örgütlenmede yığınlara ulaşılamıyor. Yığın örgütleri ve dernekler içinde çalışılmalı.

Diğer konular:

-Parti tüzüğünde Batı Avrupa'daki örgütlenmenin, buranın koşullarına uygun gerçekleşmesi için önlem alınmalıdır.

-Tüzük, Batı Avrupa'daki çalışmalara engelse, Türkiye'deki çalışmalara da engeldir. Çıkan sorunların esas kaynağı tüzükten çok, partinin yasallaşmaya yönelmiş ancak henüz yasallaşmamış olmasıdır. Bu geçişin tüzüğü nasıl yapılabilir ki?

- Batı Avrupa'da legaliteyi kazanma dönemindeyiz. Burada legaliteyi zorlama, Türkiye'dekinden bağımsız yapılabilir. Parti yığınının denetim işlevini yerine getirebilmesi, ancak legalite ile gerçekleşebilir.

-Tezlerde Kürt ulusal sorunuyla ilgili Batı Avrupa'da yapılabilecek çalışmalar hiç yer almıyor. Bu sorun, oysa, TRKP'nin yurt dışındaki eyleminde ve yapılanmasında da yapılmalıdır. Avrupa Konferansı, bu eksikliği gidermelidir.

- Tezlerde, Batı Avrupa'da bulunan Türkiye-Kürdistanı örgütleriyle ilişkiler ve işbirliği sorunu yer almıyor. Eger birlik, eylem birliği, işbirliği çalışmaları söz konusuysa, Batı Avrupa'daki faaliyetlerimizde bu örgütlerle ilişkiler, birlik ve eylem birliği de belirtilmelidir.

- Her iki tezde de kadın sorunu hiç işlenmemiştir. Oysa Batı Avrupa'daki Türkiye'di kadınların sorunları çok ciddidir. Öte yandan Batı Avrupa'daki örgütlerimizde de seçilmiş kadın yönetici yoldaşların sayıları bellidir. PAC tezlerinde belirtildiği gibi yalnızca yüzde 50'lik kotalar koyulmuş olması da bir şey getirmemektedir. Avrupa Konferansı'nın bu konuya eğilmesi, bu alanda ciddi çalışmaların yapılması için girişimci olması gerekmektedir.

Yeni Yol'a

10

BATI BÖLGENİN BÖLGE KONGRESİNDE YAYINLAR VEZİNE DEĞİTİRİLEN ÖRNEKLER

Yeni Yol

- Yeni Yol,partinin çağdaşlaşmasında önemli rol oynuyor.Oradaki teorik yazıları önceleri muhakkak tartışmamız gerekiyordu.Ancak son sayılarda zorlayıcı bir tartışma vermeden önce yeni tinton parti konusunda çok zengin perspektifler getirdi.
- Yeni Yol'un yerine getirdiği görevlerin bazıları "Yeni Açıllar"a karıştırılması,bu gerçekleşene dek Yeni Yol'un çıkması,daha sonra ise Batı Avrupa'ya yönelik bir hareketin organı haline gelmesi.
- Yeni Yol partiye katkıda bulundu. Şu anda ise kaos yaratıyor. Bu nedenle,Yeni Yol kapatılsın.
- Yeni Yol önemliydi.Dışişlerinin bir kısmı "Yeni Açıllar" tarafından yerine getirilebilirdi.Batı Avrupa'daki faaliyetlerin de yer alması, Avrupa Koordinasyon Komitesi ile işbirliği içinde çıkan bir yayına dönüşmeli.

imza?

1- TBKP F. Almanya parti örgütünün " B. Avrupa'da politik faaliyetimiz" gündemli konferansına uzun süreli bir tartışma sonrası gelindi. Konferansa kadar olan sürede bu tartışmaların parti yaşamındaki yeri ve tartışmaların içeriğini nasıl değerlendiriyorsunuz? Konferansa yeterli bir tartışma ve hazırlık sonrası ~~geliş~~ gelindiği söylenebilir mi?

2- Konferans amacına ulaştı mı? Başarı ve eksiklikleriyle konferansı bölge komitesi nasıl değerlendiriyor.?

3- F. Almanya konferansına, B. Avrupa Yürütme Komitesinin, F. Almanya Tez Komisyonu'nun ve bir grup Kürt yoldaşın hazırladığı tartışma metinleriyle gelindi. Farklı görüşleri içeren bu metinlere karşın Konferans sonuçta yeni bir " Sonuç Belgesi" onayladı. Sözkonusu belge, farklı görüşlerin mutabakatını mı içeriyor? Temel özelliklerin nasıl değerlendiriyorsunuz?

4- Konferansın onayladığı belge yeni özellikleriyle de dikkati çekiyor. Örneğin, örgütsel yapılanma biçimi ve örgüt anlayışı, kadın üye oranı ve kadın üyelerin örgüt yönetiminde temsili gibi yenilikler var. Sözkonusu belge konferansta onaylandığına göre, F. Almanya parti örgütlerinin bundan sonraki işleyiş ve faaliyetleri ve bu yeni durumun şu andaki parti tüzüğü ile ilişkisi nasıl olacak?

5- Önümüzdeki ay TBKP B. Avrupa Konferansı gerçekleşecek, Parti örgütünüz, F. Almanya konferansının iradesi ile ortaya çıkan " Sonuç Belgesi" ni "B. Avrupa'da Politik Faaliyet" gündemli B. Avrupa konferansına nasıl sunacak? Sözkonusu belge F. Almanya örgütünün politik faaliyetleri ile ilgili bir belge olarak mı kalacak, yoksa B. Avrupa konferansına tartışma metni olarak önerilecek mi?

6- F. Almanya konferansında diğer önemli bir gelişme de, 3'ü F. Almanya Tez Komisyonu üyesi 5 ^{yoldaşın} kişinin TBKP'den istifa ettiklerini açıklamasıydı. Parti içi demokrasinin genişletilmesi, çağdaş KP arayışının sürdüğü, parti içinde çeşitlik içinde birlik konularının en çok tartışıldığı koşullarda bu gelişmeyi parti örgütünüz nasıl değerlendiriyor? Söz konusu gelişmede parti yönetiminin ya da konferansın yeri nedir?

7- Önümüzdeki aylarda F. Almanya parti örgütünün yeni bir konferansı var. Bu konferansa neden gerek görüldü, gündeminde ne olacak ve hazırlıkları nedir?

8- Batı Avrupa'daki konferansın ^{gündemin} gündeminde parti basını konusu da yer alıyor.

Parti örgütlerinin yeni üyeler ve diğer yayın organları konusunda ortaya çıkan bir gelişimi ya da kararı var mı?

POLİTİK FAALİYETİMİZİN AMACI

28 -29 EKİM TARİHLERİNDE
BATI AVRUPA'DAKİ POLİTİK FAALİYETLERİMİZ ÜZERİNE
TOPLANAN TBKP FEDERAL ALMANYA KONFERANSI
SONUÇ BELGESİ

" Yaşamak!
Bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşesine,
Bu hasret bizim ! "

Nazım HİKMET

POLİTİK FAALİYETİMİZİN ALANLARI VE GÖREVLERİMİZ

TBKP'nin politik faaliyetinin amacı, partimizin "barış, demokratik yenilenme, Türkiye koşullarında sosyalizm" programatik çizgisinde ifade edilmiştir.

TBKP aynı zamanda "Atlantikten Urallara kadar Avrupa Ortak evimiz" sloganında ifadesini bulan bütünsel Avrupa amacımızın hayata geçmesi için çalışmaktadır.

TBKP yurtdışı örgütleri, göçmen topluluğunun bu politik amaçların gerçekleşmesinde kendi özgür rollerini oynamaları için yurtdışında bulunan ülkelerin koşullarına uygun politik, örgütsel ve düşünsel faaliyet yürütmektedir.

Yurtdışında TBKP, bu politik amaçlar uğrunda mücadeleyle, göçmen topluluğunun bulundukları ülkeden, entegrasyon sürecinden, Türkiye'den kaynaklanan sosyal, ekonomik, kültürel sorunlarının çözüm mücadelesinde birleştirmek için çalışır.

Türkiye'de olduğu gibi, yurtdışında da TBKP'nin bu politik amaçlar için mücadeleyi ve göçmen kitleleri içindeki çalışmayı başarıyla yürütmesi, partimizin "birlik, yasallık, yenilenme" çizgisinin hayata geçirilmesine sıkı sıkıya bağlıdır.

O nedenle TBKP yurtdışı örgütleri, Komünist partisi üstündeki yasağın kaldırılması, Kürt halkının kendi kaderini özgürce tayin etmesi ve Batı Avrupa'daki Kürt göçmenlerin eşit haklara kavuşması uğrunda çalışır. Mümkün olabilen en geniş marksist birliğin eseri olacak çağdaş, kitlesel, yasal Komünist Partisi'nin oluşumuna katkıda bulunur.

Bu amaçlar doğrultusunda önümüzdeki görevleri şöyle sıralamak mümkündür;

A - FAC'de demokratik, yığımsal bir göçmen hareketinin yaratılması, gelişip güçlenmesi için aktif çaba göstermek, katkıda bulunmak,

B - Göçmenlerin bulundukları ülkenin toplumsal yaşamında aktif bir şekilde yer almalarının teşvik etmek, onlara örnek olmak,

C - Göçmen hareketinin kendi sorunlarının çözümünü temelinde, Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmasını, Türkiye demokrasi güçlerinin de göçmen işçi hareketi ile dayanışmasını yükseltmek için çaba sarfetmek,

D - Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Kürtlerin öteki göçmen topluluklarından çok daha farklı özgün sorunları vardır. Bu nedenle Kürt göçmenlerin sorunlarına yaklaşımlarımız olgunlaştırılmalı, bu konuda özgün bir faaliyet yürütülmelidir.. Sadece bununla sınırlı kalmamalı, Kürt halkı ile dayanışmayı daha da yükseltmek bir diğer temel görev olarak ele alınmalıdır. Bunun için her türlü yerel, ülkesel ve uluslararası platformlar değerlendirilmeli, yeni olanakların yaratılması çabaları desteklenmelidir. Burada acil olarak şu istemler savunulmalıdır;

- Kürdistan'daki devlet terörü derhal son bulmalı,
- Kürt halkının varlığı ve bütün ulusal demokratik hakları eksiksiz tanınmalıdır.
- Politik örgütlenmeleri üzerindeki yasaklar kaldırılmalıdır.
- E - Tüm bu görevleri başarıyla yerine getirebilmek için yurtdışındaki parti faaliyetini güçlendirmek, Türkiye'deki sol parti ve hareketlerle işbirliğini sağlamak ve pekiştirmek,
- F - Komünist, sosyal demokratlar, yeşiller hareketi ve diğer demokratik parti ve hareketlerle ilişkileri geliştirmek.

PARTİ İÇİ YAŞAM VE YENİ YPILANMADA TEMEL YAKLAŞIMLARIMIZ

Çağdaş Komünist Partisi amacına ulaşabilmek için, TBKP de içinde Türkiye marksist hareketine ciddi zararlar veren bürokratik merkezîyetçi uygulamaları, gününü doldurmuş norm ve yaklaşımları saptamak ve ortadan kaldırmak, günümüz dünyası, Türkiye ve yurtdışı gerçekliğine uygun örgütsel yenilenme yoluna konulmak gerekiyor.

Bu gereksinim kendisini "tez" tartışmaları boyunca ortaya konan bir dizi önemli öneri ile göstermiştir.

Bu öneriler geçmişin sektör uygulamalarına karşı haklı tepkilerin ürünleridir. Ancak, bu öneriler bilimsel bir temelde, en geniş katılımı yürütülecek ortak tartışmayla sonuçlandırılabilir.

O nedenle, Konferans parti yapısına ilişkin kesinleşmiş bir görüş ortaya koymak yerine, kimi acil önlemlerin alınmasını gerekli görüyor.

Bu anlamda "Azınlığın çoğunluğa tabi olması", "üst organ kararlarının alt organ kararlarını bağlaması" şeklindeki merkezîyetçi kuralların komünist hareketin geçişinde, bürokratik-kumandacı anlayışla uygulanması sonucu ortaya çıkan olumsuz etkilerin temizlenmesi için "nasıl bir parti" tartışması sonuçlanıncaya kadar FAC Konferansı;

- Üst organların bağlayıcı karar alma yetkilerinin yerel temel örgütlerin insiyatifini körleştiren bürokratik tarzda uygulanışı ile doğan olumsuz durumu aşmak, yerel örgütlerin canlanmasını, insiyatif kazanmasını sağlamak için üst organların günlük işlevlerini (Bölge-Eyalet-Şehir Komiteleri gibi) koordinasyon anlayışı ile belirlemek, genel doğrultuların ise olanaklı en geniş katılımı tartışma sonucu saptamak;

- Çoğunluğun bağlayıcı karar aması pratiğinin azınlığı tasfiyeye yol açan, kabul edilmez sektör uygulanışı ile doğan olumsuz durumu aşmak, azınlığın çoğunluk olma hakkını güvence altına almak için organ kararlarını mutabakatla almak, bir azınlığın oluşması durumunda partide hareket birliğini ikna ve eleştiri yöntemiyle sağlamak, yönetsel yaptırma başvurmamak;

- Gizlilik gereği olarak "yatay ilişkileri" yasaklayan geçmiş uygulamaların yurtdışında zamanını doldurması ve fraksiyonlara karşı mücadele gereğinin farklı görüşlerin özgürce gelişmesini önleyecek şekilde çarpıtılması sonucu doğan ve sürekli bölünme yaratan olumsuz uygulamaları aşmak ve partide çeşitlilik içinde birliği sağlamak için, farklı görüşlerin platformlar halinde kendilerini parti önünde ifade edebilmelerine olanak vermek;

- Yığın örgütlerini, partinin "yan örgütü" haline getiren, yığın örgütlerinin içinde, parti fraksiyonu-gurubu oluşturma pratiğinin yansıttığı olumsuz sonuçları gidermek için, yığın örgütlerindeki parti üyelerini, bu alandaki çalışmalarında özgür bırakmak;

- Yeniden yapılanmada ana ilkelerden birisi de, Avrupa'daki tüm yapı ve üyelerimizin bir an önce açık parti kimlikleriyle çalışmaya geçmeleri olmalıdır. Bu süreçte hiçbir parti üyesi legale çıkmaya zorlanmamalıdır. Bu adım her üyenin özgür iradesi ile atılmalıdır. Koordinasyon ve temsil görevlerine seçilecek olan yoldaşlar için açık kimlikleriyle çalışmaları belirleyici

FAC temsilciler kurulu eyaletlerden seçilen delegele-
rin katılımı ile oluşan ve 6 aylık periyotlarla biraraya
gelen F.Almanya düzeyinde politikanın oluşmasında ve
kararların oluşmasında yetkili organdır.

FAC temsilciler kurulu genel toplantısında FAC parti
komitesini oluşturur. FAC parti komitesi eyalet konfe-
ranslarında seçilen eyalet temsilcilerinden ve FAC kon-
feransının belirlediği sayıda üyenin doğrudan seçimi
ile oluşur.

FAC temsilciler kurulu kendi konferansında kongre
delegelerini seçer.

Batı Avrupa düzeyinde ülke örgütleri ile MK arasında
ayrı bir karar mekanizmasına gerek yoktur.

YAPILANMA

koşul olmalıdır;

— Faaliyette bulunduğumuz tüm Avrupa ülkelerinde
partimiz açık adıyla çalışmalıdır. Bunun hukuksal çer-
çevesi, bulunulan ülkelerin yasal koşullarına göre, o ül-
kedeki yapılanma tarafından kararlaştırılmalıdır;

— Yurtdışı parti örgütleri parti faaliyetinin ve parti
yaşamının tüm kamuoyu tarafından denetlenebilmesi
için en geniş açıklık ilkesini hayata geçirmek için tüm
önlemleri alır;

— Tüm seçilen yapılarda kadın üye oranı % 50'nin
bir üstü veya bir altında olmalıdır. Bu koşulun sağlana-
maması durumunda bu yer boş bırakılmalıdır.

Önümüze koyduğumuz yurtdışı faaliyetlerimizin
amaçları ve parti içi yaşamın daha da demokratikleş-
mesi yönünde tesbit ettiğimiz temel yaşamımlar dorul-
tusunda FAC düzeyinde yapılanmamız, yerel örgütler,
eyalet örgütleri, FAC örgütü şeklinde olmalıdır.

Temel parti örgütlenmesinde üç-beş üyeden oluşan
hücre türü temel örgütlenme biçimi terk edilmelidir.

Bir veya birden fazla temel örgütten oluşan şehir ör-
gütlerinde politikanın oluştuğu ve kararların alındığı
yer o yerel örgütün ayda bir yapacağı yerel örgüt top-
lantılarıdır.

Yerel parti örgütü genel üye toplantısında kendi için-
den bir temsilci veya komite seçer.

Eyaletler düzeyinde politikanın oluşumunda , karar-
ların alınmasında yetkili organ o eyaletteki tüm üyele-
rin katılımıyla ve üç aylık periyotlarla toplanan genel
üye toplantılarıdır. Eyalet parti örgütü genel üye top-
lantısında oluşturulur. Eyalet parti komitesi o eyalet-
teki şehirlerden gönderilen birer temsilci ve her eyalet-
tin kendisinin belirleyeceği sayıda doğrudan eyalet
konferansında seçilen üyelere oluşur. Eyalet genel
üye toplantısında 1/10 oranında FAC temsilciler kuru-
luna delegelerini seçer.

FAC BÖLGE KONFERANSI ÇAĞRISI

DİZİLDİ

Uzun süreden beri devam eden tez tartışmamızı sonuçlandırmak amacıyla toplanan konferansımız, ne yazık ki şu anda yeni ve beklenmedik bir gelişmeyle yüzyüze bulunuyor.

Yıllar boyu partiye emek vermiş bazı yoldaşlarımız ansızın partiden ayrılma kararlarını açıkladılar.

Yapılan konuşmaların, hazırlanan sonuç belgesi ve karar tasarılarının özü, partideki farklı görüşler arasında demokratik ve özgür bir tartışmayla mutabakat sağlamaya yönelik oldu ve bundan böyle de olacaktır. Herhangi bir görüş ya da tezi, herhangi bir yoldaşın tutum ve davranışını sekterce mahkum eden bir davranış konferansta ortaya çıkmadı, çıkmayacaktır.

Konferans, FAC Parti örgütünde çeşitlilik içinde birlik sağlama iradesini bir kere daha dile getirir.

Biz FAC Parti örgütü delegeleri, görüşlerini ve mücadelelerini saygıyla karşıladığımız partiden ayrılan yoldaşları, yeniden partiye dönmeye çağırıyoruz.

28/29 EKİM 1989
DÜSSELDORF

FAC BÖLGE KONFERANSI

Gerçeğe içine alınabilir!

Haydar Akş

İŞİN KOLAYINA KAÇMADAN

Birlik, Yasallık ve Yenilenme hedeflerini önüne koyan bir partide elbetteki çok boyutlu sorunlar olacaktır.

Bir yandan ülkemiz marksist güçlerinin, genel anlamda sol'unun parçalanma-bölünme "kaderini", birlikte hareket etme, mümkün olan en geniş Marksist sol kesimlerle birlikte, çağdaş, yasal, yığinsal, demokratik ve güçlü bir komünist partisi oluşturarak, birlik "kaderine" çevirme uğraşısı veriyoruz. Diğer yandan komünistlerin toplum içinde rahatça çalışabilmesi, özgürce fikirlerini söyleyebilmesi, özgürce örgütlenebilmesi, ülkemizin sorunlarında fikirlerini açıklayabilmesi. sorunlara alternatif olabilmesi, komünist hareketin yasallığına kavuşması için çalışıyoruz. Diğer bir yanıyla ülkemiz komünist ve devrimci hareketinin yetmiş yıllık geleneğine sahip çıkarak, geçmişten dersler çıkartarak, günümüzün dayattığı ulusal ve uluslararası sorunlar karşısında alternatif politikalar getirerek, geleceğe uzanan yolların her taşında, her harcında yenilenme mücadelesi veriyoruz. Kendimizi değiştirmeye çalışıyoruz.

Bu mücadele kolay olmuyor. Git-gelli, kazançlı-kayıplı, inişli-çıkışlı oluyor. Bekleyenler, geriye çekilenler, umudunu yitirenler, bocalayanlar, yenilenemeyenler, kendisini hala 80 öncesinde bırakanlar oluyor. Çalışmaların ucundan tutmayanlar, benim işim değil diyenler oluyor. Tabii ki kendisini yenilemeye başlayanlar, çalışmalarını devam ettirenler, beklemeyenler, sürece medahele edenlerde var. Açık konuşalım, bu yazı bekleyenlere, bocalayanlara, işin ucundan tutmayanlara, bahaneler uydurarak çekilenlere yöneliktir.

Bugün bir yandan oluşmasına çalıştığımız, çağdaş, yasal, yığinsal, demokratik bir komünist partisinde "çeşitlilik içinde birlik" politikası nı ısrarla savunurken, diğer yanıyla kendi içimizde bunu özümseyememiz, geliştirememiz ve hatta tersine bir yöne çekmemiz politik, ideoloji ve moral sorunlarımızı artırmaktadır. Avrupa'daki politik faaliyetlerimiz sonuçlanmadı" diye bir yıldır çalışma yapmayan, bekleyen yoldaşlarımız, örgütlerimiz var. Kimi ilkeler açık değil diye keseneğini ödemeyen yoldaşlarımız var.

"Kafam şu konuda açık değil" diye toplantılara katılmayan yoldaşlarımız var. Sosyalis ülkelerdeki kimi olumsuz gelişmelere bakarak "hele bir bekleyelim" diyenlerimiz var. "İsteyen alır, isteyen almaz" diye yayınları dağıtmayan yoldaşlarımız var.

Daha da önemlisi parti çalışmalarımızda demokrasiyi alabildiğine geliştirelim derken, demokrasinin geliştirilmesini "isteyen istediğini söyler, istediğini yapar" biçiminde algılayıp ilkelerin kaldırılmasını savunarak, ilkesizliğe yol almak isteyenler var. Bu süreçte, "benim söylediklerim kabul edilmiyor o nedenle örgütten ayrılıyorum., partiden istifa ediyorum veya şu komisyondan çekiliyorum" yollu istifalar var. Üstelik doğru savunduğunu açıklayarak, partinin menfaatını gözetiyorum " diyerek.

Bir komünist'in davranış biçimi böylemi olmalı yoldaşlar? Biz her durumda "ya benim söylediğim kabul edilir ya da çekilirim" mi diye yaşayacağız. Zoru omuzlamak nerde? Komünistin fedakarlığı nerde? Çeşitlilik içinde birlik nerde? Elbette tartışacağız, elbette farklı fikirler getireceğiz. Ama farklı fikirlere hoşgörölü ve saygılı olacağız. Fikrimiz kabul görmese bile, o anda kabul gören fikir etrafında birlikte olacağız. birlikte iş yapacağız, yapılanların doğru ve yanlışlığını tartışacağız, ders çıkaracağız ve doğrular için tekrar tartışacağız. Bir kuruldan çekilmek, görevi yarıda bırakmak, istifa etmek sarıldığımız dal olmamalıdır. Kendi içimizde geliştireceğimiz bu davranış biçimleri TBKP'liler olarak ,iyi bir tuğlası olmayı hedeflediğimiz güçlü komünist partisine katkı yapacaktır.

Kömünistler bugün, işin kolayına kaçmadan her soruna çözebilme anlayışı ile, her göreve yapabilmeliyiz anlayışına göre yaşarsa her halde kazanç hanemiz kabarık olacaktır. Kişilerin eksikliğine takılarak, tartışmaları kişilerin üzerinde götürmek, yönetimlerin eksikliğine takılarak, yönetime karşı cepheler almak, küsmek, umursamamak bizleri politik tartışmaların dışına iter. Bu arada kişisel sürtüşmeler artar, sorunlar artar, yaralarımız kangrenleşir. Hangimiz işyerindeki sorunlardan, ustabaşına kızdığımızdan işyerlerimizi bırakıyoruz? Hangimiz yabancı düşmanlığına karşı kızdığımızdan FAC terk ediyoruz. Hangimiz hükümete kızdığından ülkemize izine gitmeyi protesto ediyor. Ne yapıyoruz? Tartışıyoruz. sorunların çözümü için uğraşıyoruz. Öyleyse partide de süreç bu doğrultuda olmalıdır.

Yapılan bir işte, bir toplantıda, bir konuşmada kimi eksiklikler, kimi yanlışlıklar oluyor. Kimi yoldaşlar " aa bu da olurmu, bu da söylenir mi bu da yapılırmı " diyor. Doğru bizler her şeyin en iyisini söylemeli ve yapmalıyız. Ama böyle deyip geçmekle iş bitmiyor. " Benim bu organize, bu çalışmada ne kadar katkım var"? diyede bir sormalıyız. İş beğenmemek, ama doğrusunuda yapmamak. Olurmu ? Olmaz diyorum. Eksiklikleri sıralamak ve alay konusu etmek kimin işine yarar. Bırakalım bir kenara komünistliği, bir insan olarak, toplumumuza, dünyamıza, geleceğimize karşı sorumlu değilmiyiz? Öyleyse işin ucundan tutmamak niye, yan çizmek niye, ayrılmak niye ? Yaralarımızı sarmaya çalışırken, yaraları kanatmaka niye?

Bugün karşı karşıya olduğumuz sorunların çoğu, ülkemiz marksist hareketinin, genelinde sol'unun sorunlarıdır. Çoğu sorunlara birlikte çözümler bulmak zorundayız. Biz kendi geliştireceğimiz doğru çözümlerle katkı yapmak zorundayız. "Birlik içinde çeşitlilik" politika-sına birliği savunan her partinin, grubun, kişinin katkısı, geliştirdiği doğru politikalarla olacaktır. Güçlendirdiği nitel ve nicel yapılarla olacaktır. Sorumsuzluk, kaygısızlık, dağınıklık hangi birliği sağlar, hangi birliği güçlendirir? Birlikte olmak, yanlışlarımızı kafa-kafaya, el , elele vererek çözmek zorundayız.

Bugün ihtiyaç olduğumuz yön4 bir kişi daha istifa etmiş, bir kişi daha ayrılmış, bir kişi daha çekilmiş yönünde değil, aramıza bir kişi daha katılmış, bir kişi daha işin ucundan tutmuş yönünde olmalı. Bu moralman tüm yoldaşlarımızı, tüm örgütlerimizi, tüm marksist hareketi ve solu hareketlendirmeye katkı yapacaktır. Çekimser kişileri hareketin içine alacaktır.

Her birimiz çağımıza uygun davranışlarımızla komünist hareketi çekici hale getirecek güçteyiz. Öyleyse olanca gücümüzü seferber edelim. Her birimize çok iş düştüğünü unutmayalım. Komünistlerden bugün daha fazla fedakarlık boşa beklenmiyor.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Haydar Ateş

FAC Bölge Komitesi üyesi

F. Almanyaya

F. Almanyaya

Yeni bir "Sosyal Belgesi"

DİŞİLDİ

**BATI AVRUPADAKİ POLİTİK FAALİYET VE ÖRGÜTSEL YAPILANMA ÜZERİNE
F. ALMANYA PARTİ ÖRGÜTÜNÜN KONFERANSI YAPILDI**

28- 29 ekim'de Büsseldorf'da Batı Avrupa'daki politik faaliyet ve yapılanma üzerine hazırlanan tezler tartışıldı. Batı Avrupa düzeyinde yapılacak ve son şeklini alacak olan belgeye F. Almanyanın yaklaşımı ve katkısı ortaya çıkarıldı. Konferansa ilişkin bilgilendirmeye geçmeden önce, bu konferansa nasıl hazırlanıldığına bilgilendirme olanağı bulamayan Yeni Yol okurları için kısaca değinmeye çalışacağım. TBKP Birlik Kongresi "Yurt dışındaki göçmenler üzerine" başlıklı 12 nolu kararında, yurt dışındaki politik faaliyetlerimizin amaçlarının somutlanması için bir çalışma yürütülmesini Batı Avrupa parti örgütlerinin önüne bir görev olarak koydu. Bu karara bağlı olarak geçtiğimiz yıl Merkez Komitesi kararıyla Batı Avrupa Yürütme Komitesi bu çalışmayı bir tez hazırlayarak başlattı. Ne varki, geçen yıl ülkelerde yapılan konferanslarda temelden farklı yaklaşımlar çıktı ortaya. Bununla birlikte BAYK'nın hazırladığı tezin aceleyle getirilmiş olduğu görüşü genel bir eğilim olarak ortaya çıktı. Bu durumun görülmesiyle yerel örgütlerden başlayarak eyalet ülke ve Avrupa düzeyinde tek konusu "B. Avrupa'da politik faaliyet" olan bir konferans yapılarak sonuca gidilmesi kararlaştırıldı. F. Almanyada önce bir tez komisyonu oluşturdu. Komisyonun hazırlamış olduğu tezin yanısıra BAYK'ın hazırladığı tezler 5 eyalette parti örgütlerinin katılımıyla konferanslar yapıldı. Daha sonra yerel örgütlerde yapılan ve örgütlerin tümünün görüşlerinin yansınasını amaçlayan konferanslarda seçilen delegeler F. Almanyaya konferansına katıldılar. Konferansda F. Almanyaya partilerinin ^{herkesi} tamamının katıldığı görüldü. Toplantıya 200 civarında ^{kisi} katıldı. Bunların 90'nı delege diğerleri ise ^{TBKP üye ve yandaşları} partili ve partili olmayan misafirlerdi. Delegelerin 20 tanesi kadındı. Toplantıda F. Almanyaya parti örgütü sekreteri Ziya GÜLER yoldaş yaptı. Yaptığı kısa konuşmasında, "Bu konferansda çeşitlilik içinde birliğimizi koruyarak ve birliğimizi güçlendirerek çıkmalıyız" dedi. Daha sonra gündemin onaylanmasına geçildi. Gündemin onaylanması 3 saatlik bir tartışmayla ancak sonuçlanabildi. Söz alan delegeler gündemin önceden delegelere gönderilmemesi ve bir iç işleyiş tüzüğü olmamasının önemli bir eksiklik olduğunu dile getirdiler. Gündem bir kararlar komisyonunun eklenmesiyle onaydan geçti. Daha sonra tezi sonuçlandırma ve kararlar komisyonu seçimine geçildi. Seçimlerden sonra tartışmalar başladı. Zaman darlığı ve katılımın yüksek olmasından dolayı konuşmacıların süreleri 5 dakikayla sınırlan-

dırıldı.Zaman gözönünde tutularak örgütler adına konuşmanın yararlı olacağı konferans tarafından benimsendi.Hemen-hemen tüm parti örgütlerini görüşleri konferansa yansıtıldı.Yaratıcı-yapıcı bir tartışma havası ve ~~gerçeği birlikte arama çabaları toplantıda kendini gösterdi.~~ Tezlere taraf olan bir tartışmadan ziyade, tezlerdeki görüş ve yaklaşımlara değer veren, tezlerdeki farklı yaklaşımları düşünce zenginliği olarak değerlendiren bir anlayış hakimdi konferansa.

^{Partisunularda,} Tez Komisyonuhundann dört yoldaşın hazırladığı teze, BAYK'ın hazırlamış olduğu tezde bunlara ilişkin parti örgütlerinin yaklaşımlarında politik faaliyetin amacının nasıl olması gerektiği konusunda bir anlayış birliği ortaya çıktığı görüldü.Bu ortak anlayışı Frankfurt delegesi ve Bölge Komitesi üyesi yoldaş şöyle dile getirdi:"Batı avrupa yürütme komitesi ve tez komisyonunun politik faaliyetin amacının ne olması gerektiği konusunda aynı görüşü paylaşıyorlar.Ancak bunu farklı bir tarz ve üslupla ele alıyorlar.Partinin programı ve diğer belgeleri yurt dışındaki göçmenlere içinde politik faaliyetin amacını demokratik bir göçmen hareketinin yaratılmasına destek, eşit haklar mücadelesine katkısı olarak belirliyor.Bu mücadeleyi TBKP'nin bütünsel politik faaliyetinin bir parçası olarak ele almak.TBKP parti örgütleri yaşadıkları özgün koşulları temel alan bir faaliyet içinde bulunmalıdır.Ancak o zaman partimizin bütünsel faaliyetine katkıda bulunabiliriz."Münih parti örgütü, iki tezde göremediği bir eksikliği gidermek ^{icin} hazırladığı metni tüm delegelere dağıttı.Bu metinde dikkatler şu noktaya çekilmek isteniyordu."Avrupa ortak evimiz" belgisinde ifadesini bulan bütünsel bir Avrupa için mücadele etmek.Bu, ^{gereklidir,} Militarist-politik çevre ve militarist-sanayici çevrelerin oluşturmaya çalıştığı "Tekellerin Avrupası"na karşı demokratik bir Avrupa mücadelesidir.Türkiyeninde böyle bir Avrupada yerini almak için soyunduğunu, Demokratik bir Avrupa için mücadelenin, Türkiyenin demokratikleşmesine önemli bir katkı yapacağını, Avrupada yaşayan 4 milyon Türk ve Kürt göçmeninin "Demokratik bir Avrupa"nın yaratılmasına bütünsel bir güçle katıldığı ölçüde yaşadıkları ülkelerde militarist güçlerin karşısına barış güçlerinin yanında örgütlü olarak katıldığı ölçüde, Türkiyeyi ABD emperyalizminin çatışma alanı olmaktan kurtaracağız."

Tüm parti örgütlerinde ortaya çıkan genel eğilimleri şöyle özetleyebiliriz:

- Kalılcılığa ve yerleşme eğilimi giderek gelişiyor.Buna bağlı olarak göçmen topluluğu eşit haklı insan olma, iyi bir konum elde etmek istiyor.
- Göçmen topluluğu yaşadığı toplumun bir parçası olduğunu giderek bilincine varıyor
- Demokratik bir Türkiyenin göçmen topluluğunun yararına olduğunu, onların

- Göçmen topluluğu kendi sorunlarını yaşadığı toplumun sorunlarıyla bir görüp, o ülkenin barış ve demokrasi güçleriyle birlikte hareket etmediği sürece kalıcı çözümlere ulaşamayacakları.

- Kadın ve Kürt göçmenlerin özel konumlarını dikkate almayan bir politik faaliyetin yığinsal çok renkli demokratik bir göçmen hareketinin yaratılamayacağını *sınır hizmet edemez.*

Basın Yayın faaliyeti üzerinde değinilen yoldaşlar vardı.Esas olarak bu konunun Avrupa Konferansında çözüleceği görüldü.Söz alan yoldaşlar.

[illegible]

"Sonuç Belgesi" üzerine tartışmaya geçildi. Bu arada Konferans'da beklenmedik bir durum çıktı. 5 yoldaş ^{3'ü} gerekçesini sonra bildirmek üzere partiden is-

tifa ettiler. Konferans bu durumda tartışıldı. FAC Konferansının bu yoldaş ⁶⁻¹⁰⁰⁹ bir çağrısı onaylandı. ~~Çağrının içeriği ilişiktir.~~

sevme belpesi tartışmasında genelde onaylanırken 7.inci paragrafda su eklenmişdir. Kürt halkının kendi kaderini özgürce tayin etmesini ve bati avrupadaki Kürt partilerinin ezil haklarına kavuşması, veyahut da bati birde (d) şikâyetine su eklenmişdir. politik öpülenmeler ise emelî veyahut da kalıplaşmışlardır.

Yapılanmaya ilişkin görüş ve yaklaşımları özetlemeye çalışırsak:
Parti örgütlerinin ve tek tek delegelerin ~~çok~~ farklı görüş^{lerde} olduğu,
henüz bu konuda görüşlerin olgunlaşmasına ihtiyaç duyulduğuna bir
çok delege tarafından dile getirildi. Bu konuda dile getirilen görüş
ve öneriler bilimsel bir temelde ve en geniş katılımıla yapılacak tar-
tışmalar ile sonuca gidilmelidir. Bu sorunun yeni parti anlayışının yan-
lız TBKP'nin sorunu olmadığı, oluşmasını istediğimiz yığinsal demokratik
kominist partisini birlikte oluşturacağımız güçlerinde sorunu olduğunu
bu tartışmayı bu perspektife bağlı olarak ^{da} alınması gerektiği vurgu-
landı. Bu konuda kesinleşmiş görüşler yerine ^{yeni nitelikte} ~~önlem niteliğinde~~ adımların
atılması kararlaştırıldı. Yapılanmaya ilişkin ^{yeni} ~~temel~~ yaklaşım ve önlemler
sonuç belgesinde ^{de yansısı} ~~gürebilirsiniz. İlişkilerde yayınlanmıştır.~~

17 tane karar tasarısı vaktin yetmemesi^{di}nden ötürü sonuçlandırılmamıştır.
Konferans bunu gelecek FAC konferansına bırakmıştır. Daha sonra ^{B.} Avrupa
Konferansına delege seçimine ^{seçildi} ~~gidilmiştir. 31 delege seçilmiştir~~ bunun
16'sı kadın yoldaşlardan oluşuyor. Sonuç belgesinde kabul edilen % 51
orani ~~tutturulmuştur.~~ ^{Sonuç Belgesi'nde 50 oranında 50 oranında 16'sı kadın, 31 delege} ^{seçildi}

FAC konferansı parti içi demokrasinin acemilikleriyle ^{birlikte} ~~geliştirdiği~~
ortak arayışın, birlikte sonuca gitmenin yeni politik kültürün geliştiği
~~bir~~ bir düzeyde geçti. Bu konferans ^{da da görüldüğü} ~~gösterdiği~~, farklı düşünceler gerçeği
bulmada zenginlik olarak kendini gösterdi. Bu durum, hem TBKP'nin hem de
ileride oluşturulacak partinin çeşitlilik içinde birarada olma gerçeği-
ni bizlere yaşatarak öğretti. Bu potansiyel, partinin kendini yenileyerek
güçlendireceğini ^{birleşiminin sonuna kadar} ~~göstermiştir.~~

Hikmet İleri

~~Münir~~

LENİN'İN DÜŞÜNCELERİNİ AKTARMAK KOPYACILIK MI?

Partimizde öyle günler yaşıyor ki, artık Lenin'in düşüncelerini aktarmak, onun pratiğin sınavından geçmiş görüşlerinden bahsetmek, dünya komünist hareketinin tarihsel deneyimlerinden dersler çıkarmak, buralardan yeni sorunlara yaklaşım metodolojisi bulmaya çalışmak "dogmatizme", "kopyacılığa" kapılmak oluyor. Ancak bunu söyleyenler, Lenin'i kendi yanlış görüşlerine şahit göstermek için, gerektiğinde Lenin'in alıntılarını gelişigüzel, çarpıtarak kullanıyorlar.

Tartışmalarda, kişilerin kendi fikirlerini zenginleştirmek için Marxizm-Leninizm ve tarihsel deneyimlere başvurmaları neden yanlış olsun? Partimiz öyle bir fobi yaratıyor ki, bundan sonra herhalde kolay kolay kimse buna cesaret edemez! Örnek olsun diye söylüyorum: Lenin "Devlet ve İhtilal"de Marx'tan sürekli alıntı aktararak bu "hatayı" işlemiştir. Haydar Kutlu yoldaş "Yol ve Amaç"ın 9. sayısında, yazısının her tarafını Lenin'den alıntılarla doldurarak bu hatayı işlemiştir! Yine devrimin yolu sorununu tartıştığımız bir yazıda, Şili deneyinden bahsetmek kopyacılıkla suçlanabilir. Legalleşme sürecinde olan bir hareket için, Yunanistan Komünist Partisinin EDA deneyimini ^{hatırlatmak} aynı etiketlemelerle karşılaşılabılır.

Ancak ortada bir gerçek duruyor. Kopyacılığa karşı çıktığını söyleyenler ne yazık ki, dünya komünist hareketindeki değişik görüşleri, kendi beyin süzgeçlerinden geçirmeden, onları yazarların bile mutlak doğrular olarak bakmadığı düşünceleri, sanki kendi düşünceleri gibi, üstelik de kesinleşmiş doğrular ^{olarak} aktarıyorlar. Hangisi kopyacılıktır?

X X X X X X X X X X X X X X X X X X X X

Lenin'e, onun düşüncelerine nasıl yaklaşmalı? Daha önce yazdığım bir yazıda bu soruna değinip şöyle demiştim:

"Önce genel bir anlayışı eleştirmek gerekiyor. Türkiye solu olarak, uzun yıllar Lenin'den alıntılar dövdüren bir geleneğe sahibiz. Bu, Lenin'deki anlayışa dayanmaktan çok farklıdır. Lenin'in sözleri "hangi ortamda, hangi görüş savunulurken niçin söylenmiş" perspektifiyle ele alınmadığı zaman, boş ve yanlış bir alıntı hastalığı ortaya çıkıyor. Lenin'den alıntı yapmak, görüş aktarmak hiç de yanlış değil. Hatta çoğu kez gerekli. Yazarlar, Lenin'in görüşlerini, kendi cümleleriyle yazacaklarına, kaynağa başvurup ondan aktarmaları daha sağlıklı ve inandırıcı oluyor. Yanlış olan, Lenin'in alıntılarını, zaman ve somut koşullardan kopararak aktarmak. Eğer alıntı aktarırken buna dikkat edilmezse ortaya bir kaos çıkıyor. O zaman, Lenin'in sözleri içinde bile çelişkiler bulunabilir. Örneğin, isteyen Lenin'in "İki Taktiği" ile "Nisan Tezleri" arasında birçok çelişki bulabilir.

"Ayrıca, teorinin gelişen bir şey olduğu, Lenin'in de görüşlerinin bu gelişime uygun olarak değiştiği, teorinin pratikten gelen temel bir yanı olduğu gibi, bir de öngörüye dayandığı -ki bu teorinin pratikte öngörüldüğü biçimiyle gerçekleşip ger-

Girmedi

Simdilik
duracak

ÇAĞDAŞ DEMOKRATİK YIĞINSAL KOMİNİST PARTİSİ NASIL OLMALIDIR?

M.Taş yoldaş çağdaş demokratik yığinsal bir komünist partisinin ^{de} ~~olması gereken yeni özellikler~~, yeni tipten parti üyesinde olması gereken özellikler üzerine tartışılması amacıyla görüş ve yaklaşımlarını Yeni yolda açıklamaya çalışıyor. Bu tartışmaya konunun değişik yanlarına değinerek bende katılmak istiyorum.

Tarihsel ve nesnel koşulların belli ölçüde etkisiyle komünist partilerinde monolitik yapılar oluştu. Bu yapılar partiçi demokrasinin gelişmemesine, açıklığın olmamasına neden oldu. Parti örgütlenmesinin temeli olan demokratik merkezîyetçilik gerçek anlamda yaşanmadı. Merkezîyetçiliğin yerini bürokratik merkezîyetçilik, demokrasinin yerini demokratik olmayan işleyiş aldı. Başka bir anlatımla, parti içinde farklı görüşlere yaşama olanağı tanımayan, çoğulculuk ilkesini çiğneyen, politikanın oluşması ve tüm partiyi bağlayıcı önemli kararların yukarıda yapılması aşağıdakilerinde asker gibi eksiksiz uygulamasını isteyen yapıları. SBKP'nin ve kominterde yer alan komünist partilerinde yapılanmaları böyleydi. Gerek SBKP de gerekse kominterde belirleyici bir konuma sahip olan stalinin bundaki hataları üzerinden atlanarak geçilecek boyutta değildir. Lenin döneminde parti monolitik değildi. Çok sesli farklı görüşlerin birlikte olduğu çoğulculuk ilkesine göre parti faaliyetlerinin sürdürüldüğünü görüyoruz. Lenin'in bu konudaki görüşlerin net olduğunu, buna ilişkin birçok yazısının bulunmasına karşın, stalin bu çizgide yürümekle ısrar etti. Uzun yıllar sonra onarılması güç sorunlar çıktı ortaya. Sosyalist ülkelerdeki tikanıklık uluslararası komünist hareketteki gerileme uzun yıllar monolitik yapıları ısrar edilmesindedir. Bu değerlendirmelerden hareket ederek, çağdaş komünist partisinde olması gereken özellikler hakkında görüşlerimi açmaya çalışacağım. Önce "çağdaş" kavramı üzerinde durmak istiyorum. Bu kavram yeniymiş gibi farklı anlamlar yüklenmeye çalışılıyor, soğuk bakılıyor. Çağdaş olmak çağımızın yeni özelliklerini kavramak. Buna göre programatik politik görüşler geliştirmek. Bu çaba içerisinde bulunmayan bir parti çağdaş olamaz. Uluslararası komünist hareket çağın yeni çizgilerini kavrar politika düzeyine çıkarmayı tam anlamıyla başardığında çağımızın görevleri yerine getirecektir. Başka bir deyişle çağdaş olunabilirse gezegenimizin sorunlarını çözebileceğiz. Sonra "yığın sallık" kavramı üzerinde durmak istiyorum. Bu kavram üzerinde oynanıyor partimize ait olmayan görüşler yakıştırılmaya çalışılıyor. Ülkemizin güçlü bir KP'ye ihtiyacı var. Marksist leninst hareket bölünmüş durumda. İşçi sınıfı hareketi toplum içinde olması gereken yerde değil. Ve marksist leninist hareket illegal çalışılmak zorunda bırakılmış. Politik yaşam burjuvazi tarafından belirleniyor ve yönlendiriliyor. Birliğini marksizm leninizm temelinde sağlamış legaliteyi kazanmış

İşçi sınıfı hareketi ile giderek bütünleşen toplumun genel sorunlarına sahip çıkan diğer ezilen ve sömürülen kesimlerin desteğini kazanmış bir parti yığınsaldır. Yığınsallıktan bunu anlamak partinin sınırının silikleştiğini gösterir mi? Bizde yeni olan çağdaşlık yığınsallık gibi kavramlar değil. Yığınsallık için partimizin geliştirdiği birlik yasallık yenilenme politikasıdır. Bu politikamız kavranamadığı müddetçe bu kavramlara takılar kalırız.

Taş yoldaş, uzay-atom çağının insanında oluşan psikolojiden söz ederek partinin üyelik politikasının yeni bir politikaya dönüştürülmesi üzerine tartışılması gerektiğini ve bunun için ilk yaklaşımlarını ileriye sürüyor. Katılım ilgi ve gönüllülük ilkesinin KP için taşıdığı öneme değiniyor. Önce "katılım" ile ilgili düşüncelerimi açmak istiyorum. Yoldaş şöyle diyor: "Üyelik politikasına toplumsal gelişmeye uygun olarak ayarlamayan bir parti çoğulcu sosyalizm anlayışına varamaz. Eğer bir parti tüzüğünün ilk maddesinde, üyeye yalnızca program ve tüzüğü kabul et aidat öde ve bir parti örgütünde çalış deniliyorsa bu günümüz insanına çekici gelmeyecektir. Bu yaklaşım hatalıdır". Yoldaşın bu yaklaşımından söyle bir sonuç çıkartılabilir. tüzüğün ilk maddesine değilde üçüncü yada dördüncü maddesine yazılırsa günün gerçekleriyle uyum içinde olur. Bence yoldaş böyle söylemek istemiyor. Bu yaklaşımın hata olduğunu söyleyerek bu anlayışın yeniden gözden geçirilmesini ileri sürüyor. Kısaca bu leninci ilke üzerine bilinen gerçeği hatırlatmak istiyorum. Bir komünist partisinde çalışmak isteyen bir insan, kendi gönlünce tercihini yapar. Bu tercihi elbette belirli bir bilinç düzeyinde olan bir yapabilir. Böyle bir insan partinin programatik görüşlerini benimsediği için partinin çalışmalarında yer almak, yetenekleri ve olanakları ölçüsünde yaşadığı toplumsal çevrede varolan bir parti örgütüne girerek katkısını yapar. Partinin tek gelir kaynağı olan aidatını düzenli olarak ödemeyide bir parti normu olarak görür. Görülmelidir. Konuya belli ölçüde katkısı olacağı ve tartışmamızı zenginleştireceği için RSDİP' in bir deneyimini ve leninin bu konuda ki bir tartışmasını aktarmak istiyorum. RSDİP' in ikinci kongresi genelinde parti örgütlenmesi ilkeleri üzerine tartışmalarla geçti. Martovla arasında geçen bir tartışmada konumuzla dolaysız ilintili. Martov' un kongreye sunduğu tüzük taslağının birinci maddesi şöyle: "RSDİP' in üyesi parti programını kabul edenek, parti organlarının (aynen böyle!) denetim ve yönetimaltında, partinin amacının gerçekleştirmek için faal olarak çalışan kişidir". Leninin tasarısındaki birinci madde şöyle: Parti üyesi, parti programını kabul eden ve hem mali yönden, hem parti örgütlerinden birine bizzat katılarak partiyi destekleyen kişidir. Lenin devam ediyor, parti üyelerinin, parti organlarının denetim ve yönetimi altında çalışmak zorunda olduklarını söylemeye gerek yoktur. Başka türlü olamaz. Birinci maddenin fikri, ancak şu soru sorulduğu zaman ortaya çıkıyor. Parti organları, parti örgütlerinden birine bağlı olmayan parti üyelerini gerçekte yönlendirebilirler mi? Yoldaş martovun tasarısında bu düşüncenin izi bile yoktur. Burada anlatmak istediğim leninin bu

Titizlikle sahiplenmesi ve tüzüğün ilk maddesi olarak ele alınmalıdır .
Taş yoldaştan isteğim, bu ilkenin çağımız insanına neden ve nasıl çeki-
ci gelmediğini ayrıca ayrıca bu leninci ilkeyi tüzüğün ilk maddesi ola-
rak ele almanın neden hatalı bir yaklaşım olduğunu biraz daha açarsa
konunun anlaşılacağı kanısındayım.Yoldaşın ilgi ve gönüllülük ilkeleri
üzerine getirdiği görüşler tartışmaya değer önemli sonuçlar çıkartılacak
niteliktedir.Kendim önemli sonuçlara vardım bundan yararlandım.Yoldaşıma
teşekkür ederim bu konu üzerine yazmaya devam etmesini yineliyorum.

ÇALIŞMALARINDA BAŞARILAR YOLDAŞ

HİKMET İLERİ/ MÜNİH

TÜRKİYE SOSYAL TAV
TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA

GEÇMİŞİ HATIRLAMAK

Bugün artık bütün insanlığı yakından ilgilendiren sorunların yoğunlaştığı bir dünyada yaşıyoruz. Örneğin global sorunların içinde yer alan "ekoloji sorunu" tüm insanlığı tehdit eden bir olgudur. Dünya komünist hareketi uzun yıllar genel insani sorunlara, barış-savaş dışındaki büyük bir ilgi göstermedi. Bu bir eksiklikti. Şimdi bu açık kapatılmaya çalışılıyor. Ancak bu sefer de sınıf çözümlemesinden kopma tehlikesi baş göstermiştir.

Dünya komünist hareketinin kendini yenileme çabası, şüphesiz ki sadece yeni sorunlara, yeni çözümler üretme amacından kaynaklanmıyor. En başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalizmin ekonomik olarak, bilimsel teknolojik devrimden yararlanılıp çekim merkezi haline getirilmesi işteği var. (Politik sistemdeki adımlar da, sosyalist demokrasiyi geliştiren adımlar da bu amaca hizmet etmektedir) Sosyalizm, bugün önüne koydu hedeflere ancak farklı düzenlere sahip ülkelerin "barış içinde birarada yaşama" konseptine bağlı olmasını sağlayabilirse daha kolay olacaktır. Ancak bu yeterli değildir. Sosyalist sistem yeni devrimlerle beslenmezse yukarıda anılan amaçlarına tam olarak ulaşamayacaktır. Barış içinde birarada yaşama konsepti, dünya üzerinde varolan statükonun korunması demek değildir. Düşman sınıflar ortadan kalkmadıkça statüko dengeliğe dönüşmek zorundadır. Sınıfsal çıkarları her zaman mutlaklaştırmak ne kadar yalnışsa, sınıfsal çıkarları genel insani çıkarlar içinde eritmek de o kadar yalnıştır.

Dünya komünist hareketinin yenilenmesine, bilimsel sosyalizmin geliştirilmesine her bir komünist partisinin çapı oranında yapabileceği katkı olmalıdır. Marksizm-Leninizm dokunulmaz "ayet"lerden oluşmadığına göre, onu çağın yeni sorunlarına cevap verecek tarzda-özünü bozmadan, rezyonizme düşmeden- geliştirmek gerekiyor. Bugün "yenilik" adına marksizm-leninizm den uzaklaşan tezlerin ileri sürüldüğü bir sır değildir. Biz kendi partimiz için konuşursak bu ne anlama geliyor? Tersinden başlayıp önce olmaması gerekenleri söylemeye çabalarsam; değişik ülkelerdeki marksist bilim adamlarının görüşlerini, dünya komünist hareketindeki geliştirilen yeni tezleri aynen kopya edip ülke somutuna aktarmak yalnıştır. Söyle de söylenebilir; Gerçeğin kimsenin tekelinde olmadığını düşünerek, dünya komünist hareketindeki farklı görüşleri, kendi beyin süzgecimizden geçirerek ele almalıyız. AYNA GİBİ YANSITAN DEĞİL, DÜŞÜNEN, TARTIŞAN, ELEŞTİREN BİR BEYNE SAHİP, KİŞİLİKLİ KOMÜNİSTLER, KİŞİLİKLİ BİR PARTİ OLMALIYIZ.

günede

Partimizin ülkemiz üzerine yapılmış ne kadar bilimsel araştırması var ? Türkiye kapitalizmi üzerine, köylülük üzerine, islamiyet üzerine, sınıf karşıtlarımızın iç analizi üzerine, ordu üzerine kaç tane bilimsel çalışma yapabildik? Değerli Sovyet bilimadamı N.G.Kireev'in Türkiye üzerine yaptığı çalışmaları aktarmak bize daha kolay geliyor. İsteyen Türkiye kapitalizmini Kireev den farklı olarak yorumlayan Y.N.Rozaliyev'den de aktarma yapabilir. (Kireev e göre ülkemizde tekelci devlet kapitalizmi yoktur, Rozaliyev'e göre vardır. Hangisini kabul edeceğiz?)

Eğer bir partinin bu alanlarda kendi iç kurumsallaşması yoksa, başkalarının söylediklerini ön hazırlık olarak incelemek yerine, olanlardan en uygununu kesinleşmiş doğrular olarak lanse etmekten başka yolu kalır mı? Ne yazık ki bunlar acı gerçeklerdir. Gerçeği olduğu gibi görebiliyorsak, sorunlarımıza da çözüm bulabileceğiz.

~~Genel Konferansın bu ana~~ parti sürekli "yeni şeyler" ortaya atıyor. Kadrolar ortaya atılan yeni bir tezin ne olduğunu anlamadan, tekrar daha değişik yeni tezlerle karşılaşılıyor. Söylenenler arasında sistematik bir bütünlük bulmak zor. Program taslak tartışmaları ile birlikte yeni bir hat belirginleşmeye başladı. İdeolojik gelişim 5. kongredeki hattın tersi yönündedir. Bu nedenle 5. kongredeki yaklaşımın geliştirilmesinden çok, onun tersi yönünde bir ilerlemeden bahsedilebilir. Bu yeni hat konusunda iyimser olmadığımı, uluslararası tezlerin kopyacılık düzeyinde ülkeye aktarılmasının doğru olmadığını, yeni anlayışın en sulandırılmış biçimde sunulmasına tepki duyduğumu Yeni Yol a yazdığım yazılarda belirttim. Burada tekrar ele almıyorum. Yeni anlayış diye ortaya atılan bir çok görüşü "mutlak Doğru"lar diye kabul etmemek gerekiyor. Bu görüşler pratiğin sınavından geçmeden doğru olarak kabul edilemez. Bu süreç boyunca, partinin hattı üzerinde söylenen eylem birliğini bozmadan, açık tartışma sürelidir. Sınıf mücadelesi neyin doğru, neyin yanlış olduğunu uzun olmayan bir gelecekte açığa çıkaracaktır.

Şuna inanıyorum; İdeolojik-politik görüşler üzerine partimizin gerçek bir tartışmaya ihtiyacı vardır. Tabii ki söylediğim, insanları şartlandırarak yapılan, bir eğilime sürekli öncelik ve ağırlık tanınan, diğer eğilimden gelen eleştirilere kulak tıkayan ve onunla polemiğe girmeyen bir tartışma değil.

TBKP PT tartışmalarının bir çok olumsuzluğu oldu. H.Kutlu ve N.Sargın yoldaşlar ülkeye döndükten sonra, üyeler program tartışmasını anlamsız bulmaya başladı. Tartışmaya sadece bir grup yoldaş katıldı, partinin ana ağırlığı sessizce bu tartışmayı izledi. Özellikle Türkiye'deki yoldaşlar bu tartışmadan uzak kaldılar. MK üyelerinin çoğunluğu da tartışmaya doğru dürüst katılmadılar. Onlar da bu tartışmayı kendi dışlarında gelişen bir cereyan olarak gördüler. Artık parti üyeleri, MK üyelerini kendi parti organında tartışırken görmek istiyor.

Bir grup yoldaş arasında geçen tartışma ise,partinin farklı görüşle tartışmadığı,sadece herkesin "istediğini söylediği" sonucu olmayan bir tartışmaydı.Bir iki yazı dışında farklı görüşler birbiriyle polemige bile girmediler.Parti PT hazırlayan komisyon,komisyon olarak da başka görüşlerle tartışmadı.Kaba görüntü ne yazık ki programı savunanlarla,savunmayanlar arasındaydı.Bütün bu nedenlerle programatik görüşler üzerine ciddi bir tartışma örgütlenmelidir.Zaten tartışma üstte TSİP le sürdüren görüşmeler nedeniyle başlatılmıştır,bu tartışmaya bütün parti üyeleri katılmalıdır.Tartışma Türkiye de çıkan yayın organında yapılmalı,farklı görüşlere de yer verilmelidir.Farklı görüşlere yer açmadan,parti içinde canlı bir ideolojik savaşım sağlanmayacağı gibi,parti başını bütününe değil de,bir grup yoldaşın "başını" olarak kalır.Eğer bu "başını",partinin "malı", ise tüm parti üyelerinin farklı görüşlerine açık olmalıdır.

X X X

Partimizin ideolojik aparatı,parti programına temel teşkil eden "yeni politikayı" parti üyelerine kabul ettirmek için kolay ve dürüst olmayan bir yol seçti.İlk başta şuna işaret etmek gerekiyor;yeni politikanın ve teorik görüşlerin,tartışılmaya açık tezler ^{olarak sunulması} yerine,bu görüşler dünya komünist hareketince genel kabul görürmüşçesine,"doğrular" biçiminde sunuldu.Burada bir parantez açmalıyım.Örneğin bu yeni politikalara eleştirel bir yaklaşım gösteren ABD KP genel sekreteri Gus Hall ın Yeni Çağ'ın 5. sayısında çıkan yazısını Dünyaya Bakış,dergisinde göremedik. Gene biliniyor ki,bu yeni tezler bir çok KP de tartışılıyor ve sokun yaratılıyor. Parti üyelerinin dünya komünist hareketine olan saygısına dayanarak,üstelik de doğru olmayan bir yaklaşımla insanları bir düşünce etrafında toplamak ne kadar kalıcı olabilir?Nitekim artık kadrolar yaşıta olsa bunun farkına varıyorlar.Hiç bir yanıltma duygusu,insan beyininde kötü bir iz bırakmadan gelip geçmez.